

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2020

Näringsliv

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	5
Diagramförteckning	9
1 Förslag till riksdagsbeslut	11
2 Näringsliv.....	13
2.1 Omfattning.....	13
2.2 Utgiftsutveckling	13
2.3 Skatteutgifter.....	14
2.4 Mål för utgiftsområdet.....	15
3 Näringspolitik.....	17
3.1 Omfattning.....	17
3.2 Utgiftsutveckling	18
3.3 Skatteutgifter.....	18
3.4 Mål för näringspolitiken	19
3.5 Resultatredovisning.....	20
3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	20
3.5.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse.....	25
3.5.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv	34
3.5.4 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft.....	38
3.6 Förvaltningen av bolag med statligt ägande	50
3.6.1 V.S. VisitSweden AB	51
3.6.2 Apotek Produktion & Laboratorier AB.....	52
3.7 Politikens inriktning	53
3.8 Budgetförslag.....	58
3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem.....	58
3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	58
3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	59
3.8.4 1:4 Tillväxtverket	60
3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling.....	61
3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	62

3.8.7	1:7 Turistfrämjande	63
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	63
3.8.9	1:9 Geovetenskaplig forskning	64
3.8.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	65
3.8.11	1:11 Bolagsverket	66
3.8.12	1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	66
3.8.13	1:13 Konkurrensverket	67
3.8.14	Konkurrensforskning.....	67
3.8.15	1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	68
3.8.16	1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	69
3.8.17	1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	69
3.8.18	1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	70
3.8.19	1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	71
3.8.20	1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	71
3.8.21	1:21 Patent- och registreringsverket	72
3.9	Övrig statlig verksamhet	73
3.9.1	Bolagsverket.....	73
3.9.2	Patentombudsnamnden	73
3.9.3	Revisorsinspektionen	73
4	Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	75
4.1	Omfattning	75
4.2	Utgiftsutveckling.....	76
4.3	Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	76
4.4	Resultatredovisning	76
4.4.1	Exportfrämjande.....	76
4.4.2	Investeringsfrämjande.....	83
4.4.3	Exportfinansiering.....	85
4.4.4	EU:s inre marknad	87
4.4.5	Internationell handelspolitik	89
4.4.6	Myndigheter och andra aktörer.....	90
4.5	Politikens inriktning.....	92
4.6	Budgetförslag	95
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	95
4.6.2	2:2 Kommerskollegium.....	97
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	97
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande.....	98
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	99
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	99
4.6.7	2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning.....	100
4.6.8	Exportkreditnämnden.....	100
4.6.9	Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit	101
4.6.10	Bemyndigande om att förvärva aktier	101

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	12
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden	12
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv.....	13
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2020–2022. Utgiftsområde 24 Näringsliv....	14
Tabell 2.3	Ramnivå 2020 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv	14
Tabell 2.4	Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv	14
Tabell 3.1	Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	18
Tabell 3.2	Skatteutgifter inom näringspolitiken	19
Tabell 3.3	Mål och indikatorer inom näringspolitiken.....	21
Tabell 3.4	Sveriges konkurrenskraft.....	21
Tabell 3.5	Näringslivets utveckling	22
Tabell 3.6	Näringslivets forskning och utveckling	22
Tabell 3.7	Innovationsverksamhet i företagen.....	22
Tabell 3.8	Patent, varumärken och design.....	23
Tabell 3.9	Dynamik i näringslivet.....	23
Tabell 3.10	Kännedom om och attityder till företagande	24
Tabell 3.11	Operativa företagsledare.....	24
Tabell 3.12	Lagar och myndighetsregler	25
Tabell 3.13	Företagens tillgång till kapital	25
Tabell 3.14	Internationella konkurrenskraftsmätningar	40
Tabell 3.15	Marknadskompletterande utlåning	41
Tabell 3.16	Lagar och regler som hinder	43
Tabell 3.17	Tillsyn.....	47
Tabell 3.18	Examinationsverksamhet	48
Tabell 3.19	Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem	58
Tabell 3.20	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:1 Verket för innovationssystem.....	58
Tabell 3.21	Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	58
Tabell 3.22	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	59
Tabell 3.23	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	59
Tabell 3.24	Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	59
Tabell 3.25	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	60
Tabell 3.26	Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket	60
Tabell 3.27	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:4 Tillväxtverket	60
Tabell 3.28	Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling.....	61
Tabell 3.29	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling	61

Tabell 3.30	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:5 Näringslivsutveckling.....	62
Tabell 3.31	Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	62
Tabell 3.32	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	62
Tabell 3.33	Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande	63
Tabell 3.34	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:7 Turistfrämjande	63
Tabell 3.35	Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	63
Tabell 3.36	Offentligrättslig verksamhet.....	63
Tabell 3.37	Uppdragsverksamhet.....	64
Tabell 3.38	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning	64
Tabell 3.39	Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning.....	64
Tabell 3.40	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning	65
Tabell 3.41	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:9 Geovetenskaplig forskning	65
Tabell 3.42	Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	65
Tabell 3.43	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	65
Tabell 3.44	Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket	66
Tabell 3.45	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:11 Bolagsverket	66
Tabell 3.46	Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	66
Tabell 3.47	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	66
Tabell 3.48	Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket	67
Tabell 3.49	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:13 Konkurrensverket	67
Tabell 3.50	Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning.....	67
Tabell 3.51	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning	68
Tabell 3.52	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:14 Konkurrensforskning	68
Tabell 3.53	Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	68
Tabell 3.54	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	68
Tabell 3.55	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	69
Tabell 3.56	Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	69
Tabell 3.57	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	69
Tabell 3.58	Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag.....	69
Tabell 3.59	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	70
Tabell 3.60	Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	70
Tabell 3.61	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	70
Tabell 3.62	Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	71

Tabell 3.63	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader	71
Tabell 3.64	Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	71
Tabell 3.65	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	71
Tabell 3.66	Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket.....	72
Tabell 3.67	Offentligrättslig verksamhet	72
Tabell 3.68	Uppdragsverksamhet	72
Tabell 3.69	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:21 Patent- och registreringsverket.....	72
Tabell 3.70	Offentligrättslig verksamhet	73
Tabell 3.71	Uppdragsverksamhet	73
Tabell 3.72	Offentligrättslig verksamhet	73
Tabell 3.73	Offentligrättslig verksamhet	73
Tabell 4.1	Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	76
Tabell 4.2	Grundläggande exportservice.....	79
Tabell 4.3	Småföretagsprogrammet.....	80
Tabell 4.4	Riktat exportfrämjande.....	80
Tabell 4.5	NKI exportfrämjande, aggregerad nivå	80
Tabell 4.6	Projektexportfrämjande – aggregerat resultat.....	81
Tabell 4.7	Riktat investeringsfrämjande.....	84
Tabell 4.8	Investeringsfrämjande.....	84
Tabell 4.9	Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet	86
Tabell 4.10	Översikt SME-kunder i Exportkreditnämndens verksamhet	86
Tabell 4.11	Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet	86
Tabell 4.12	Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit	86
Tabell 4.13	Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter.....	86
Tabell 4.14	Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU och EU:s inre marknad (EU samt Norge, Island och Liechtenstein)	88
Tabell 4.15	Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	95
Tabell 4.16	Budget för avgiftsbelagd verksamhet: ackreditering m.m. samt internationellt utvecklingsarbete.....	96
Tabell 4.17	Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Metrologi.....	96
Tabell 4.18	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	96
Tabell 4.19	Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium	97
Tabell 4.20	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:2 Kommerskollegium.....	97
Tabell 4.21	Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	97
Tabell 4.22	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	98
Tabell 4.23	Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande	98
Tabell 4.24	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:4 Investeringsfrämjande.....	98
Tabell 4.25	Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	99

Tabell 4.26	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	99
Tabell 4.27	Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	99
Tabell 4.28	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	99
Tabell 4.29	Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning.....	100
Tabell 4.30	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning.....	100
Tabell 4.31	Uppdragsverksamhet.....	100

Diagramförteckning

Diagram 3.1	Antal sysselsatta i näringslivet.....	22
Diagram 3.2	Brist på arbetskraft i näringslivet	25
Diagram 3.3	Antal ansökningar och beviljade projekt per år.....	26
Diagram 3.4	Fördelning av beviljade medel från Vinnova.....	26
Diagram 3.5	Fördelning intäkter	27
Diagram 3.6	Nyutlåning 2018.....	41
Diagram 4.1	Beviljade arbetstillstånd för kvalificerade yrken.....	78
Diagram 4.2	Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet.....	79
Diagram 4.3	Jämförelsestudie Småföretagsprogrammet.....	80
Diagram 4.4	Projektexportfrämjande – fördelning per sektor	80
Diagram 4.5	Nya garantier fördelade på världsmarknader.....	85
Diagram 4.6	Nya garantier fördelade på bransch	85

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att förvärva Svensk Turism Aktiebolags aktier i V.S. VisitSweden AB och som likvid för förvärvet erlægga noll kronor (avsnitt 3.6.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionen enligt 1 (avsnitt 3.6.1).
3. Riksdagen godkänner att uppdraget för V.S. VisitSweden AB förtydligas i enlighet med regeringens förslag (avsnitt 3.6.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag besluta om kapitaltillskott på högst 75 000 000 kronor till Apotek Produktion & Laboratorier AB (avsnitt 3.6.2 och 3.8.17).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.9).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 förvärva aktier i Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX) till ett belopp om högst 3 000 000 kronor (4.6.10).
9. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		
1:1	Verket för innovationssystem	253 190
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 953 255
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	759 268
1:4	Tillväxtverket	284 375
1:5	Näringslivsutveckling	793 022
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	62 567
1:7	Turistfrämjande	104 613
1:8	Sveriges geologiska undersökning	239 665
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 923
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11	Bolagsverket	47 285
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:13	Konkurrensverket	155 431
1:14	Konkurrensforskning	10 804
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	159 910
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	24 850
1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag	76 000
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472
1:21	Patent- och registreringsverket	336 770
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	36 055
2:2	Kommerskollegium	91 809
2:3	Exportfrämjande verksamhet	366 867
2:4	Investeringsfrämjande	72 772
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 336
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	50 000
Summa		7 263 863

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusental kronor*

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 600 000 2021–2024
1:5	Näringslivsutveckling	936 000 2021–2023
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 000 2021–2022
1:14	Konkurrensforskning	12 000 2021–2023
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet	3 553 000	

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Näringspolitik	6 863	6 709	6 611	6 595	6 242	6 049
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	602	699	692	669	694	682
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	7 464	7 408	7 304	7 264	6 936	6 731

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 7 264 miljoner kronor anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv för 2020. För 2021 beräknas anslagsnivån till 6 936 miljoner kronor och för 2022 till 6 731 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2020–2022 jämfört med statens budget för 2019 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2020–2022. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	7 437	7 437	7 437
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	57	90	124
Beslut	-236	-598	-835
Varav BP20 ³	9	-155	-57
Överföring till/från andra utgiftsområden	6	6	6
Varav BP20			
Övrigt			
Ny ramnivå	7 264	6 936	6 731

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2020 realekonomiskt fördelat på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 2.3 Ramnivå 2020 realekonomiskt fördelat. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2020
Transfereringar ¹	3 297
Verksamhetsutgifter ²	3 958
Investeringar ³	9
Summa ramnivå	7 264

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2018 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2019 (skr. 2018/19:98). I tabell 2.4 summeras de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Prognos 2018	Prognos 2019
Näringspolitik	44 560	45 790
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	45 590	47 790

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

Målen (prop. 2008/09:1 utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98) för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO)
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen
- ökade utländska investeringar i Sverige.

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företag, konkurrensfrämjande arbete, främjande av turism och besöksnäring samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnamnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsinspektionen.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Saminvest AB samt Stiftelsen Industriefonden och Stiftelsen Norrlandsfonden.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
<i>Näringspolitik</i>						
1:1 Verket för innovationssystem	236	240	239	253	257	260
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 882	3 000	2 966	2 953	2 953	2 978
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	741	747	747	759	771	782
1:4 Tillväxtverket	271	281	285	284	265	269
1:5 Näringslivsutveckling	866	799	728	793	684	428
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	60	62	62	63	64	65
1:7 Turistfrämjande	115	125	125	105	105	105
1:8 Sveriges geologiska undersökning	230	242	240	240	206	217
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14	14	14	14	14	14
1:11 Bolagsverket	46	52	52	47	47	47
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8
1:13 Konkurrensverket	143	153	155	155	158	160
1:14 Konkurrensforskning	14	13	13	11	11	11
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	153	158	158	160	20	20
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	15	23	23	25	25	25
1:17 Kapitalinsatser i statliga ägda företag	400	151	151	76	1	1
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	18	17	16	18	18	18
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	16	24	30	18	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	309	279	279	269	269	269
1:21 Patent- och registreringsverket	319	315	313	337	342	347
Summa Näringspolitik	6 863	6 709	6 611	6 595	6 242	6 049

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2019 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 6 611 miljoner kronor. Regeringens förslag till anslag för 2020 för näringspolitiken innebär att 6 595 miljoner kronor anvisas. För 2021 beräknas anslagsnivån till 6 242 miljoner kronor och för 2022 till 6 049 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

En definition av begreppet skatteutgifter redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 följer en redovisning av de skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2019 (skr. 2018/19:98).

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken

Miljoner kronor

	Prognos 2019	Prognos 2020
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavdrag	70	70
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	640	660
Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall	-	-
Utjämning av småföretagares inkomst	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och representation	-	-
Gåvor till anställda	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter	4 360	4 440
Tonnagebeskattning	-	-
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	0	0
Förenklingsregel ränteavdragsbegränsning	-	-
Förenklingsregel finansiell leasing	-	-
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag	1 390	1 410
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar	12 190	12 390
Utdelning av andelar i dotterföretag	-	-
Investeraravdrag	-	-
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	560	740
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	50	50
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	3 320	4 389
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som är födda 1937 eller tidigare	370	370
Transport i skidliftar	310	320
Restaurang- och cateringtjänster	11 600	12 080
Rumsuthyrning	2 570	2 680
Omsättningsgräns för mervärdesskatt	280	280
Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	140	0
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	680	700
Nedsatt energiskatt på el inom industrin och i datorhallar	15 210	15 540
Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	60	0
Skattereduktion för sjöinkomst	50	50
Fastighetsskatt på lokaler	-6 650	-6 750
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 610	-1 620
Avdragsrätt för representationsmåltider	-	-
Summa område Näringspolitik	45 590	47 799

"-." betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

3.4 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

I näringsutskottets betänkande avseende budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 24, bet. 2017/18:NU1, rskr. 2017/18:106) framhölls möjligheten för regeringen att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Som en del av ett sådant tydliggörande och för att öka förutsättningarna för att kunna följa resultatens utveckling i förhållande till det näringspolitiska målet, redovisades näringspolitiken i budgetpropositionen för 2019 under de tre områdena Förutsättningar för innovation och förnyelse, Entreprenörskap samt Ramvillkor och väl fungerande marknader. I näringsutskottets betänkande avseende budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24, bet. 2018/19:NU1, rskr. 2018/19:100) och i den årligt återkommande dialogen med utskottet återkopplas att den nya strukturen bidrar till att bättre synliggöra hur regeringen anser att insatserna inom områdena relaterar till politikområdets mål i stort. För att ytterligare tydliggöra sambanden och öka möjligheterna att följa resultat kommer de tre områdena att fr.o.m. denna budgetproposition utgöra delmål och näringspolitiken redovisas därunder. Delmålen är:

- stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv
- ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft.

Näringspolitiken ska, genom främjande av ett konkurrenskraftigt näringsliv, skapa förutsättningar för företag att både stärka sin produktivitet och sina möjligheter att utveckla nya produktiva verksamheter, nya och hållbara affärsmodeller och nya marknader. I den ekonomiska omvandlingsprocessen, där företag växer fram, utvecklas och utmanas på marknader i konkurrens med andra företag, kommer arbetskraft att röra sig mellan företag och sektorer i ekonomin. Genom insatser för ökad produktivitet i

näringslivet och insatser för att främja marknadsdynamik och underlätta strukturomvandling, förväntas en ökad tillväxt och ett ökat arbetskraftsbehov. Den samhällseliga strukturomvandlingen är generellt trögrörlig och påverkas i hög grad av andra samtidiga förändringar i samhället inom andra utgiftsområden.

Som alla politikområden ska de näringspolitiska insatserna även bidra till genomförandet av Agenda 2030 och att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som omfattar de tre prioriteringarna smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

3.5 Resultatredovisning

Konkurrenskraft anger den svenska ekonomins produktivitet i jämförelse med andra länders ekonomier. För att mäta den svenska konkurrenskraften används vissa ekonomiska indikatorer som sammantaget visar på denna produktivitet samt svenska företags konkurrensförmåga på internationella marknader.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv genomförs insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, stärker förutsättningarna för entreprenörskap, stärker och förbättrar företags ramvillkor samt verkar för marknader med effektiv konkurrens. Aktiviteterna inom utgiftsområdet ska sammantaget leda till att företag i Sverige, både existerande och potentiella, ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens, effektivitet och innovationsförmåga på väl fungerande marknader. På så sätt kan företag utvecklas, växa och sysselsätta fler i hela Sverige och stärka den svenska konkurrenskraften.

3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 3.3 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att kunna göra generella bedömningar av utvecklingen.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter (bet. 2017/18:NU12, punkt 2, rskr. 2017/18:238). Regeringen uppdrog därefter 2017 åt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) att lämna förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för utvärdering av offentliga insatser för innovation och företagande kan utvecklas så att bl.a. spridningseffekter täcks in bättre. Tillväxtanalys slutredovisade uppdraget i juni 2018 (N2017/07224/SSS). Redovisningen belyser bl.a. frågan om utvärderingarnas syfte. Det framgår att utvärderingar kan ha olika syften. De kan exempelvis genomföras för att utkräva ansvar men också för att öka lärandet. Regeringen delar riksdagens syn att oberoende effektutvärderingar är av stor vikt, framför allt när det gäller större insatser. Regeringen anser dock att utvärderingar i syfte att öka lärandet hos den genomförande myndigheten också är betydelsefulla. Regeringen anser därmed att utvärderingar kan göras även av de utförande myndigheterna, där det särskilt lämpar sig för utvärderingens syfte och ambition. Regeringen avser att fortsatt arbeta för att förbättra förutsättningarna för utvärderingar och att återkomma till riksdagen med mer information om detta arbete. Med detta anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat i den del det rör oberoende utvärderingar av effekten av det statliga stödet till innovation och företagande.

Tabell 3.3 Mål och indikatorer inom näringspolitiken

Mål	Stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag		
	Indikatorer: – Sveriges konkurrenskraft jämfört med omvärlden – Svenska företags konkurrenskraft på exportmarknader		
Delmål	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse	Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft
	Indikatorer: – Företagens utgifter för forskning och utveckling – Andel företag med innovationsverksamhet – Andel företag med innovationssamarbeten – Patent, design och varumärken	Indikatorer: – Snabbväxande företag – Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling – Allmänhetens attityd till företagande – Allmänhetens kännedom om vad som krävs för att starta och driva företag – Operativa företagsledare – Nyföretagande	Indikatorer: – Tillväxthinder för småföretag – Företagens kapitalförsörjning – Riskkapitalinvesteringar – Företagens kompetensbehov

För att åstadkomma en stärkt konkurrenskraft behövs insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter kan den också mätas på många olika sätt. Nedan redovisas relativt arbetskraftskostnad och exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

Tabell 3.4 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000=100

	2015	2016	2017	2018
Relativ enhetsarbetskostnad per producerad enhet	94,0	95,3	94,5	90,3
Exportförmåga	89,1	88,6	87,8	88,2

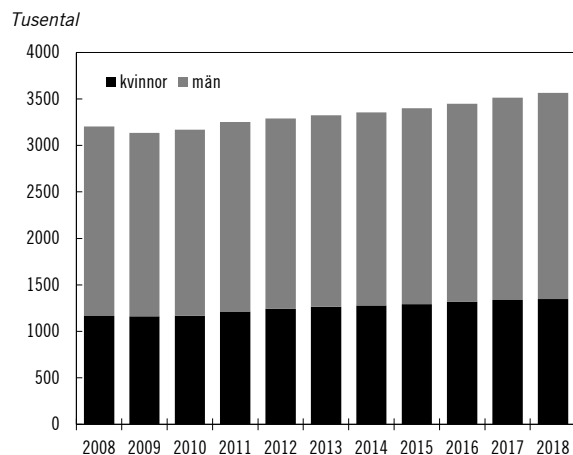
Källa: OECD Economic Outlook.

Den relativa enhetsarbetskostnaden (arbetskraftskostnaden för att producera en enhet) speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och lägre produktivitetstillväxt påverkar måttet negativt. En god produktivitetstillväxt möjliggör dock för ökade löner utan att konkurrenskraften försämras. I Sverige steg de relativa enhetsarbetskostnaderna mellan 2009 och 2013. Därefter har de relativa enhetsarbetskostnaderna sjunkit. Under 2018 var minskningen relativt stor, vilket inneburit ett förbättrat konkurrensläge i förhållande till konkurrentländerna. Under perioden har den svenska kronan försvagats, vilket är en bidragande orsak till den minskade enhetsarbetskostnaden.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i svensk export, dvs. handel med andra länder, i förhållande till tillväxten på de marknader som Sverige exporterar till. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder inom EU/EES och Nordamerika. Under de senaste fyra åren har den svenska exportförmågan varit relativt oförändrad. Under 2018 ökade exportförmågan marginellt.

Nedan redovisas uppgifter vars syfte är att ge en allmän bild av utvecklingen i näringslivet.

Antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder och nådde 3,57 miljoner personer 2018. Av dessa var 62 procent män och 38 procent kvinnor, vilket betyder att det är betydligt fler män än kvinnor som är sysselsatta i näringslivet.

Diagram 3.1 Antal sysselsatta i näringslivet

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna.

Produktivitetstillväxt kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Förädlingsvärdet kan öka både genom att fler arbetar och att arbetet sker effektivare. Produktionen i det svenska näringslivet fortsatte att växa under 2018. Denna utveckling drivs både av att fler är sysselsatta och av att produktiviteten ökar.

Tabell 3.5 Näringslivets utveckling

Index 2000=100

	2014	2015	2016	2017	2018
Förädlingsvärde i näringslivet	139	147	151	155	159
Antal arbetade timmar i näringslivet	109	111	113	115	117
Arbetsproduktiviteten i näringslivet	128	133	133	135	136

Källa: Statistiska centralbyrån, Nationalräkenskaperna.

Av tabell 3.5 framgår att antalet arbetade timmar har ökat under perioden. Nedan redovisas indikatorer som avser spegla insatser som genomförts inom utgiftsområde 24 Näringsliv för att bidra till det näringspolitiska målet.

Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Detta delmål rör näringslivets förnyelseförmåga och det svenska innovationsklimatet. Det innehåller verksamhet och åtgärder som syftar till att det utvecklas ny kunskap som kan komma att omsättas i nya eller utvecklade varor och tjänster eller andra ekonomiska nyttigheter.

Innovation är ett brett begrepp som innefattar ett stort antal aktiviteter och utfall. För att ge en övergripande bild av utvecklingen för förutsättningarna för innovation och förnyelse i

näringslivet redovisas ett antal mått som belyser olika delar av det svenska innovationsklimatet.

Investeringar i forskning och utveckling (FoU) är en indikator som belyser viljan och förutsättningarna att utveckla näringslivets innovationsförmåga. Näringslivets FoU-utgifter minskade mellan 2009 och 2011, men har sedan ökat mellan 2011 och 2017. År 2017 var FoU-utgifterna 111 miljarder kronor vilket motsvarar 2,42 procent av BNP.

Tabell 3.6 Näringslivets forskning och utveckling

Utgifter som andel av BNP, procent

	2011	2013	2015	2017
Företagens utgifter för egen FoU	2,24	2,28	2,30	2,42

Källa: Statistiska centralbyrån.

Utöver investeringar i FoU är det också angeläget att få en bild av om andelen innovativa företag ökar eller minskar i den svenska företagspopulationen samt om näringslivets innovationssamarbeten ökar eller minskar över tid. För att få en uppfattning om detta används indikatorer som belyser företagens innovationsverksamhet och innovationssamarbeten. Det finns inga nya data för innovationsverksamhet i företagen jämfört med föregående års budgetproposition.

Tabell 3.7 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2010–2012	2012–2014 ¹	2014–2016
Andel företag med innovationsverksamhet	53	50	52
Andel företag med innovationssamarbeten	12	13	12

¹ I denna och följande omgång av undersökningen har det tillkommit näringsgrenar. Här är dock dessa exkluderade för att möjliggöra jämförelser mellan perioderna.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Anm.: Uppdaterad statistik beräknas ingå i nästa års budgetproposition.

Andelen företag med innovationsverksamhet har varit i stort sett oförändrad under perioden 2010 till 2016 med viss ökning mellan mätpunkterna 2012–2014 och 2014–2016.

Under perioden 2014–2016 uppgav 12 procent av företagen att de hade innovationssamarbeten. Denna nivå är i stort sett oförändrad sedan perioden 2010–2012.

Patent och andra immateriella rättigheter är en indikator på förnyelsenivån i ekonomin. Möjligheten att erhålla immaterialrättsligt skydd är av central betydelse för många företag eftersom det ger dem en möjlighet att få avkastning på investeringar, forskning och annan innovationsverksamhet.

Skyddandet av immateriella rättigheter ser olika ut i olika branscher och för olika typer av produkter och tjänster. För att visa en bredare bild av hur det svenska innovationsklimatet utvecklas inkluderas inte enbart patentansökningar, utan även antalet varumärkes- och designansökningar.

Tabell 3.8 Patent, varumärken och design

Antal	2014	2015	2016	2017
Svenska patentansökningar i världen	27 767	28 241	27 173	27 380
Svenska varumärkesansökningar i världen	92 720	93 430	112 636	110 636
Designansökningar	20 560	19 988	24 636	19 619

Källa: Patent- och registreringsverket.

Patent- och designansökningarna har legat förhållandevis konstant sedan 2008. Däremot har det skett en påfallande ökning av varumärkesansökningarna under samma period. Sedan 2008 har de ökat med ca 40 procent. Under 2017 minskade dock design- och varumärkesansökningarna samtidigt som patentansökningarna ökade marginellt.

De redovisade indikatorerna visar att den svenska innovations- och förnyelseförmågan i huvudsak kännetecknas av kontinuitet över tid. Den statistik som tillkommit sedan förra årets budgetproposition visar att en ökning har skett då det gäller investeringar i FoU. Indikatorerna för patent och varumärken är relativt oförändrade, medan indikatorn för designansökningar minskat.

Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Delmålet rör faktorer som påverkar tillkomst och utveckling av företag och vitaliseringen av företagsbeståndet i ekonomin. Främjandet av entreprenörskap fokuserar på att möjliggöra genomförande och utveckling av affärsidéer och affärsmodeller, att skapa handlingsutrymme för kvinnor och män att omsätta sin kreativitet i affärsverksamheter samt att få en bredd i företagsbeståndet.

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta, samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal

företag. I drygt 10 procent av de befintliga företagen ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar antalet sysselsatta. År 2017 hade 57 200 företag en positiv sysselsättningsutveckling. Nivån har ökat de senaste fyra åren. År 2017 hade 50 800 företag en minskande sysselsättning.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket har bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Antalet snabbväxande företag belyser också det handlingsutrymme som finns för entreprenörskap, att kunna växa och utnyttja framgångsrika affärsidéer. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som har haft en genomsnittlig sysselsättningsstillväxt på minst 20 procent per år i tre år i följd. Antalet snabbväxande företag är relativt få, men de har ändå stor betydelse för skapandet av nya jobb. Under 2017 fortsatte trenden med en ökande andel snabbväxande företag. En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Denna indikator är känslig för påverkan av en stark konjunktur då arbetskraftsbehovet är stort. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre tidsperiod. De senaste åren har antalet nystartade företag legat på ungefär samma nivå, men med en minskning under de senaste två åren.

Tabell 3.9 Dynamik i näringslivet

Antal	2014	2015	2016	2017	2018
Företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	55 900	56 700	56 900	57 200	i.u.
Snabbväxande företag per 1 000 existerande	8,6	8,8	9,2	9,6	i.u.
Nystartade företag	71 700	70 100	71 800	68 900	66 800

Källor: Statistiska centralbyrån, Tillväxtanalys samt egna beräkningar.

Tabell 3.10 Kännedom om och attityder till företagandeAndel av befolkningen, 18–70 år, procent¹

	2004	2012	2016
Som känner till vad som krävs för att starta och driva företag	61	59	54
kvinnor	53	53	46
män	69	66	61
Som helst vill vara företagare	27	32	32
kvinnor	21	25	27
män	33	39	37

¹ Baserat på ca 10 300 svar 2016.

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern.

Det finns inga nya data för kännedom om och attityder till företagande jämfört med föregående års budgetproposition. Enligt Tillväxtverkets entreprenörskapsbarometer har andelen personer i Sverige som känner till vad som krävs för att starta och driva företag minskat från 61 procent 2004 till 54 procent 2016. Andelen av befolkningen som uttrycker en vilja att vara företagare har däremot ökat från 27 procent 2004 till 32 procent 2016. Andelen kvinnor som helst vill driva företag har ökat sedan 2012, medan andelen av männen har minskat något sedan 2012.

För att belysa företagandets mångfald används uppgifter om andelen företag som har en operativ företagsledare som är kvinna respektive man eller en operativ företagsledare som är kvinna respektive man och född i ett annat land.

Tabell 3.11 Operativa företagsledare

Procent

	2014	2015	2016	2017
Andel företag med en kvinna som operativ företagsledare	28,6	28,8	28,5	29,0
Andel företag med en man som operativ företagsledare	71,4	71,2	71,5	71,0
Andel företag med en utrikes född operativ företagsledare	14,8	15,3	15,7	16,1
Andelen utrikes födda av de kvinnor som är operativa företagsledare	17,2	17,5	17,9	18,0
Andelen utrikes födda av de män som är operativa företagsledare	13,9	14,4	14,8	15,3

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Bland 523 000 företag med minst en sysselsatt 2017 är det 29 procent som har en kvinna som operativ företagsledare. Det kan jämföras med att 37 procent av de sysselsatta inom dessa företag är kvinnor. Bland företag med minst en sysselsatt är det 16,1 procent under 2017 som har en operativ

företagsledare som är utrikes född. Det kan jämföras med att 18,2 procent av de sysselsatta i näringslivet är utrikes födda. Både för kvinnor och utrikes födda som operativa företagsledare har andelarna under perioden 2014–2017 ökat något. Utöver dessa finns dock en del företag med delat ledarskap, där en av företagsledarna är kvinna eller utrikes född. Då kvinnor i större utsträckning kombinerar anställning med företagande och även är delaktiga i ett företag som tillhör en familjemedlem, underskattas sannolikt företagandet bland kvinnor i statistiken.

De redovisade indikatorerna visar att kvinnors vilja att driva företag har ökat över tid. Det gäller även indikatorn som belyser mångfalden bland operativa företagsledare i Sverige. Sverige har fått en ökad mångfald i näringslivet, även om ökningen är måttlig.

Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Delmålet rör regelverk, administrativa system samt tillgång till kapital som berör företagandets förutsättningar. Området omfattar åtgärder och verksamheter som syftar till att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för såväl nya som etablerade företag och verksamheter att utmana och konkurrera med varandra. Arbetet för väl fungerande marknader med effektiv konkurrens syftar till att vårda marknadsdynamiken och säkerställa att företag har en arena/marknad att utveckla och pröva affärsidéer på.

Att skapa goda villkor för företagande är en avgörande del i politiken för stärkt konkurrenskraft. Det är också viktigt att regler och system inte utgör omotiverade eller betungande administrativa bördor för företagen. En indikator för att belysa hur företagen uppfattar de lagar och myndighetsregler som företagen ska följa är Tillväxtverkets enkätundersökning Företagens villkor och verklighet som genomförs vart tredje år. Myndigheten frågar bl.a. i vilken utsträckning företag upplever lagar och myndighetsregler som hinder för sin utveckling och tillväxt. Några nya data finns inte att tillgå jämfört med föregående års budgetproposition. Resultaten för 2017 visade bl.a. att 24 procent av de tillfrågade småföretagen upplevde lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för utveckling och tillväxt. Denna nivå är lägre än 2008, men har ökat något de senaste åren.

Tabell 3.12 Lagar och myndighetsreglerProcent¹

	2008	2011	2014	2017
Andel företag som anger lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för företagens utveckling och tillväxt	30	22	21,7	24

¹ Baserat på enkätundersökningar. Undersökningen 2017 baseras på ca 10 000 svar.

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet.

Anm.: En ny Företagens villkor och verklighet planeras år 2020.

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för start, utveckling och tillväxt. Företagens tillgång till kapital är en indikator som belyser företags förutsättningar att utveckla och investera i sina affärsidéer och affärsmodeller. Den främsta källan för tillförsel av finansiellt kapital till företagen är via banklån.

Tabell 3.13 Företagens tillgång till kapital

Miljarder kronor

	2015	2016	2017	2018
Monetära finansinstituten utlåning till icke-finansiella företag	1 960	2 030	2 150	2 290
Risikkapitalinvesteringar ¹	1,54	2,24	2,39 ²	i. u.

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Risikkapital som investeras av risikkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga risikkapitalaktörerna.

² Uppgiften för 2017 är preliminär och kan komma att revideras.

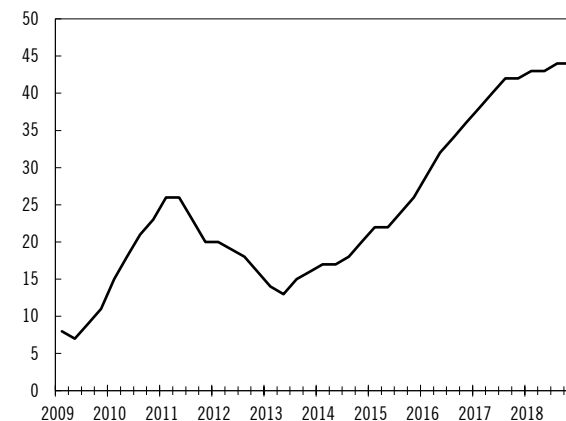
Källor: Statistiska centralbyrån och Tillväxtanalys.

Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket samtidigt indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. risikkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av risikkapitalinvesteringar är intressant att följa även om dessa jämfört med lånefinansiering står för relativt små belopp. Samtidigt som företagens behov av kapitalförsörjning har ökat har risikkapitalinvesteringarna minskat sedan 2008. De senaste två åren har dock en ökning skett.

Ytterligare en central indikator som rör företags förutsättningar att stärka sin konkurrenskraft är kompetenstillförsel.

Diagram 3.2 Brist på arbetskraft i näringslivet

Brist på arbetskraft i näringslivet (andel ja-svar)

Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturbarometern.

Anm.: Säsongsrensats och utjämnat.

Sedan 2013 har svårigheterna för företag att hitta efterfrågad arbetskraft stadigt ökat och i Konjunkturinstitutets undersökning Konjunkturbarometern framkommer det att drygt 40 procent av företagen 2018 uppger denna brist. Detta beror sannolikt till stor del på en stark konjunktur.

De indikatorer som belyser företagens ramvillkor och väl fungerande marknader visar att det inte skett större förändringar av konkurrensvillkoren i Sverige, utan att området kännetecknas av kontinuitet. Företagens brist på arbetskraft är fortsatt stor.

3.5.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Resultat

Innovation och förnyelse är ett centralt område för att stärka den svenska konkurrenskraften och samtidigt bidra till de globala målen för hållbar utveckling. Regeringen har därför uppdragit åt ett flertal myndigheter att genomföra insatser som skapar förutsättningar för näringslivet att bli mer innovativt. Några centrala myndigheter och offentligt finansierade organisationer för detta är Verket för innovationssystem (Vinnova), Patent- och registreringsverket (PRV), Tillväxtverket, Research Institutes of Sweden AB (RISE) och Almi Företagspartner AB (Almi).

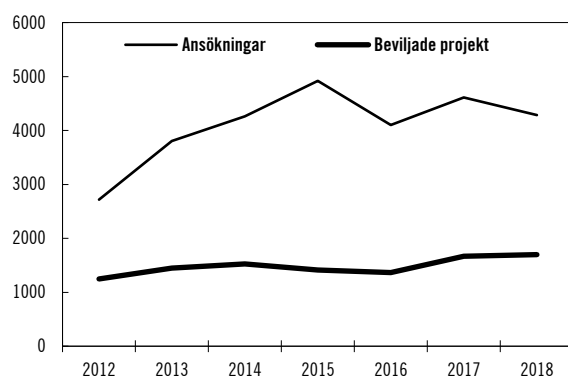
Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

För att stärka det svenska näringslivets innovationsförmåga har Vinnova i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Detta sker genom ett antal insatser av olika karaktär som sammantaget stimulerar innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet.

Under 2018 investerade Vinnova ca 3,3 miljarder kronor i forsknings- och innovationsprojekt, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med 2017. Vinnovas finansiering fördelade sig 2018 på 4 009 projekt, vilket var en ökning med drygt 4 procent jämfört med föregående år. Totalt inkom 4 282 nya ansökningar 2018 varav 1 689 beviljades. Jämfört med 2017 minskade antalet ansökningar med 7 procent samtidigt som beviljandegraden ökade med 1 procent.

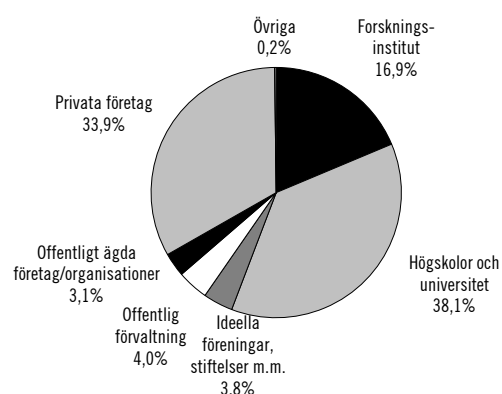
Diagram 3.3 Antal ansökningar och beviljade projekt per år

Källa: Vinnova, årsredovisningar 2012–2018.

Jämfört med 2017 har beviljade medel till offentliga aktörer ökat vilket ligger i linje med Vinnovas strategi att arbeta mer utmaningsdrivet. Ökningen speglar också Vinnovas ambition för att öka innovationsförmågan hos de offentliga aktörerna genom riktade insatser.

Diagram 3.4 Fördelning av beviljade medel från Vinnova

Källa: Vinnova, årsredovisning 2018.

Vinnova har under året arbetat tillsammans med tolv myndigheter i 14 så kallade policylab-processer för att adressera policy- och regelverksutmaningar kopplade till innovation. Arbetet har resulterat i konkreta förändringar i arbetssätt hos medverkande myndigheter, samt bidragit till höjd metod- och innovationskompetens hos dessa myndigheter.

Fördelningen mellan kvinnor och män, med avseende på projektledarskap, är i stort sett lika som föregående år. Vinnova gör bedömningen att insatserna kopplade till myndighetens arbete för jämställdhetsintegrering i bedömningsprocessen varit framgångsrika. Det har stimulerat utveckling och verifiering av angreppssätt och metoder som gjort att Vinnova närmast sig uppsatta jämställdhetsmål.

Sedan 2015 har Vinnova regeringens uppdrag att ansvara för att lämna statligt stöd till inkubation, vilket verket gör inom ramen för anslaget 1:2 *Verket för näringslivsutveckling: forskning och utveckling*. Under 2018 uppgick stödet till drygt 100 miljoner kronor. Under 2018 bedömde inkubatorerna sammantaget ca 4 100 affärsidéer, varav knappt drygt 400 antogs till någon inkubator och vid årsskiftet 2018/19 var 75 projekt och 544 företag anslutna till inkubatorerna. Totalt attraherade 227 företag i inkubatorerna knappt 970 miljoner kronor i ägarkapital under 2018 att jämföra med 700 miljoner kronor till 206 företag 2017. Utöver investeringar i ägarkapital beviljades projekt och företag i inkubatorerna drygt 146 miljoner kronor i lån och 243 miljoner kronor i bidrag under 2018. Projekt och företag som är eller har varit anslutna till dessa inkubatorer sysselsatte drygt 8 200 personer och omsatte drygt 10 miljarder kronor 2017. Myndigheten för

tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har under 2018 publicerat ett antal utvärderingar av statens satsningar på inkubation. Sammanfattningsvis finner Tillväxtanalys ett par huvudsakliga resultat som redovisas nedan. Inkubatorerna bidrar till utveckling av innovation för medverkande företag (Tillväxtanalys PM 2018:20). Operativa företagsledare har enligt Tillväxtanalys ökat sin patentering med i genomsnitt 300 procent efter inkubation jämfört med en jämförelsegrupp. Vidare konstaterar Tillväxtanalys att företag som är kopplade till inkubatorerna generellt har en svagare tillväxt (dvs. omsättning och förädlingsvärde) än jämförbara företag (Tillväxtanalys PM 2018:02). Tillväxtanalys visar även att inkubatorer kan fylla en betydelsefull länkfunktion regionalt mellan akademi, näringsliv och offentliga aktörer utan att överlappa med andra främjandeaktörers arbete (Tillväxtanalys PM 2018:18). En sammantagen slutsats av effektutvärderingarna av statens satsningar på inkubation är därmed att dessa leder till ökad innovationsförmåga och förnyelse, men på kort sikt är det svårt att påvisa tillväxteffekter på företagsnivå.

Vinnova har inkommit med två effektutvärderingar 2018, vilka täcker delar av myndighetens arbete; insatser för utmaningsdriven innovation respektive för små och medelstora företag. 15 avslutade projekt inom programmet utmaningsdriven innovation har utvärderats. De uppnådda resultaten indikerar en starkt innovationsförmåga och förnyelse inom olika samhällsområden. Vinnovas satsningar på små och medelstora företag har analyserats genom att 60 företag studerats i en tvärsnittsanalys. Utvärderingen visar att stöden generellt leder till blygsamma effekter med avseende på omsättningstillväxt och sysselsättningsskapande. Utfallen är snarare av karaktären att de lett till att exempelvis nya kundkontakter etablerats eller en produktutveckling påskyndats. Drygt hälften av företagen anger att stöden bidragit till tillkomst av patent. Vissa spridningseffekter noteras också, t.ex. påvisas att stöden till de 60 företagen lett till att 30 nya företag etablerats.

Insatser via industriforskningsinstitut

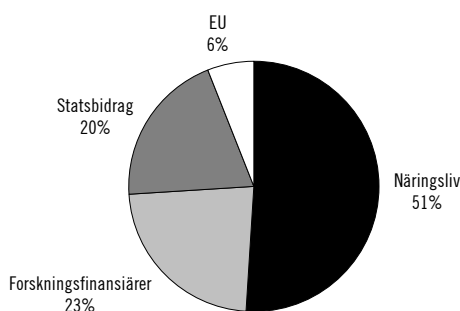
Industriforskningsinstitutet är samarbetspartner för akademi, näringsliv och offentlig verksamhet, och syftar till att stärka näringslivets innovationsförmåga. Under 2018 tilldelades RISE totalt 740 miljoner kronor i statsbidrag (anslaget 1:3

Institutens strategiska kompetensmedel), vilket var en ökning med 100 miljoner kronor jämfört med 2017. Medlen används i huvudsak för kompetensuppbyggnad hos RISE-institutet, men även för vissa strukturåtgärder för att skapa en sammanhållen institutssektor samt till driften av RISE.

Efterfrågan på RISE:s tjänster är stor och växande. Intäkterna från offentliga utlysningar ökade med 125 miljoner kronor 2018, motsvarande 17 procent, medan näringslivsintäkterna ökade med 117 miljoner kronor, ca 10 procent. Den totala omsättningen i RISE, inklusive Swerea, ökade med 382 miljoner kronor till 3 780 miljoner kronor 2018. RISE har under året satsat totalt 44 miljoner kronor i olika samverkansinitiativ för att bygga tvärvetenskaplig kompetens och utveckla nya erbjudanden och systemlösningar inom RISE:s affärs- och innovationsområden.

En kundgrupp som RISE-institutet riktar särskilda insatser till är små och medelstora företag. Av näringslivsintäkterna, som uppgick till 1 914 miljoner kronor, kom ca en fjärdedel från små och medelstora företag. Samarbetet med andra aktörer i innovationssystemet har också intensifierats för att stärka erbjudandet till små och medelstora företag och under 2018 tillsattes bl.a. ett externt råd i detta syfte. Intäkterna från internationella kunder ökade med 9 procent jämfört med föregående år till 615 miljoner kronor, vilket visar att RISE:s varumärke fortsätter att stärkas i enlighet med regeringens målsättning om att göra RISE till ett internationellt, konkurrenskraftigt institut.

Diagram 3.5 Fördelning intäkter

Källa: RISE, årsberättelse 2018.

En del i RISE-institutets verksamhet är deltagande i nationella program för att därigenom bidra till stärkandet av innovationssystemet.

RISE-instituten är t.ex. aktiva i de strategiska innovationsprogrammen och i Vinnovas program Vinnväxt, samt i de strategiska forskningsområden som drivs av lärosäten. Totalt svarar EU-projekten hos industriforskningsinstituten för 225 miljoner kronor i intäkter, vilket är en minskning jämfört med föregående år (247 miljoner kronor).

En kundundersökning genomfördes under 2018 som visade att 91 procent av de tillfrågade ansåg att samarbetsprojektens resultat har kommit till nytta i deras verksamhet.

Konsolideringen av RISE-instituten har fortsatt under året. I juni 2018 fusionerades RISE Holding med det helägda dotterbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB). Fusionen innebar att RISE AB blev moderbolag i koncernen och RISE Holding upphörde att existera. Sedan den 1 oktober 2018 ingår huvuddelen av Swerea: IVF, SWECAST, SICOMP och delar av KIMAB i RISE AB. Resterande delar av KIMAB, samt MEFOS har gått samman i koncernen Swerim som ägs till 20 procent av RISE AB.

Internationellt forsknings- och innovationssamarbete

Insatser för att främja företagens innovationsarbete genomförs även genom internationella samarbeten. De största insatserna genomförs inom ramen för EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, där svenska aktörer kontrakterat finansiering på 13,9 miljarder kronor under ramprogrammets första fem av sju år. Näringslivet i Sverige kontrakterar drygt en fjärdedel av dessa beviljade medel och står för över en tredjedel av det svenska deltagandet. Inom "SME-instrumentet", som riktar sig till enskilda innovativa företag, och som numera ingår i pilotsatsningen europeiska innovationsrådet, har hittills 181 svenska små och medelstora företag beviljats ca 1,1 miljarder kronor. Omfattande satsningar för att främja innovation genomförs även med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (se utg.omr. 19 avsnitt 2.5.1).

För att stärka det svenska forsknings- och innovationssystemets kapacitet till internationell samverkan, genom förstärkt kontakt med för Sverige strategiskt viktiga internationella innovations-, forsknings- och högre utbildningsmiljöer, finns innovations- och forskningskontor vid ambassaderna i Brasilien, Indien, Japan, Sydkorea,

Kina och USA. Under 2018 har kontoren bl.a. bistått i utvecklingen av nya och befintliga avtal mellan svenska och utländska aktörer i respektive land. Kontoren har även bidragit till framdriften i strategiska innovationspartnerskap, stöttat universitetssamarbeten och genomfört andra kontaktskapande aktiviteter, samt bistått svenska forskningsfinansiärer i bilaterala innovations- och forskningsutlysningar. De nya kontaktytor som kontoren skapar har ökat kapaciteten att attrahera humankapital, investeringar, kompetens och talanger till Sverige.

Samverkan och smart industri

Samverkan för innovativa lösningar

Genom de strategiska samverkansprogram som lanserades den 1 juni 2016, har regeringen tillsammans med näringsliv, universitet och högskolor samt offentlig sektor kraftsamlat på områden relaterade till samhällsutmaningar där Sverige ligger långt framme och har komparativa fördelar. Arbetet har skett inom fem tematiska samverkansprogram: Nästa generations resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär och bio-baserad ekonomi, Life science samt Uppkopplad industri och nya material. Samverkansprogrammen har haft nära koppling till de strategiska innovationsprogrammen hos Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Statens energimyndighet (STEM).

Som en konsekvens av samverkansprogrammet Uppkopplad industri och nya material har flera åtgärder initierats, exempelvis större satsningar på testbäddar av strategisk betydelse för verkstads- och processindustri, i syfte att påskynda innovationstakten i branscherna. Andra exempel är nya initiativ för att främja innovationssamarbeten mellan större industribolag och småföretag eller startup-företag samt kraftsamlingar för industriell additiv tillverkning s.k. 3D-printingbland. På materialområdet märks bl.a. satsningar på testbäddar för lättviktsprodukter med avancerade material i Olofström och Piteå samt SWEbeams-projektet, som ska samla och koordinera aktörer inte minst inom industrin kring användningen av anläggningarna MAX IV och ESS. Gemensamt för merparten av åtgärderna är att de bygger vidare på tidigare satsningar och innebär att aktörer och resurser koncentreras, i syfte att uppnå större effekt.

Samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi har inom ramen för de utpekade prioriterade områdena initierat flera satsningar. Sveriges hittills största satsning på grundforskning för att ta fram nya material och specialkemikalier från skogsråvara genomförs inom ramen för projektet Treearch. En nationell plattform för den hållbara textila värdekedjan har inrättats vid Högskolan i Borås. En plattform för att utveckla hållbara biobränslen för flyg lanserades den 15 april 2019 med RISE, SAS AB och Swedavia AB i spetsen. Ett innovationskluster för etanol och flytande biogas har inrättats liksom en kompetensplattform för växtförädling i syfte att stärka konkurrenskraften i jordbruket och säkra framtidens behov av bioråvara vid Sveriges lantbruksuniversitet. Regeringen har också den 12 april 2018 beslutat att inrätta en delegation för cirkulär ekonomi (M2018/01090/Ke). Syftet är att nationellt och regionalt stärka omställningen till en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi. Delegationens uppgifter är att ge råd till regeringen, identifiera hinder och fungera som katalysator, samt vara ett kunskapscentrum och en samordnande kraft för omställningen. Delegationen har placerats hos Tillväxtverket.

Som ett resultat av samverkansprogrammet för Life science har flera insatser för att öka innovation, dialog och sektorsövergripande samverkan mellan universitet och högskolor, myndigheter, näringsliv samt hälso- och sjukvård identifierats och realiserats, bl.a. kring utveckling och implementering av precisionsmedicin. Samordningsfunktionen för life science inom Regeringskansliet (Life science-kontoret) har påbörjat arbetet med en nationell strategi för life science bl.a. utifrån den färdplan som beslutades i juni 2018, Färdplan life science – vägen till en nationell strategi.

I samverkansprogrammet Smarta städer har åtta områden prioriterats där ett fokuserat arbete har skett. Exempel på prioriterade områden är Öppna data, Framtidens bebyggelse i en smart stad, Digitaliserad planprocess och Digitalisering för socialt sammanhållna städer. I mars 2018 beslutades om en utökning och breddning av satsningen på Smart City Sweden vilket bl.a. resulterat i att mobilitet, digitalisering, stadsplanering och social hållbarhet tillkommit som centrala teman för plattformen vid sidan av energi, klimat och miljö som sedan tidigare varit i

fokus. Dessutom har sex regionala noder knutits till plattformen.

Samverkansprogrammet Nästa generations resor och transporter har initierat ett antal större, insatser för ett långsiktigt hållbart transportsystem. Det rör bl.a. projekt inom uppkopplade, samverkande, automatiserade, delade och elektriska fordon i samhällssystem, nya mobilitetslösningar med bl.a. kollektivtrafik, men även nya typer av innovationsupphandling inom drift och underhåll på järnvägsområdet. Genom fokusering och kraftsamling har aktörer gått samman för att lösa utmaningar inom transportsystemet.

Samverkansprogrammen är även en plattform för de tre bilaterala innovationspartnerskap som under 2017 och 2018 inlemts med Tyskland, Frankrike och Indien. Inom ramen för det svenska-tyska innovationspartnerskapet har Vinnova och dess tyska motsvarighet under året gjort en gemensam utlysning med syfte att finansiera små och medelstora företags samverkan i forsknings- och innovationsprojekt. Vinnova har här avsatt 40 miljoner kronor för sammanlagt tre utlysningar. Innovationspartnerskapet med Indien omfattar samarbete inom bl.a. transport och e-mobilitet, energi, miljö- och klimatteknik, smarta städer samt hälsa och life science. Under 2018 och våren 2019 har partnerskapet fördjupats genom framtagande av en gemensam handlingsplan. Inom ramen för partnerskapet har Vinnova i april 2019 tillsammans med ett indiskt departement (Department of Science and Technology) lanserat en utlysning för näringslivsdrivna innovationsprojekt inom smarta städer, miljö- och klimatteknik samt digitalisering.

Samverkansprogrammen fortsätter under mandatperioden med något förändrad utformning. Programmen är nu inriktade på hälsa och life science, kompetensförsörjning och livslångt lärande, näringslivets digitala strukturomvandling, samt näringslivets klimatomställning, vilket presenterades i juli 2019.

Regeringen tillsatte i augusti 2018 kommittén för teknologisk innovation och etik. Kommittén har i uppdrag att kontinuerligt lämna policyutvecklande förslag och att belysa etiska överväganden kopplat till ny teknik. Det kan exempelvis handla om hinder i form av lagstiftning, anpassning av regelverk eller behov av förändrade arbetsformer. Kommittén har inledningsvis fått direktiv att fokusera på och lämna förslag inom

tillämpningsområdena precisionsmedicin, uppkopplad industri och automatiserade fordon, farkoster och system (dir. 2018:85).

Smart industri

I januari 2016 beslutade regeringen om en strategi för smart industri (N2016/07305/FÖF). Fram till 2018 har totalt 82 åtgärder initierats vilka innefattar insatser inom strategins fyra fokusområden digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning samt forskning och innovation. Horisontella åtgärder har ytterligare bidragit till att underlätta omställning och förnyelse av svensk industri. Flertalet insatser har finansierats via anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*.

Satsningen Digitaliseringslyftet initierades i mindre skala redan i december 2015, och skalades sedan upp till ett nationellt genomförande i oktober 2016 (N2016/06499/FÖF). Satsningen genomförs av Tillväxtverket, med syfte att utveckla den svenska industrins konkurrenskraft genom ökad användning av digital teknik i små och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag. En viktig del i genomförandet är projektet Kickstart som genomförs gemensamt av Teknikföretagen, IF Metall och RISE, i form av workshoppar i mindre grupper med hundratals företag runt om i landet. Av de ca 300 företag som hittills har genomgått Kickstart uppger 94 procent att de efter avslut har påbörjat nya digitaliseringsprojekt eller ökat tempot i pågående projekt. Tillväxtverket har också finansierat coachning till företag som vill digitalisera sin verksamhet. Enligt Tillväxtverket har arbetet i Digitaliseringslyftet varit framgångsrikt och hittills över 500 företag deltagit i projektet. Utmaningar med att rekrytera bolag har dock lett till att målsättningarna om antal deltagande företag t.o.m. 2019 har behövt reduceras från ca 1 400 till ca 1 000.

I januari 2018 lanserade regeringen Robotlyftet – en satsning riktad till små och medelstora industriföretag för att främja automatisering och robotisering, som genomförs av Tillväxtverket under 2018–2021. I mars 2019 rapporterade Tillväxtverket att flera pilotprojekt genomförts, som nått ut till 120 företag, varav 84 gått vidare och gjort förutseendestudier och 40 genomfört förstudier. Lärandet från piloterna utgör modell för kommande verksamhet.

I oktober 2018 presenterades utredningen Anpassad miljöprövning för grön omställning

(Ds 2018:38) som en åtgärd inom Smart industri. Utredningen tillsattes i januari 2018 för att se över hur miljöprövningssystemet kan ändras för att främja investeringar som bidrar till en grön omställning samt hur miljöprövningsprocessen i övrigt kan bli mer effektiv (M2018/00234/Me).

Regeringen har uppdragit åt Domstolsverket och länsstyrelserna att fr.o.m. verksamhetsåret 2020 kunna bidra med uppgifter till en samlad statistik för miljötillståndsprövningen (Ju2018/05332/DOM och N2018/05852/FÖF). Vidare har regeringen uppdragit åt Naturvårdsverket att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 kan ansvara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen avseende föregående verksamhetsår (M2018/01949/Me). I uppdraget ingår att ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna har fått i uppdrag att ta fram.

Regeringen uppdrog i februari 2018 åt Tillväxtverket att tillsammans med Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) fortsätta att driva jobbsprånget (N2018/01431/FÖF). Jobbsprånget syftar till att utifrån företagets perspektiv och efterfrågan matcha nyanlända akademiker inom något av områdena ingenjörsvetenskap, naturvetenskap, arkitektur eller ekonomi, mot företag i behov av praktikanter. Jobbsprånget har bedrivits sedan 2016 och enligt IVA:s uppföljning får ca 70 av 100 praktikanter en anställning efter genomförd praktik, antingen på praktikplatsen eller hos annan arbetsgivare.

Jobbsprånget har god geografisk spridning och finns på ca 50 orter från Kalix i norr till Malmö i söder. Jobbsprånget är en efterfrågad möjlighet både bland arbetssökande nyanlända och arbetsgivare inom de utpekade områdena. Under 2018 ställde 161 företag upp med praktikplatser, 1 657 personer sökte en praktikplats och 221 personer fick en praktikplats varav hälften var kvinnor. De vanligaste områdena är teknik och ekonomi. Satsningen genomförs med delfinansiering från Wallenbergsstiftelserna (se även utg.omr. 14 avsnitt 3.4.2).

En utmaning för industrins långsiktiga kompetensförsörjning är att många industrirelevanta gymnasieutbildningar har ett lågt

söktryck och att könsfördelning mellan flickor och pojkar är skev.

Regeringen gav i oktober 2016 i uppdrag åt Tillväxtverket att främja samverkan mellan skola och industri för att motverka arbetskraftsbrist. Uppdraget slutrapporterades 2019 (2019/05323/BI). Under perioden 2016–2018 har 8,6 miljoner kronor använts för sex projekt runt om i landet för att utveckla modeller för samverkan mellan skola och industri. Genom insatserna har t.ex. ca 4 000 elever deltagit i aktiviteter som öppnat upp industrin för skolelever. Fortbildning av drygt 150 lärare har genomförts i syfte att utveckla undervisningen i teknik och programmering. Utvärdering av projektinsatserna visar att många av aktörerna har visat intresse att fortsätta utveckla de metoder och modeller man arbetat med, men att projektberoendet är påtagligt, och att långsiktighet är svårt att åstadkomma.

Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att under perioden 2016–2018 stimulera och verka för strategiskt kompetensförsörjningsarbete i små och medelstora företag inom industri och industrinära tjänstesektor (N2016/06227/FÖF). Regeringen beslutade under 2018 att förlänga uppdraget till 2019. Totalt för perioden 2016–2019 uppgår finansieringen till 19 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*. Tillväxtverket genomför uppdraget genom att finansiera fem projekt i sju regioner, samt genom att ta fram ett digitalt kompetensförsörjningsverktyg för små företag som stöd för att behålla och öka sin konkurrenskraft. Insatserna syftar till att stimulera ett mer strategiskt arbete samt att testa och sprida verktyg som kompetenskartläggning och validering av kompetens. Validering har varit ett relativt okänt begrepp i målgruppen, enligt den löpande utvärderingen, som också trycker på vikten av att koppla arbetet till konkret affärsnytta. Hittills har ca 70 företag deltagit och ca 680 valideringar genomförts.

Regeringen gav 2016 i uppdrag åt Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) att under 2017–2020 stärka investeringsfrämjandet för att bidra till att investerare, industriföretag och industriellt relevanta start-upföretag väljer att förlägga produktion, industrinära tjänsteverksamhet, forskning, utveckling och testverksamhet i Sverige (N2016/07305/FÖF).

Genom att förstärka förutsättningarna för samarbetet mellan åtta regionala och lokala aktörer samt Business Sweden i Sverige och i utlandet har ett proaktivt arbetssätt införts beträffande strategiskt viktiga utlandsägda bolag som skulle kunna nyetablera eller expandera sin industriella verksamhet i Sverige. Arbetet har bl.a. resulterat i fem industriella investeringar i Sverige som bedöms som högkvalitativa av Business Sweden. Investeringarna summerar till totalt 450 miljoner kronor och innebär att 515 strategiskt viktiga arbetstillfällen tillförts eller kunnat kvarstå i Sverige. Dessa investeringar ingår bland de investeringar som redovisas i avsnitt 4.4.2.

Tillväxtverket har slutfört regeringens uppdrag att under 2016–2018 verka för att nyindustrialiseringsstrategin Smart industri genomförs på regional nivå och stötta aktörer med regionalt utvecklingsansvar i deras arbete för förnyelse i industrin (N2016/02958/FÖF). Under perioden har 20,6 miljoner kronor använts av de 25 miljoner kronor av anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* som tillfördes genom uppdraget. Cirka 16,6 miljoner kronor har beviljats i förstudie- och genomförandeprojekt där aktörer med regionalt utvecklingsansvar varit delaktiga och där arbetet resulterat i kartläggningar och analyser av länens förutsättningar för att möta industrins framtida utmaningar med fokus på framför allt industrins digitalisering och kompetensförsörjning. Uppnådda resultat är stärkta förutsättningar för en smartare industri genom ökad kunskap hos olika aktörer i länen om de små och medelstora företagens behov och utmaningar. Regeringen bedömer att det i alla län drivs projekt eller insatser som ligger i linje med strategins inriktning. Fler än 500 företag har nåtts av generella kunskaphöjande aktiviteter och över 100 företag har involverats i arbetet genom rådgivning och coachningsinsatser. Smart industri-strategin har förankrats regionalt och förstudieprojekten har stärkt regionala förmågor.

Resultaten har fungerat som viktiga kunskapsunderlag inför det fortsatta arbetet med att verka för industrins förnyelse regionalt. Mot den bakgrunden beslutade regeringen 2018 om ett fortsättningsuppdrag, Smart industri i regionerna, (N2018/00532/FÖF). Uppdraget ger goda möjligheter för regionala aktörer att följa upp och konkretisera bl.a. pilotprojekt

inom digitalisering och kompetensförsörjning. Gemomförandeprojekt har medfinansierats i 20 av 21 regioner. Beslut om projektmedel till 19 projekt med en totalsumma om 65,5 miljoner kronor har fattats under perioden december 2018 till mars 2019. Då projekten nyligen har startats är det ännu för tidigt att se några generella resultat och effekter av uppdraget.

I mars 2018 lämnade regeringen över skrivelsen En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri (skr. 2017/18:202) till riksdagen. Skrivelsen sammanfattar regeringens analys och insatser samt fortsatta utmaningar på området. Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att politiken bör utformas så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska växa och nå sin fulla potential (bet. 2017/18:NU16, punkt1, rskr. 2017/18:322). Regeringen anser att den samlade politik som förs inom näringspolitiken som helhet samt inom andra processer som regeringen initierat, t.ex. energioverenskommelsen, exportstrategin, den långsiktiga infrastrukturplaneringen, livsmedelsstrategin, den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 svarar mot riksdagens tillkännagivande. Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Därmed anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat.

Hållbar mineralnäring

Den svenska gruvindustrin är fortsatt mycket betydelsefull för EU. Under 2018 bröts 82 miljoner ton malm i Sverige, vilket motsvarar en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2018 uppgick till ca 58 miljarder kronor och vid årets utgång var ca 7 000 personer anställda direkt i gruvnäringen (underentreprenörer ej inräknade). Vid årsskiftet 2018/19 fanns det 15 gruvor med koncession och brytning i Sverige. Av dessa var 14 metallgruvor. Över lag föll metallpriserna under 2018 men malmproduktionen var den högsta någonsin. Vid årsskiftet 2017/18 fanns 608 gällande undersöknings-tillstånd. Motsvarande siffra för årsskiftet 2018/19 är 594.

För en fortsatt konkurrenskraftig mineralnäring har regeringen genomfört ett antal insatser för näringens förnyelse. Arbetet med effektivisering av miljöprövning för minskade ledtider pågår sedan flera år inom ramen för regeringens strategi Smart industri. I detta arbete beaktas bl.a. resultat som framkommit inom ramen för åtgärdsprogrammet för den svenska mineralstrategin som slutfördes under 2017.

Inom ramen för strategin Smart industri har Tillväxtanalys redovisat det framtida behovet av innovationskritiska metaller och mineral (N2017/01780/FÖF). Myndigheten redovisar åtgärdsförslag som syftar till att minska den institutionella risken som man bedömer har ökat i Sverige de senaste åren. Exempelvis föreslås att den geologiska kompetensen i bl.a. företag, och myndigheter måste säkras och att mer medel kan behövas till grundläggande och tillämpad forskning som syftar till att den långsiktiga expertkunskapen om svensk geologi stärks och säkerställs.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har bl.a. haft i uppdrag att kartlägga Sveriges möjligheter att utvinna metaller och mineral för miljö- och teknikinnovationer från primära och sekundära källor (N2016/06368/FÖF). En metodik för kartläggning av innovationskritiska metaller och mineral i större skala har tagits fram och redovisats inom ramen för uppdraget. I slutredovisningen av uppdraget gör SGU bedömningen att det i Sverige finns betydande geologisk potential för att hitta mineraliseringar med innovationskritiska metaller och mineral (N2018/01030/FÖF). Vidare påvisar SGU att i flertalet av de områden och fyndigheter som identifierats pågår redan i dag aktiv prospektering och forskning om utvinning av kritiska råmaterial. Det finns i dagsläget ingen produktion av kritiska råmaterial i någon svensk gruva. Detaljerad kartering i SGU:s regi samt länsvis malmdokumentation pågår i flera områden i Bergslagen. Under 2018 uppdrog regeringen åt Tillväxtanalys att analysera möjligheter för spårbarhet och hållbarhetsmärkning för metaller och mineral som exempelvis standardisering, certifiering och märkning, samt beskriva för- och nackdelar med olika alternativ (N2018/01708/FÖF). Myndigheten föreslår att regeringen genom ägaranvisning ska ge ett svenskt forskningsinstitut i uppdrag att etablera ett certifieringscentrum för metaller och mineral samt återvinning av metaller. Tillväxtanalys

föreslår även att en myndighet bör få i uppdrag att undersöka slutkonsumenters hållbarhetspreferenser och val av konsumentprodukter i EU:s medlemsländer som underlag för att kunna påverka utvecklingen av EU-direktiv. Uppdraget slutredovisades under februari 2019 (N2019/00537/BI).

Immaterialrätt

Möjligheten till immaterialrättsligt skydd är en viktig förutsättning för fortsatta investeringar i kunskapsbaserat kapital. Inflödet avseende nationella varumärkesansökningar minskade under 2017, vilket skulle kunna härledas till en nedgång i antalet nystartade företag. Antalet inkomna nationella patentansökningar ligger däremot stabilt. En stor del av de inlämnade ansökningarna går vidare till handläggning och slutligt beslut, vilket kan förklaras av att Patent- och registreringsverket (PRV) ytterligare förbättrat informationen till de sökande om vikten av genomarbetade ansökningar som en del i en strategisk hantering av immateriella tillgångar. För att förbättra handläggningstider och leveransmål har myndigheten arbetat för att öka produktiviteten i verksamheten, vilket slagit väl ut; under 2018 förbättrades produktiviteten med nio procent. Under 2018 anvisades 317 miljoner kronor i anslag till PRV (anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket*).

De senaste åren har arbetet med att informera om och bidra till ökad förståelse för hantering av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet blivit en allt mer central del av verksamheten. PRV har under 2018 fortsatt sitt arbete med de särskilda regeringsuppdragen om informationspridande och kunskapshöjande insatser för att stärka företags och aktörers förståelse för de immateriella tillgångarnas betydelse (N2016/02167/IF). Likaså har PRV:s informationsinsatser som syftar till att minska upphovsrättsintrången i den digitala miljön fortsatt under 2018, t.ex. har Upphovsrättsskolan, en digital plattform riktad till främst lärare och elever i grundskolan, lanserats.

Analys och slutsatser

Det svenska näringslivets innovationsförmåga och förnyelse är god men behöver stärkas. Indikatoren som beskriver företagens utgifter för forskning och utveckling visar en ökning jämfört med föregående år. Insatser finansierade av flera forskningsfinansiärer och myndigheter för främjande har genomförts för att bidra till dessa ökade investeringar och därmed sannolikt lett till fler innovationssamarbeten. Särskilt har insatser genomförts som rör digitalisering och det ändrade kompetensbehovet i näringslivet. Då det gäller patent-, varumärkes- och designansökningar visar data inte på några större förändringar över perioden 2014–2017.

Regeringen har tagit initiativ för att stärka innovationsverksamheten i företag och öka andelen innovativa snabbväxande företag. Inriktningen har varit att öka näringslivets investeringsvilja genom att stärka incitamenten för olika typer av gränsöverskridande samverkan. Innovations- och forskningskontoren i utlandet bedöms ha skapat bättre förutsättningar för att utveckla och genomföra internationella forsknings- och innovationssamarbeten genom nya kontaktytor med viktiga aktörer i olika länder samt genom stöd och rådgivning till aktörer i Sverige. Företagens investeringar i FoU, nätverk och samarbeten, patent, upphovsrätt, design och varumärken är centrala i en innovationsdriven ekonomi. Samverkan är därför ett nyckelord i regeringens innovationsfrämjande arbete och präglar flera större initiativ inom innovationsområdet under de senaste två åren.

Vinnova är involverat i centrala delar av statens insatser för att stärka innovationskraften i samhället genom att möjliggöra samarbeten samt stötta och påskynda innovativa processer. Sammantaget gör regeringen bedömningen att Vinnovas insatser bidrar till att stimulera investeringar i kunskapsbaserat kapital genom att stärka samverkan mellan forskningsorganisationer, företag och andra typer av organisationer samt genom innovationsstödjande insatser riktade mot företag. Vidare gör regeringen bedömningen att industriforskningsinstitutet har en roll i innovationssystemet och bidrar till lösningar för hållbar tillväxt i näringslivet.

Regeringens bedömning är att samverkansprogrammen har varit framgångsrika. Utöver strategiska diskussioner och närmare prioritering av insatsområden för samverkan har det inom

samverkansprogrammen etablerats ett stort antal tematiska arbetsgrupper och en rad projekt har definierats och realiserats med finansiering från såväl offentliga aktörer som näringsliv och intresseorganisationer.

Det sammanhållna arbetet inom Smart industri har skapat en tydlig riktning i den omställning som kommer att vara viktig för svenska företag när det gäller digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning samt innovation och forskning.

Strategisk kompetensförsörjning i små industriföretag är ett relativt omoget fält. Centralt i arbetet är kopplingen mellan affärsstrategi och kompetensförsörjningsstrategi. Valideringsverktyget är en viktig komponent i det strategiska arbetet, snarare än något som är begränsat till nytta på individnivå. Insatser för att främja investeringar med industri- och innovationsfokus har stärkt det reguljära arbetet inom Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och tillfört testbäddar som ett verktyg och fokus för operativa insatser. Regeringens bedömning är att insatserna ökat kunskapen om svenska förhållanden på ett sätt som stärker Sverige som destination för industriella investeringar.

Ökad efterfrågan på batterier till följd av utvecklingen inom förnybar energi och produktion av högteknologiska produkter har drivit upp efterfrågan på metaller som tidigare inte varit särskilt eftertraktade. Behovet av batterimetaller, exempelvis kobolt, litium, grafit och nickel, har bl.a. belysts av den europeiska batterialliansen (EBA). För Europa understödjer batteritillverkning övergången till ren energi och är en strategisk nödvändighet för att modernisera och säkra konkurrenskraften hos den europeiska industrin, inklusive bilindustrin. EU-kommissionen har tagit fram en strategisk handlingsplan med tillhörande åtgärder för att säkerställa konkurrenskraftiga, innovativa och hållbara projekt för batteritillverkning i EU.

Utökad kartläggning av innovationskritiska metaller som Sverige har god potential för att utvinna, är en viktig del i att säkerställa tillgång till hållbart producerade metaller som används i de tekniker som möjliggör fossilfria energilösningar och batterilagring. En förutsättning för att en framtida gruvverksamhet ska kunna vara hållbar är också att det finns tillgång till nödvändig kompetens. Mot bakgrund av de resultat som

presenteras i Tillväxtanalys rapport om innovationskritiska metaller och mineral (N2017/06426/FÖF) görs bedömningen att gedigen kompetens om de specifika svenska geologiska förutsättningarna bör säkerställas.

3.5.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Resultat

För att nå målet för näringspolitiken behövs såväl nya företag som tillväxt i befintliga företag. En mångfald av företag och företagare med olika bakgrund och erfarenheter behövs för att bidra till innovation, sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv. Regeringen har därför inom detta utgiftsområde uppdragit till flera näringspolitiska aktörer att genomföra insatser som syftar till att skapa förutsättningar för individer och företag att utveckla sina affärsidéer. Det handlar t.ex. om insatser för information och rådgivning, inklusive kompetensutveckling, insatser för att bredda mångfalden av företagare och satsningar som syftar till att lyfta hela branscher. Några centrala statliga myndigheter och offentliga aktörer i detta arbete är Tillväxtverket, Verket för innovationssystem (Vinnova) och Almi Företagspartner AB.

Information och rådgivning

Tillgång till information, rådgivning och nätverk har ofta stor betydelse vid nystart samt för små och medelstora företags möjligheter att utvecklas och växa. Den information och rådgivning som staten finansierar eller tillhandahåller ska vara marknadskompletterande och relevant utifrån företagets olika behov och utvecklingsfaser. Insatserna syftar bl.a. till att öka nyföretagandet, främja en mångfald av företagare, stödja utvecklingen i företag med tillväxtpotential och stärka sysselsättningsutvecklingen i företag.

Under 2018 har Almi genomfört ett utvecklingsarbete med grund i bolagets nya strategi som syftar till att öka insatserna till företag med tillväxtpotential. Almi har lanserat nya tjänster inom verksamhetsområdet Affärsutveckling samtidigt som äldre tjänster har fasats ut, vilket bidragit till att antalet kunder och erbjudanden

under 2018 varit något lägre än föregående år. Utöver seminarieverksamheten som omfattade 12 000 deltagare levererades 9 000 affärsutvecklingsstjänster till 7 000 kunder under 2018. Uppföljning av effekter i företag som fått del av Almis rådgivning visar att dessa företag har en starkare utveckling vad gäller förädlingsvärde, omsättning och överlevnad än företagen i kontrollgruppen.

Tillväxtverket ska bl.a. verka för att fler och växande företag utvecklas i alla delar av landet. Under 2018 har en mängd insatser genomförts t.ex. en fortsatt utveckling av verksamt.se (se nedan avsnitt verksamt.se), fyra veckolånga acceleratorer inom ramen för konceptet Startup Sweden samt affärsutvecklingscheckar för internationalisering respektive digitalisering (se utg.omr. 19 avsnitt 2.5.1).

Regionala exportcentra erbjuder företag stöd för internationalisering eller inför export och guidar företagen bland offentliga aktörer inom området. Under 2018 har Tillväxtverket samordnat inrättandet av regionala exportcentra i Sveriges alla län. Se vidare Utrikeshandel avsnitt 4.4.1. Tillväxtverket ingår i det europeiska affärsrådgivningsnätverket Enterprise Europe Network och koordinerar verksamheten i Sverige. Genom supportkontoret EU SME Support har Tillväxtverket bl.a. hjälpt drygt 400 företag att hitta rätt EU-finansiering.

Genom verksamhetsbidrag bidrar Tillväxtverket till att det företagsfrämjande systemet erbjuder information och rådgivning som passar företagets behov. Verksamhetsbidragen har bl.a. gått till rådgivning för nyföretagande och affärsutveckling avseende kooperativa företag, unga i högre utbildning och företagare med utländsk bakgrund.

Verksamt.se

Den myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se samlar information från ett 50-tal myndigheter och efterfrågan på den erbjudna informationen är fortsatt stor. Nästan hälften av de som driver företag känner till verksamt.se och bland de som kan tänka sig att bli företagare känner drygt en fjärdedel till verksamt.se. Andelen som känner till verksamt.se är nästan dubbelt så hög bland unga företagare som bland äldre. Under 2018 ökade antalet användare med 20 procent till drygt 3 miljoner och antalet inloggningar med e-legitimation ökade med 5 procent till 1,85 miljoner. Kundnöjdheten är

fortsatt hög, vilket indikerar att tjänsterna motsvarar företagares och potentiella företagares behov.

Under 2018 har utbudet på verksamt.se utvecklats bl.a. genom podcasten Skatteskolan och en interaktiv GDPR-guide, brexit-information och guiden Att tänka på vid export samt Säkerhetstestet för att hjälpa företagare skydda sin information. Även de engelska sidorna har utökats, bl.a. med information om import och export, vilket bidragit till att dess användning ökade med 56 procent.

Under året har också arbetet med att samordna regionala aktörer och utöka erbjudandena av regionalt anpassade tjänster och information fortsatt. Arbetet är en integrerad del i regeringsuppdraget om regionala exportcentra och sedan oktober har alla regioner en egen ingång på verksamt.se. Intresset för de regionala tjänsterna har varit stort; antalet sidhänvisningar ökade med 126 procent mellan första och andra halvan av 2018.

Under 2018 har flera myndigheter arbetat med en målbild för att förenkla myndighetskontakter och uppgiftslämnande genom smarta digitala lösningar och en utveckling av verksamt.se som bl.a. är en delleverans inom Tillväxtverkets uppdrag om Digitalt först (N2017/04844/FF). Vidare har uppdraget om att öka innovations-takten i utvecklingen av verksamt.se (N2018/00712/FF), slutrapporterats. Inom uppdraget har bl.a. en innovationstävling inom ramen för challenges.gov genomförts och arbete påbörjats för att med hjälp av artificiell intelligens (AI) skapa nya tjänster. Se även avsnitt 3.5.4 för information om Serverat och verksamt.se.

Diversifierat företagande

Almi har ett särskilt uppdrag att nå kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Målet är att andelen företagare som är kvinnor eller har utländsk bakgrund bland låne- och rådgivningskunder samt portföljbolag ska vara högre än motsvarande andel i företagsstocken och bland nystartade företag. Under 2018 lyckades Almi nå målet vad gäller företagare med utländsk bakgrund, men inte vad gäller företagande kvinnor. Andelen kvinnor bland Almis kunder uppgick 2018 till 28 procent, jämfört med 30 procent i kontrollgruppen. Andelen kunder med utländsk

bakgrund uppgick till 36 procent, jämfört med 23 procent i kontrollgruppen.

Tillväxtverket arbetar på flera sätt med att säkerställa ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor. En del i arbetet har under 2018 varit att sprida kunskap, lärdomar och goda exempel till nytta för andra aktörer. Sedan 2016 har Tillväxtverket haft regeringens uppdrag att främja företagande bland nyanlända och utrikes födda kvinnor och män och i budgetpropositionen för 2017 anvisades 59 miljoner kronor för insatser för att fånga upp nyanlända med erfarenhet av företagande så att de kan ges möjlighet att bli företagare även i Sverige. Tillväxtverket har genomfört utlysningar för projekt som syftar till att främja nyanlända kvinnors och mäns företagande. Under 2018 har arbetet med att sprida kunskap och erfarenheter från projektens arbete fortsatt. Projekten genomförs över hela landet utifrån olika regionala och lokala förutsättningar. I oktober 2018 hade drygt 420 nya företag startats inom ramen för uppdraget.

Som en del i utvärderingen av programmet Främja kvinnors företagande har Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar under 2018 utvärderat affärsutvecklings- och innovationsinsatser som ingick i programmet (Tillväxtanalys PM 2018:21). Utvärderingen visar att företagen som deltog i insatserna har växt mer med avseende på produktions- och förädlingsvärde än jämförbara företag som inte deltog i programmet. De företag som fick checkar hade en starkare utveckling avseende produktions- och förädlingsvärde än företag som deltog i projektverksamhet, men det finns ingen noterbar skillnad i sysselsättningstillväxt för mottagare av checkar.

I budgetpropositionen för 2018 anvisade riksdagen medel för att främja utrikes födda kvinnors företagande (anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*). Därefter uppdrog regeringen åt Tillväxtverket att genomföra en satsning om totalt 53 miljoner kronor 2018–2021 (N2018/00213/FF). Inom ramen för detta uppdrag har Tillväxtverket under 2018 beviljat stöd till projekt som bl.a. syftar till att skapa nätverk, utveckla mentorprogram och sprida framgångsrika modeller för att främja utrikes födda kvinnors företagande.

Inom utgiftsområdet finansieras även riktade insatser för att stödja ungas entreprenörskap och företagande (anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*). Tillväxtverket har i uppdrag att främja och vara

samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor, medan Skolverket ansvarar för de insatser som främjar entreprenörskap och företagande bland unga inom grundskolan och gymnasieskolan. Under 2018 fördelade Skolverket 39 miljoner kronor till insatser och aktörer, vilket resulterade i att många elever i skolväsendet fick möjlighet att utveckla sina kunskaper i entreprenörskap och företagande.

Tillväxtverket har beviljat Föreningen för entreprenörskap i högre utbildning, vars medlemmar är Drivhuset, Venture Cup och Business Challenge, verksamhetsbidrag om totalt 24 miljoner kronor för 2017–2019. Under 2018 har verksamheten enligt föreningens rapportering bl.a. resulterat i knappt 2 500 deltagare vid affärsutvecklingsaktiviteter och bidragit till 705 nya företag. Under 2018 har Tillväxtverket dessutom bl.a., som ett resultat av ett regeringsuppdrag, erbjudit 48-timmars Innovation Boot Camp vid sex universitet (N2018/02777/FF). Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) har under 2018 fått medel för pilotprojektet Entreprenör för en dag, där skolklasser i årskurs 8 och 9 fått pröva på att praktiskt tillämpa entreprenörskap och delta med sina bidrag i en tävling (N2018/01800/FF). 43 procent av de deltagande eleverna kan tänka sig att testa att driva eget företag i framtiden. Verksamhetsstödet och de riktade insatserna för att stärka entreprenörskap i såväl grundskola och gymnasieskolan som inom högre utbildning har möjliggjort för fler unga att få del av information och kunskap om entreprenörskap samt rådgivning inför företagsstart.

Tillväxtverket har under 2016–2018 haft i uppdrag att, i samråd med Arbetsförmedlingen, genomföra insatser som stimulerar till att fler arbetsintegrerande sociala företag startar och växer för att därigenom öka antalet sysselsatta. (A2016/00424/A). Uppdraget har omfattat totalt 60 miljoner kronor och innehållit satsningar på bl.a. stärkt samverkan och affärsutvecklingscheckar. Resultaten visar på en viss ökning av antalet företag. Sammantaget har genomförda insatser bidragit till att arbetsintegrerande sociala företag stärkt sin affärsmässighet, vilket bidrar till att öka sysselsättningen för personer med svag förankring på arbetsmarknaden och ett hållbart företagande.

Den 1 februari 2018 antog regeringen en strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation,

som pekar ut hur regeringen långsiktigt kommer att arbeta med området (N2018/00710/FF). I anslutning till strategin gav regeringen Tillväxtverket och Vinnova treåriga uppdrag om 60 miljoner kronor vardera för att under 2018–2020 genomföra insatser för att uppfylla strategins mål. Myndigheternas satsningar har bidragit till förbättrade förutsättningar för sociala företag och innovation med bl.a. strategiska investeringar av Vinnova i Nationell kunskapsplattform för social innovation och Social and Health impact center som ska främja utvecklingen av effektmätning. Vinnova har även finansierat elva projekt för stärkt innovationsstöd till sociala företag m.m. Inom ramen för sitt uppdrag har Tillväxtverket under 2018 vidgat sitt arbete som tidigare fokuserat på arbetsintegrerade sociala företag till att även omfatta arbete med samhälls-entreprenörskap och socialt företagande utifrån en bredare förståelse av begreppen. Tillväxtverket har även bidragit till att 18 regionala utvecklingsansvariga aktörer tagit fram handlingsplaner för hur de vill stärka socialt företagande och samhälls-entreprenörskap i respektive län.

Turism och besöksnäring

Turismen är en av Sveriges mest dynamiska näringar. Turismkonsumtionen uppgick under 2018 till 337 miljarder kronor och ökade därmed med 6 procent jämfört med 2017. Turismens exportvärde, dvs. värdet av utländska besökares konsumtion i Sverige ökade med 144 miljarder kronor dvs. 7,6 procent i jämförelse med 2017. År 2018 var omkring 172 000 personer direkt sysselsatta inom besöksnäringen och ännu fler indirekt. Ungefär 3 000 nya jobb tillkom under 2018, vilket motsvarar en ökning med knappt 2 procent. Ökningen är i paritet med sysselsättningstillväxten för svensk ekonomi som helhet under motsvarande period.

Utredningen Sveriges besöksnäring lämnade i december 2017 slutbetänkandet Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95). I betänkandet föreslås bl.a. att regeringen utvecklar och antar en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Utredningen remissbehandlades under våren 2018 och är ett viktigt underlag i regeringens fortsatta arbete med utvecklingsinsatser inom besöksnäringen. Vidare

uppmärksammade utredningen behovet av mer kunskap på besöksnäringens område. Med anledning av behovet av kunskap inom området genomförde Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) under 2018 en riktad utlysning till forskningsprojekt om hållbar turism och besöksnäring (utg.omr. 20).

Tillväxtverket har ett nationellt ansvar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Under perioden 2016–2019 har 10 miljoner kronor avsatts årligen för insatser för hållbar utveckling av turismupplevelser för besökande från andra länder. Det är en del av regeringens satsning på besöksnäringen med fokus på naturturism och kulturturism (utg.omr. 24 anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*). Stora satsningar görs även inom andra politikområden för att tillgängliggöra svensk natur (utg.omr. 17 avsnitt Friluftspolitik samt utg.omr. 20 anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* och anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur*). Natur- och kulturturism är också ett viktigt område inom det nationella skogsprogrammet (se utg.omr. 23).

V.S VisitSweden AB har under 2018 bl.a. varit delaktiga i att genomföra regeringens exportstrategi med särskilda bearbetningar på marknader med tillväxtpotential för turism till Sverige, t.ex. Kina och Indien, marknadsfört hållbar natur- och ekoturism på landsbygden och gjort satsningar på att framhäva svensk design och måltidsturism (utg.omr. 24, anslaget 1:7 *Turistfrämjande*). Vidare har Visit Sweden under året ökat samordningen och effektiviseringen i bolagets arbete på utlandsmarknader.

Analys och slutsatser

Det svenska näringslivets dynamik och mångfald bedöms som fortsatt relativt god. Insatser för ökad diversitet har genomförts och indikatorn för mångfald visar en fortsatt ökning jämfört med föregående år, även om förändringen är måttlig. Insatser har också genomförts för att skapa bättre förutsättningar för entreprenörskap och för små och medelstora företag. Samtidigt minskade nyföretagandet något 2018 jämfört med föregående år. Detta kan delvis förklaras av en god generell utveckling av den svenska ekonomin där kompetensbrist framkommit som den största utmaningen för befintliga företag. Då det gäller

attityder och färdigheter för företagande saknas data för 2018, men ett stort antal insatser både vad gäller informationsspridning och rådgivning har genomförts under året och bedöms uppnå sina syften, vilket exempelvis indikeras av ett ökat nyttjande av tjänster på verksamt.se.

Regeringen konstaterar att verksamt.se har blivit ett centralt redskap för myndigheter att sprida information och kunskap samt vägleda och förenkla för företagare digitalt. Arbetet är myndighetsövergripande och den höga kundnöjdheten, samt ökat antal användare, indikerar att verksamt.se möter reella behov. Det finns utrymme att öka kännedomen om webbplatsen, vilket skulle stärka allmänhetens kunskaper om vad som krävs för att starta och driva företag, samt öka genomslaget för de digitala förenklingsåtgärder som utvecklas. Insatserna för att förvalta och utveckla verksamt.se bedöms sammanfattningsvis ha bidragit till att underlätta processerna för att starta, driva och utveckla företag, och därmed ha bidragit till det övergripande näringspolitiska målet.

Såväl Tillväxtverkets insatser som Almis erbjudanden bedöms bidra till att fler företag får relevant information och rådgivning inför start och uppskalning av verksamhet. Almis rådgivning har stor betydelse för att säkerställa goda förutsättningar för tillvaratagandet av företagets tillväxtvilja i alla delar av landet.

En mångfald av företag och företagare är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt, innovativt och inkluderande näringsliv. Enligt indikatorn operativa företagsledare har andelen kvinnor samt kvinnor och män med utländsk bakgrund bland dem som driver företag ökat något. Regeringen bedömer att det finns stor potential i växande företag som drivs av kvinnor och män med utländsk bakgrund och av unga, inte minst för ökad sysselsättning, vilket understöds av Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2017. Insatser som genomförts för att bredda företagandet till olika målgrupper och säkerställa en mångfald av företag har bidragit till delmålet om stärkt entreprenörskap.

Tillväxtverkets och V.S. VisitSweden AB:s respektive insatser för att främja turism och besöksnäring bedöms bidra till att stärka svenska företags konkurrenskraft, skapa nya jobb i alla delar av landet och bidra till integration av utrikes födda som i hög grad arbetar inom besöksnäringen. Näringen är personalintensiv och har en förhållandevis jämn könsfördelning bland

anställda och näringsidkare, vilket gör att det finns en efterfrågan på både kvinnor och män. I besöksnäringen finns mångas första steg in på arbetsmarknaden. Hotell, restauranger, nöjesparker och campingar är exempel på delar av besöksnäringen som dessutom skapar många jobb under sommaren vilket för unga människor ger en viktig erfarenhet från arbetsmarknaden. Totalt rör det sig om mer än 20 000 sommarjobb och det utgör mer än vart sjätte sommarjobb, enligt uppgifter från SCB som branschorganisationen Visita låtit ta fram.

Naturturismen och kulturturismen har potential att växa mer i hela landet, där bl.a. nationalparker är viktiga besöksmål. Turismen bidrar också till att det blir attraktivt att bo, leva och verka i hela landet.

VisitSweden AB:s insatser för att marknadsföra Sverige utomlands bedöms bidra positivt till Sverige bilden och Sveriges attraktionskraft som turistland utomlands, fler utländska besökare och att besökare förlänger sina vistelser i Sverige. Samtidigt innebär turismen att frågor om klimat och hållbarhet aktualiseras i allt högre grad. Det är därför viktigt att öka besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet.

3.5.4 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Resultat

Goda ramvillkor för företag och företagande är en grundläggande förutsättning för att stärka de svenska företags konkurrenskraft. Företag behöver enkla, tydliga och förutsägbara regelverk, som inte skapar snedvridande incitament, tolkningsproblem eller medför höga administrativa kostnader. Företagen behöver även god tillgång till kapital för att kunna utveckla sin verksamhet och växa. Regelverk och administrativa system behöver kontinuerligt ses över och moderniseras för att anpassas till ekonomins övergripande utveckling och skapa handlingsutrymme för entreprenörskap och företagsutveckling. Regeringen föreslår och genomför därför lagändringar, initierar utredningar och ger uppdrag till ett flertal myndigheter i syfte att skapa förbättrade ramvillkor för företagande.

Även väl fungerande marknader är av stor betydelse för samhällsekonomin, företag och konsumenter. Regeringens arbete för väl fungerande marknader med effektiv konkurrens samt ändamålsenliga ekonomiska stödåtgärder, vårdar marknadsdynamiken och säkerställer att konkurrenskraftiga företag har en arena att utveckla och pröva sina affärsidéer på så att de kan växa, anställa och därigenom skapa jobb. Konkurrensverket är en central myndighet inom området. Några centrala myndigheter och offentliga aktörer för att utveckla ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företagens konkurrenskraft är Tillväxtverket, Bolagsverket, Patent- och registreringsverket (PRV) och Almi Företagspartner AB (Almi).

Även konsumentpolitiken bidrar till väl fungerande marknader genom att verka för pålitliga affärsmetoder och välinformerade konsumenter (utg.omr. 18 avsnitt 4.4).

Ramvillkor för företag

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva, äga, utveckla och avveckla företag. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och den närmare utformningen kan vara avgörande för centrala beslut i företagen som t.ex. investeringar, lokalisering och anställning.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag

För att underlätta för enmansföretag att anställa och växa infördes den 1 januari 2017 en nedsättning av arbetsgivaravgifter för enskilda näringsidkare som anställer en första person. Den 1 januari 2018 utvidgades nedsättningen till att även gälla för vissa aktiebolag och handelsbolag.

I somras förlängdes den längsta tid som ett enmansföretag som anställer en första person kan erhålla nedsättningen, från 12 till 24 månader (prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288). Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2019 och tillämpas på anställningar som påbörjats efter den 28 februari 2018. Nedsättningen av arbetsgivaravgifter för den först anställda innebär att arbetsgivaravgifterna under högst 24 månader sänks från 31,42 procent till 10,21 procent för den först anställda medarbetaren i företaget.

För att underlätta ungas inträde på arbetsmarknaden sätts arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år ned till 10,21 procent (prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288). Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2019 och tillämpas på ersättningar som utges efter den 31 juli 2019.

I syfte att öka sysselsättningen och tillväxten samt omvandla svart arbete till vitt infördes 2007 rutavdraget för hushållsnära tjänster. En utvärdering från Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) fann positiva effekter på anställningar, nettoomsättning, arbetsproduktivitet och överlevnad i jämförelse med kontrollgruppen. Utvärderarna uppskattar även att kostnaden per skapat jobb är på samma nivåer som andra liknande reformer. (Tillväxtanalys PM 2019:08). Den 5 juni 2019 tillsatte regeringen en utredning för att utreda ytterligare utvidgningar av rutavdraget fler tjänster i form av tvättarbete som utförs utanför bostaden, för ommöblerings- och bortforslings-tjänster samt trygghetstjänster. Utredningen ska även föreslå en höjning av taket för rutavdraget till 75 000 kronor samt analysera behovet och lämpligheten av en särskild utvidgning av rutavdraget till äldre personer. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2020.

Enligt tidigare regler kunde en försäljning av ett fåmansföretag till en närstående medföra högre beskattning än om företaget sålts till en utomstående person. För att underlätta för generationsskiften i fåmansföretag har regeringen i propositionen Nya skatteregler för ägarskiften mellan närstående i fåmansföretag (prop. 2018/19:54, bet. 2018/19:SkU17, rskr. 2018/19:208) föreslagit att samma skatteregler ska gälla vid en överlåtelse av ett fåmansföretag till en närstående som till en utomstående. Förslaget trädde i kraft den 1 juli 2019.

Den digitala utvecklingen innebär att konsumenter tillgodogör sig varor och tjänster på ett nytt sätt. För att lika goda skattemässiga villkor ska gälla för att tillhandahålla böcker och andra publikationer i elektronisk form som i fysisk form lämnade regeringen i proposition Extra ändringsbudget för 2019 – Sänkt mervärdesskatt på elektroniska publikationer (prop. 2018/19:73) förslag om att sänka mervärdesskatten på elektroniska publikationer till samma skattesats som gäller för fysiska publikationer, dvs. sex procent.

Långa betalningstider inom näringslivet skapar likviditetsproblem hos leverantörerna. Vid en dags minskad betalningstid uppskattas likviditetsförskjutningen till 5,2 miljarder kronor från stora till mindre företag. Kortare betalningstider är en förutsättning för tillväxt och konkurrens. På regeringens initiativ har näringslivet tagit fram en uppförandekod. Koden lanserades den 13 juni 2018. Hitills har 37 företag anslutit sig till koden. Vid sidan av detta har regeringen fortsatt arbetet med förslaget om Krav på rapportering av betalningstider på området (N2017/07725/KSR). En promemoria avseende vissa kompletteringar (N2019/01251/MK) har remitterats. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen har tillsatt en utredning för att föreslå hur arbetsrätten kan moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls (dir. 2019:17). Utredaren ska i dessa frågor och generellt särskilt beakta mindre företags behov av flexibilitet. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 maj 2020.

Den 15 februari 2018 tillsatte regeringen en utredning för att undersöka om det statliga stödet vid korttidsarbete kan göras mer konkurrenskraftigt (dir. 2018:5). Motivet var att långsiktigt stärka Sveriges konkurrenskraft och svensk industri samt värna sysselsättningen i hela landet, både i hög- och lågkonjunktur. Uppdraget har redovisats i två delar. I delbetänkandet Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete (SOU 2018:66) som överlämnades till regeringen i augusti 2018, föreslog utredningen att det nuvarande stödet som kan tas i drift efter regeringsbeslut vid synnerligen djup lågkonjunktur, ska kompletteras med ett nytt stöd som ska kunna utgå under en begränsad tid till företag som på grund av tillfälliga men allvarliga ekonomiska svårigheter, som företaget varken har kunnat förutse eller undvika, behöver införa korttidsarbete. I slutbetänkandet Stöd för validering eller kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete (SOU 2019:10) som överlämnades till regeringen i februari 2019, föreslog utredningen att den som får stöd vid korttidsarbete ska kunna erbjuda personalen utbildning eller validering under delar av den frigjorda tiden och då få ekonomiskt stöd från staten med upp till 60 procent av utbildningskostnaden. Båda betänkandena har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utredningen om ett tryggare företagande i ett förändrat arbetsliv – för tillväxt och innovation (N2018:03) överlämnade den 13 september 2019 sitt slutbetänkande till regeringen Företagare i de sociala trygghetssystemen (SOU 2019:41). Av betänkandet framgår bl.a. att utredningen bedömer att ett antal områden bör utredas ytterligare. Ett sådant område är hur sjukpenninggrundande inkomst fastställs för egenföretagare. Ett annat är reglerna för karenstid i syfte att uppnå en större enhetlighet mellan företags- och anställningsformer.

Internationellt konkurrenskraftiga ramvillkor

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden.

Tabell 3.14 Internationella konkurrenskraftsmätningar

Sveriges placering (antal undersökta länder inom parentes)

	2016	2017	2018	2019
The Global Competitiveness Report ¹	9 (140)	6 (138)	7 (137)	9 (140)
The Competitiveness Ranking ²	5 (61)	9 (63)	9 (63)	9 (63)
The Digital Competitiveness Ranking ²	--	2 (63)	2 (63)	3 (63)
Doing Business Index ³	8 (189)	9 (190)	10 (190)	12 (190)

¹ World Economic Forum.

² International Institute for Management Development.

³ Världsbanken.

I rapporten The Global Competitiveness Report påtalas att Sveriges konkurrenskraft gynnas särskilt av att Sverige anses ha en hög grad av teknisk utveckling och teknisk beredskap samt hög innovationskraftskapacitet. I rapporten The Competitiveness Ranking utmärker sig Sverige särskilt positivt när det gäller faktorer som effektivitet i företagen samt infrastruktur. Sverige gynnas dessutom av en jämförelsevis hög digital kompetens och teknisk utveckling, vilket visar sig i den särskilda digitala rankingen. I rapporten Doing Business Index används indikatorer som start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter, regler kring insolvens och kapitalförsörjningsmöjligheter. Sverige ligger, trots en något fallande trend, fortsatt högt i denna ranking. I Global Competitiveness Report ligger Sverige på en hög och jämn nivå i alla de tolv jämförda parametrarna. Sverige är särskilt starkt när det kommer till teknisk utveckling samt utbildning, kunskap och hälsa. Det finns dock strukturella brister inom kompetensförsörjning

som därmed utgör en hämmande faktor för konkurrenskraften.

Kapitalförsörjning

En viktig förutsättning för att möjliggöra start och expansion av företag är en god tillgång till finansiering i olika skeden. Det handlar dels om förutsättningar att generera internt kapital, dels om tillgång till externt kapital. Den absoluta huvuddelen av företagens lånebehov tillgodoses av den privata marknaden. Eftersom ett stabilt finansiellt system är en förutsättning för långsiktig hållbar tillväxt är en stabil bank- och finansmarknad på både nationell och EU-nivå prioriterad i regeringens politik. Detta har föranlett åtgärder under de senaste åren t.ex. skärpta kapitaltäckningskrav hos bankerna, vilket påverkat förutsättningarna för lånefinansiering för små företag. Privat gräsrotsfinansiering är en del av de finansiella marknaderna som växer snabbt. Utredningen med förslag om hur gräsrotsfinansiering kan utvecklas och bör regleras överlämnade sitt betänkande till regeringen i mars 2018, vilket remitterades senare samma år (SOU 2018:20). Genomförande av nationell lagstiftning behöver ta hänsyn till det förslag på området som för närvarande förhandlas inom EU, där bl.a. frågan om harmonisering eller frivillig lagstiftning ännu inte är avgjord.

Marknadskompletterande utlåning

Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatser som leder till tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Almis verksamhet syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. För 2018 anvisade riksdagen 309 miljoner kronor till Almis verksamhet (anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*). Under 2015 och 2016 ökade Almis nyutlåning kraftigt, vilket medfört att Almis kapital för utlåning varit begränsat under såväl 2017 som 2018. Nyutlåningen minskade såväl i antal lån som i volym 2018 (tabell 3.15). Totalt utlånat kapital från Almi uppgick per den 31 december 2018 till 5 033 miljoner kronor, vilket innebär att Almis tillgängliga kapital för utlåning fortsatt är begränsat.

Utlåningen av mindre lån till nystartade företag, s.k. mikrolån, ökade kraftigt under 2017. Även under 2018 utgjorde mikrolånen en stor del av Almis utlåning och uppgick till 259 miljoner kronor fördelade på 1 570 lån, vilket motsvarar 47 procent av antalet lån. Av Almis nyutlåning 2018 gick 20 procent till exporterande företag, vilket motsvarar drygt 377 miljoner kronor. Almis utlåning till företags som ägs eller leds av kvinnor respektive av män framgår av diagram 3.6 nedan.

Tabell 3.15 Marknadskompletterande utlåning

Nyutlåning 2018 och 2017 (inom parentes)

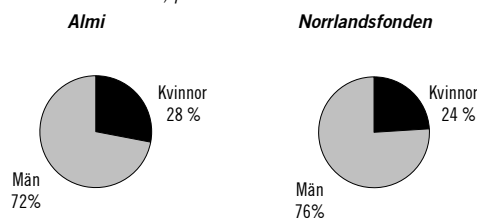
	Almi	Norrlandsfonden
Nyutlåning (mnkr)	1 700 (2 335)	309 (328)
Nyutlåning (antal)	3 461 (4 546)	159 (162)
Totalt utlånat kapital (mnkr)	5 033 (5 581)	952 (965)

Källor: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2018.

Stiftelsen Norrlandsfonden verkar i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län och erbjuder finansiering till små och medelstora företag. Utlåningen från stiftelsen minskade något 2018 jämfört med 2017 i såväl antalet krediter som beloppsmässigt. Norrlandsfonden beviljade under 2018 krediter för totalt 309 miljoner kronor till 159 företag. Drygt hälften av samtliga krediter gick till företag som inte tidigare varit kund hos Norrlandsfonden och en fjärdedel av samtliga krediter gick till företag som ägs eller leds av kvinnor, se diagram 3.6. Norrlandsfonden hade vid årsskiftet 2018/19 totalt 429 kunder med ett totalt engagemang om 952 miljoner kronor.

Diagram 3.6 Nyutlåning 2018

Andel kvinnor och män, procent

Källor: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2018.

Almis och Norrlandsfondens utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker. Under 2018 har utlåningen från Almi bidragit till att banker och andra finansörer beviljat lån för ytterligare drygt 4 900 miljoner kronor, vilket innebär att för varje krona Almi lånat ut har företagen fått låna ytterligare drygt 2,6 kronor

från banker eller andra finansiärer. Norrlandsfondens utlåning 2018 beräknas generera investeringar i norrländskt näringsliv med ca 1 700 miljoner kronor, främst för små och medelstora företag. Riksdagen beslutade 2017 om ett kapitaltillskott till Norrlandsfonden om 200 miljoner kronor (prop. 2017/18:1 utg.omr. 24, bet. 2017/18:NU1, rskr. 2017/18:106), vilket tillfördes fonden 2018. Under 2018 förlängde Norrlandsfonden sitt garantiavtal med Europeiska Investeringsfonden. Detta tillsammans med tillskottet har möjliggjort att Norrlandsfondens utlåning ligger kvar på en hög nivå även 2018.

Tillväxten i Almis kundföretag följs upp fyra år efter Almi-insatsen. Uppföljningen av tillväxt-effekter visar att för de företag som blev lånekunder under 2014 har omsättningen i genomsnitt ökat med 39 procent under perioden 2013–2017. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 27 procent. Liksom tidigare år har Almis kundföretag haft en bättre sysselsättningsökning: 16 procent jämfört med kontrollgruppens 7 procent. Även Norrlandsfonden följer upp effekter av sin utlåning. Företag som fått lån av Norrlandsfonden 2014 visar en sammantagen sysselsättningsökning med 49 procent under perioden 2013–2017 och en omsättningsökning med 52 procent samma period.

Fortsatt stor efterfrågan på riskkapital

Efterfrågan på riskkapital i tidiga skeden var stor 2018. Antalet investeringar inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB (Almi Invest) ökade något under 2018 jämfört med föregående år. Totalt gjordes 163 investeringar, varav 44 var nyinvesteringar. Almi Invest hade vid utgången av 2018 innehav i 345 portföljbolag. Sammanlagt investerades 226 miljoner kronor i befintliga och nya portföljbolag. Under samma tidsperiod har privata aktörer investerat totalt 1 217 miljoner kronor i dessa bolag, vilket innebär en uppväxling på drygt 5 kronor per investerad krona från Almi. Bland de företag som fick del av Almis riskkapital 2014 har omsättningen ökat med 59 procent på fyra år. Almi Invest förvaltar även en grön investeringsfond. Fonden riktar sig till företag verksamma inom områdena klimat, förnybar energi och energieffektivisering med syfte att bidra till en koldioxidsnål ekonomi. Fyra investeringar om totalt 25 miljoner kronor har gjorts under 2018 (se utg.omr. 19 avsnitt 2.5.1).

Stiftelsen Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk. Under verksamhetsåret 2018/19 investerade fonden totalt 317 miljoner kronor, varav 71 miljoner kronor utgjorde investeringar i sju nya bolag och 246 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i tidigare engagemang. Industrifondens investeringar 2018/19 om 317 miljoner kronor matchades av privata kapitalinvesteringar om 2 563 miljoner kronor. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 50 portföljbolag.

Indirekta investeringar bidrar till finansiering i tidiga skeden

För att Sverige ska bibehålla och utveckla en stark marknad för finansiering till företag i tidiga skeden har regeringen under de senaste åren vidtagit ett antal åtgärder, varav en är etableringen av Saminvest AB (Saminvest). Genom Saminvest investeras offentligt kapital indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital. Saminvests verksamhet syftar till att stärka finansieringssystemet för innovativa företag med hög tillväxtpotential så att fler växande företag skapas. Under 2018 beslutade Saminvest att investera upp till 150 miljoner kronor i tre mikrofonder kopplade till inkubatorerna Stockholm Innovation and Growth (Sting), Startupphuset i Malmö (Minc) och Arctic Business Incubator i Luleå (ABI). Totalt 56 investeringar i enskilda företag har genomförts av de fonder och mikrofonder Saminvest har investerat i, varav 47 genomfördes under 2018. Trots att verksamheten endast varit operativ i ett par år har den bidragit till att nya fonder och team har kunnat etableras och på så sätt skapat en mer dynamisk riskkapitalmarknad. Saminvest har sedan start ingått avtal om investering i sex fonder och mikrofonder med utfästelser om att investera upp till 537 miljoner kronor.

Swedish venture initiative, som etablerades under 2016, har också ett fond-i-fond-upplägg i likhet med Saminvest. Tillväxtverket har uppdragit åt Europeiska Investeringsfonden att förvalta fonden och att utse privata fondförvaltare som ska göra investeringar i tillväxtföretag. Totalt omfattar initiativet 582 miljoner kronor. Tre underfonder som ska investera i tidiga skeden i små och medelstora företag med tillväxtpotential har utsetts. Dessa har per den 31 december 2018

investerat i tio portföljföretag (se även utg.omr. 19 avsnitt 2.5.1).

Förenkla för företagen

Förenkling är ett centralt område i regeringens arbete med att förbättra företagens förutsättningar och stärka konkurrenskraften. Det är av stor vikt att reglerna är ändamålsenliga och proportionerligt utformade. Även myndigheters service, transparens, bemötande och korta handläggningstider är centrala för ett konkurrenskraftigt företagsklimat och för att nå ökad tillväxt och sysselsättning. Genom att bättre ta till vara digitaliseringens möjligheter förenklas vardagen för företagare i alla delar av landet.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet, så att riksdagen kan få en möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170).

Regeringen har fastställt fyra mål för förenklingsarbetet. Målen är att regler ska främja tillväxt, att kostnaderna till följd av regler ska minska, att det ska bli enklare för företag att lämna uppgifter till myndigheterna, och att handläggningstiderna ska kortas. Förenklingsarbetet följs upp mot de fyra målen. I avsnitten nedan följer en redovisning av 2018 års arbete.

Lagar och myndighetsregler ska främja tillväxt

För att belysa om lagar och regelverk är väl utformade för att främja tillväxt används företagens upplevelse av befintliga lagar och regelverk som indikator. Enligt Tillväxtverkets temarapport Förenkling 2017 anser 60 procent av de tillfrågade företagen att lagar och myndighetsregler utgör ett stort (24 procent) eller litet (36 procent) hinder för deras tillväxt, vilket innebär att sådana regleringar sammantaget utgör ett av de största upplevda hindren för företagens tillväxt (Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet 2017, rapport 0232). Trenden är att detta indikatorvärde är lägre än 2008, men att det ökat sedan 2014. Trenden för småföretag redovisas i tabellen nedan.

Tabell 3.16 Lagar och regler som hinder

Andel företag som upplever lagar och regelverk som hinder, procent

År	2008	2011	2014	2017
Stort eller litet hinder	69	61	58	59
Litet hinder	39	39	37	35
Stort hinder	30	22	21	24

Källa: Tillväxtverkets temarapport Förenkling 2017. Baserat på en enkät.

Information från Tillväxtverkets undersökningar indikerar vidare att regleringar inom personal- och anställningsområdet, skatteregler, miljöregler, regler om offentlig upphandling och plan- och byggregler är de regelgivningsområden som flest företag uppfattar som hinder för tillväxt.

För att förenkla för företagen överväger regeringen kontinuerligt att se över sådana områden som har särskild betydelse för ett enklare företagande.

Kostnader för företagen till följd av regler

Sedan 2014 följer Tillväxtverket årligen upp regeringens mål om företagens kostnader till följd av nya och förändrade regler. Under 2018 ökade företagens administrativa kostnader med ungefär 599 miljoner kronor, bl.a. på grund av ändrade regler rörande slopad skattefrihet för privat hälso- och sjukvård, undersökningsplikt av trafik-tillstånd, och förstärkt rehabilitering för återgång i arbete (Tillväxtverket, Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2018). Sedan 2016 inkluderar Tillväxtverket även andra kostnader än de administrativa i sin uppföljning. Syftet med detta är att ge en mer heltäckande bild av företagens kostnader till följd av regler. Enligt Tillväxtverket ökade sådana kostnader för produktion och investeringar som förorsakats av regelförändringar med ca 1,4 miljarder kronor under 2018. Under 2018 har även EU:s dataskyddsförordning införlivats i svensk rätt. Tillväxtverket menar att det är svårt att på ett jämförbart sätt beräkna kostnaderna som uppstått genom detta, och särredovisar därför dessa uppskattade kostnader. Kostnaderna som härrör från dataskyddsförordningen uppskattas uppgå till runt 6,6 miljarder kronor.

Förenkling genom digitalisering

Genom att i större utsträckning ta tillvara digitaliseringens möjligheter i offentlig sektor förenklas vardagen för företagare i hela landet. Digitalisering kan bidra till att göra det enklare för företag att lämna uppgifter till myndigheter. Där-

till kan digitalisering också förenkla informations-spridning till företag, och ansökningsprocedurer genom bl.a. förifylld information i ansökningsblanketter. Sammantaget kan digitalisering bidra till att göra företagens kontakter med myndigheter enklare, mer rättssäkra och effektivare.

Regeringen beslutade den 20 juni 2018 förordningen (2018:1264) om digitalt uppgiftslämnande till statliga myndigheter. De 67 myndigheter som omfattas av förordningen ska, så långt det är möjligt, inhämta uppgifter digitalt från företagen, samordna inhämtandet och säkra att företag inte behöver lämna samma uppgifter flera gånger genom att använda sådana uppgifter som redan finns tillgängliga inom statsförvaltningen. Denna förordning utgör en grund för myndigheternas fortsatta digitaliseringsarbete för att förenkla för företag att starta, driva och avveckla sin verksamhet.

Tillväxtverket och Bolagsverket bedriver, i samarbete med bl.a. Sveriges kommuner och landsting (SKL), ett arbete benämnt Serverat för att förenkla för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna (N2017/04297/FF). Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillståndsgivningsprocesser, ofta i samarbete med kommuner. Serverat erbjuder bl.a. företagare ett samlat digitalt kundmöte via verksamt.se med bl.a. status och återkoppling rörande företagarens ärenden, ett personligt digitalt guidestöd och en likvärdighet mellan kommuner och handläggare genom att uppgiftslämnandekrav har ensats inom tillståndprocesserna samt en möjlighet att göra digitala ansökningar.

För de kommuner som anslutit sig till Serverat finns indikationer på att processen för restaurangföretagare har underlättats. Informationen som rör tillstånden har ensats och förenklats gemensamt av de kommuner som deltar i arbetet, vilket har resulterat i färre uppgifter och bilagor som företagen behöver fylla i för att få ett tillstånd. Tillväxtverket uppskattar att Serverat reducerar den tid som en typisk företagare lägger på tillståndsförfaranden med 32 arbetstimmar. Guiden för att starta restaurang har använts av mer än 42 000 företag sedan 2016 och runt 6 000 företag har skapat en checklista under 2018. Antalet användare kan jämföras med att det startar ca 4 500 restauranger och caféer varje år i Sverige. För mer statistik över användningen av verksamt.se, se avsnitt 3.5.3.

Antalet kommuner som är fullt ut anslutna till Serverat har utökats till 28 stycken och fler har uttryckt intresse att delta.

Regeringen har uppdragit åt Bolagsverket att införa en tjänst för digital ingivning av årsredovisningar (N2016/04957/SUN). Syftet med arbetet är att minska företagets börda för att lämna uppgifter och att effektivisera myndigheters och näringslivets informationshantering. Uppdraget slutredovisades i mars 2018 och en tjänst har inrättats. Regeringen uppdrog vid samma tidpunkt åt Bolagsverket att i samverkan med flera andra myndigheter utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar till att omfatta alla företagsformer som enligt gällande lagstiftning ska upprätta en årsredovisning och offentliggöra den genom att skicka den till Bolagsverket (N2018/02033/FF). Arbetet bygger vidare på det uppdrag som nämns ovan och ska slutredovisas senast den 31 mars 2021.

Till och med den 30 juli 2019 har Bolagsverket fått in 26 400 digitala årsredovisningar vilket är färre än myndigheten beräknat.

Handläggningstider

Regeringen uppdrog den 12 juli 2018 åt Tillväxtverket att lämna förslag på handläggningsprocesser som har betydelse för företag i besöksnäringen samt lämna förslag på hur dessa kan kortas (N2018/04122/FF). Uppdraget omfattade handläggningsprocesser som har särskild betydelse för besöksnäringens konkurrenskraft, olika metoder som nämndes i uppdraget var maxtider, tidsgränser och att undersöka hur olika tillståndskrav utformas. Uppdraget slutredovisades den 13 februari 2019. Se vidare avsnittet Analys och slutsatser nedan.

Tillväxtverkets har i uppdrag att följa upp 19 statliga myndigheters arbete med att förenkla för de företag som de har kontakter med (N2014/05377/ENT). Uppdraget omfattar tre delar; handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företagen. Tillväxtverket anser att det finns ett behov av att öka takten i förenklingsarbetet. Tillväxtverket summerar i årets rapport utvecklingen för 2014–2017, för 2018 görs ingen redovisning. Den information som bygger på tidigare års enkäter ger inte någon helt tillförlitlig bild av utvecklingen, men verket gör ändå följande bedömningar.

Myndigheternas rapporteringar tyder på en viss positiv utveckling gällande handläggnings-tider. Det går inte att utläsa någon positiv utveckling kopplat till målet om att företagen ska vara mer nöjda med sina kontakter med myndigheter. Utvecklingen har varit mest positiv kopplad till målet om systematiskt samråd med företagen. Här finns dock en förbättringspotential vad gäller återkoppling till företagen om hur deras förslag och synpunkter tas tillvara.

Länsstyrelserna fick 2018 i uppdrag av regeringen att redovisa bl.a. mål och måloppfyllelse för fyra utvalda ärendetyper, hur den förväntade handläggningstiden kommuniceras till företag när ett nytt ärende inleds och hur nöjda företagen är med kontakten med länsstyrelserna (Fi2017/00989/SFÖ, Fi2017/04512/SFÖ, Fi2017/04748/SFÖ). Uppdraget samordnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län. Handläggnings-tiderna för ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet/ändringstillstånd enligt miljöbalken fortsätter att sjunka, men det var bara för ca 70 procent av ärendena som målen nåddes under 2018. Under 2017 nåddes målen för 69 procent av ärendena. Detta skulle kunna vara en effekt av att många ärenden med långa handläggningstider har avgjorts, dock finns en osäkerhet i denna tolkning. Andelen ärenden för förprövning av djurstallar som når målen är fortsatt hög. Även för samråd enligt kraven i miljöbalken visar den samlade redovisningen från länsstyrelserna på en minskad handläggningstid. Alla länsstyrelser har anslutit sig till e-tjänsten Mina meddelanden och tagit fram en ny webbportal för att bättre möta företagets behov. Här finns bl.a. en samlad information om olika tillstånd, vad som krävs av den sökande, e-tjänster och blanketter. Ett arbete har också genomförts för att ensa handläggnings-processer inom flera verksamhetsområden och skapa samlade digitala tjänster oavsett bransch eller län.

Bättre konsekvensutredningar

Konsekvensutredningar är centrala för att nå mer ändamålsenliga regler. Under 2018 har Regelrådet behandlat 307 konsekvensutredningar. Regelrådet yttrade sig om 151 av dessa. Av de granskningar där rådet yttrade sig bedömdes drygt hälften, 56 procent, uppfylla kraven i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Knappt hälften uppfyllde alltså inte kraven. Motsvarande andelar 2016 respektive 2017 var i stort sett konstant.

Förenkling på EU-nivå

En relativt stor del av den lagstiftning och regelgivning som svenska företag har att förhålla sig till beslutas på EU-nivå. Sverige har på EU-nivå under lång tid verkat för principer som ”tänk småskaligt först”, bättre konsekvensutredningar på EU-nivå, och vikten av målsättningar för minskade regelbördor. Europeiska kommissionen har under 2018 arbetat vidare med den s.k. Better Regulation Agenda, bättre lagstiftning, som tidigare initierats, och bl.a. försökt förstärka arbetet med konsekvensutredningar. Kommissionen har under 2019 utvärderat arbetet inom Better Regulation Agenda. Även vad gäller Europeiska unionens råd har arbetet med bättre konsekvensutredningar fortlöpt. I de fall som triloförhandlingar, dvs. förhandlingar mellan Europiska unionens råd, Europeiska kommissionen och Europaparlamentet, förekommer är det dock oklart om konsekvensutredningar konsekvent tillämpas.

Sverige deltar även inom kommissionens arbete med förenkling inom ramen för Regulatory Fitness and Performance Programme (Refit), kommissionens program för lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat, som syftar till att säkerställa lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. I Refit-plattformen kan företag och intressenter lämna in förslag på översyn och förenkling. Svenska intressenter är bland dem som lämnat flest förslag till Refit-plattformen.

Konkurrens

Det konkurrensfrämjande arbetet kan delas in i tre områden: moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrenstillsyn och öppna marknader.

Moderna konkurrensregler

För att undanröja konkurrensbegränsningar och avhålla företag från att överträda konkurrensreglerna måste reglerna vara utformade så att såväl konkurrensmyndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert.

Den 4 december 2018 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl

fungerande inre marknad. Direktivet syftar till att ge nationella konkurrensmyndigheter utökade befogenheter när de tillämpar EU:s konkurrensregler, vilket är en viktig byggsten för att skapa en öppen, konkurrenskraftig och innovativ inre marknad som bidrar till arbetstillfällena och hållbar ekonomisk tillväxt inom viktiga sektorer av ekonomin. I direktivet behandlas myndigheternas befogenheter i fråga om utredningsåtgärder, sanktioner och ömsesidigt bistånd. Arbete med att genomföra direktivet pågår och direktivet ska vara införlivat i svensk rätt senast i februari 2021.

En effektiv konkurrenstillsyn

Konkurrensverkets beslut och klarläggandet av praxis när ärenden avgörs i domstol utgör ett konkret resultat av tillsynen.

Den ökade digitaliseringen där allt fler marknader blir digitala eller i allt högre grad tar hjälp av digital teknik har på senare år inneburit utmaningar för Konkurrensverket.

Konkurrensverket redogör i sin tillsynsrapport för sin tillsyn beträffande konkurrens- och upphandlingsområdena (Konkurrensverket 2019:1). Konkurrensverket har under 2018 sett ett fortsatt stort inflöde av tips, förfrågningar och klagomål rörande såväl konkurrens som upphandlingsfrågor. Antalet tillsynsärenden som har avslutats genom någon form av åtgärd eller ingripande har minskat något de senaste åren, vilket kan förklaras av att verket har fokuserat på några stora utredningar som fortfarande pågår. Inom konkurrenstillsynen är ärendena ofta omfattande och tidskrävande. Konkurrensverket strävar efter att förkorta handläggningstiderna och kan konstatera att dessa sjunkit något vad gäller avslutade ärenden, både de som prioriteras för djupare utredning och övriga. För ärenden som avgörs i domstol är dock de totala handläggningstiderna fortsatt långa. I tillsynsrapporten presenteras resultaten av ett flertal uppföljningar av konkurrenstillsynsärenden. Sammantaget tyder uppföljningarna på att tillsynen har gett resultat.

Ett nytt nordiskt avtal om samarbete på konkurrensområdet trädde ikraft för Sverige den 29 november 2018, (prop. 2017/18:222, bet. 2017/18:NU20, rskr. 2017/18:361). Avtalet ersätter tidigare nordiska avtal om samarbete i konkurrensfrågor som Sverige varit anslutet till. Syftet med det nya avtalet är att stärka de nordiska konkurrensmyndigheternas möjligheter att samarbeta vid utredningen av enskilda

ärenden. Bland annat kan de numera utföra inspektioner (s.k. gryningsråder) åt varandra.

Öppna marknader

Öppna marknader är en viktig förutsättning för effektiv konkurrens. Det handlar bl.a. om att hinder för att träda in och ut på olika marknader minimeras eller anpassas. Varje upphandling kan betecknas som en marknad. Det genomsnittliga antalet anbud per upphandling har minskat under de senaste åren vilket innebär en försämrad konkurrens i den offentliga upphandlingen.

I augusti 2018 redovisade Konkurrensverket rapporten Bättre konkurrens i bostadsbyggandet (Konkurrensverket 2018:7) som ett resultat av ett regeringsuppdrag i myndighetens regleringsbrev. Verket konstaterar i rapporten att de svenska byggkostnaderna är bland de högsta i EU bl.a. för att materialpriserna har ökat samt identifierar tre områden som myndigheten anser borde prioriteras; offentlig upphandling av bostadsbyggande, kommunala särkrav i bostadsbyggandet och konkurrens inom byggmaterialindustrin. I juni 2019 gav regeringen därför en särskild utredare i uppdrag att analysera frågor om offentlig upphandling av bostadsbyggande samt frågor om kommunala särkrav i bostadsbyggandet (dir. 2019:31). Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast 14 december 2020.

Den 1 januari 2019 trädde en ny spellagstiftning i kraft som innebär att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska ha en licens och aktörer utan licens ska stängas ute. Delar av marknaden öppnas för konkurrens. Spelinspektionen är licensprövnings- och tillsynsmyndighet. Den 7 juni 2018 uppdrog regeringen åt en särskild utredare att föreslå åtgärder för att stärka regleringen och upprätthålla en väl fungerande spelmarknad. Utredaren ska bl.a. analysera hur Svenska Spel strukturerat om sin verksamhet med anledning av reformen för att säkerställa att inte otillåten korssubventionering sker mellan verksamhet med ensamrätt och konkurrensutsatt verksamhet. Direktiven till utredningen behandlas vidare under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Statsstöd

Bestämmelserna om statligt stöd utgör en central del av EU-rättens konkurrensregler. Huvudprincipen är att statligt stöd till näringslivet är

förbjudet, men det finns undantag. Begreppet ”statligt stöd” omfattar all stödgivning från det offentliga till företag, dvs. också stöd från kommuner, landsting och offentligt ägda bolag. Offentligt stöd är ändamålsenligt i vissa fall när näringslivet inte klarar av att skapa fungerande marknader för varor och tjänster. Behovet av offentligt stöd varierar över landet. Fokus för regeringens arbete på statsstödsområdet är att de stöd som ges ska vara välriktade, effektiva och bidra till politiska målsättningar.

I slutet av varje år publiceras uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år. Enligt dessa data har Sverige för 2017 rapporterat statligt stöd till ett värde av 4,35 miljarder euro, vilket motsvarar 0,91 procent av Sveriges BNP. Det är något över EU-genomsnittet (0,76 procent) men lägre än hos viktiga handelspartner som Tyskland, Danmark och Finland. Totalt lämnade samtliga EU:s 28 medlemsstater 116,2 miljarder euro i stöd under 2017. Detta exkluderar dock bankgarantier, stöd till järnväg och ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder, främst nedsättningar inom energi- och koldioxidskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för forskning, utveckling och innovation inom näringslivet och för att främja en hållbar regional tillväxt. Uppgifter för stöd utbetalat under 2018 har ännu inte sammanställts.

Den 21 februari 2019 antog kommissionen en ny EU-förordning om stöd av mindre betydelse på jordbruksområdet som möjliggör ökat stöd till jordbrukssektorn utan godkännande från kommissionen (Kommissionens förordning [EU] 2019/316 av den 21 februari 2019 om ändring av förordning [EU] nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn.)

Den svenska regeringen har på EU-nivå varit drivande i diskussionerna för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Detta för att kommissionens granskning ska fokuseras till de stöd som riskerar att snedvrída konkurrensen mest samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. klimat-, miljö- och innovationsstöd, ska premieras.

Under året har regeringen fokuserat på stöd som ger ett stort samhällsekonomiskt mervärde. Det rör bl.a. stödåtgärder inom klimatområdet

och stöd för åtgärder efter torkan och skogsbränderna sommaren 2018.

Konkurrerande företag och enskilda har rätt att framföra klagomål mot misstänkt olagligt statsstöd till kommissionen. Regeringen har under året löpande besvarat frågor från kommissionen avseende sådana klagomål.

Auktoriserade och godkända revisorer

Revisorsinspektionen utövar tillsyn över kvalificerade revisorer och registrerade revisionsbolag, genomför prov för examination av revisorer, utfärdar godkännanden och auktorisation av revisorer och registrerar revisionsbolag. Verksamheten syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamhet och för auktorisations-systemet, för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företagsredovisning och förvaltning. Revisorsinspektionen är helt avgiftsfinansierad.

Tillsyn är det största verksamhetsområdet och motsvarar 75 procent av verksamhetens kostnader.

Tabell 3.17 Tillsyn

Disciplinärenden

	2016	2017	2018
Inledda disciplinärenden	102	87	59
Avgjorda disciplinärenden	113	107	68
Öppna disciplinärenden	59	39	30

Källa: Revisorsinspektionen.

Uppgifterna i tabell 3.17 om inledda disciplinärenden är inte direkt jämförbara mellan åren till följd av att vissa ärenden som tidigare redovisades som disciplinärenden numera redovisas som s.k. riskbaserad tillsyn. Revisorsinspektionen tillämpar riskbaserad tillsyn sedan den 1 oktober 2017 som ett parallellspår till kvalitetskontroller. Under 2018 inleddes 42 ärenden om riskbaserad tillsyn, varav 32 har avgjorts och 5 överförts till disciplinärenden.

Under 2018 anordnade Revisorsinspektionen prov för revisorsexamen vid två tillfällen.

Tabell 3.18 Examinationsverksamhet

Prov för revisorsexamen

	2016	2017	2018
Antal deltagare	285	241	294
andel kvinnor	44 %	44 %	43 %
andel män	56 %	56 %	57 %
Andel deltagare med godkänt resultat	59 %	67 %	63 %
andel kvinnor	59 %	68 %	68 %
andel män	60 %	66 %	59 %

Källa: Revisorsinspektionen.

Av tabell 3.18 framgår det att antalet deltagare vid proven för revisorsexamen var högre 2018 än 2017 och 2016. Andelen kvinnor som deltagit minskade med en procentenhet. Andelen som blev godkända på provet 2018 var lägre än 2017 men högre än 2016. Av de som skrev provet 2018 var det en större andel kvinnor än män som blev godkända.

Enligt Revisorsinspektionens register fanns det 3 144 auktoriserade och godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag utgången av 2018. Det är en minskning med knappt 4 procent jämfört med 2017. Av revisorerna är 35 procent kvinnor och 65 procent män.

Revisorsinspektionen har initierat en diskussion om den framtida revisionen och genomförde under 2018 bl.a. ett seminarium om yrkets attraktionskraft. Den 1 juli 2018 infördes nya bestämmelser i förordningen (1995:665) om revisorer avseende den utbildning som krävs för att kunna bli auktoriserad revisor

Analys och slutsatser

Regeringens övergripande mål om att öka sysselsättningen i Sverige förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag. I takt med att globalisering och konkurrenstryck tilltar blir det allt viktigare att skapa goda och konkurrenskraftiga ramvillkor för att starta, driva, äga, utveckla och avveckla företag i hela Sverige. Indikatorerna för delmålet för ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft visar på en ekonomi i stark utveckling under 2019. Företags kapitalförsörjning har förstärkts under året. Samtidigt har bristen på arbetskraft ökat jämfört med 2018, vilket sannolikt har hämmat näringslivets potentiella konkurrenskraft.

Moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrenstillsyn och låga in- och utträdesbarriärer

på marknader är viktiga förutsättningar för att få till stånd en väl fungerande marknad med god dynamik.

Ramvillkor för företag

Av de internationella mätningar och index som redovisats i tabell 3.14 Internationella konkurrenskraftsmätningar framgår att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden. Sverige faller dock tillbaka något i placeringarna i flera av mätningarna. Det beror främst på en allt hårdare konkurrens från andra länder, då de indikatorer och index som ligger till grund för undersökningarna för Sveriges del i huvudsak ligger kvar på samma nivåer som föregående år.

Kapitalförsörjning

Tillgång till kapital är en förutsättning för start och expansion av företag. Regeringen har genom att omstrukturera delar av de statliga finansieringsinsatserna skapat förutsättningar för ett bättre nyttjande av statens resurser för kapitalförsörjning. Bildandet av Saminvest AB ska bidra till att stimulera privata riskkapitalinvesteringar i tidiga skeden och därmed en ökad volym av riskvilligt kapital. Saminvests första investeringar är ett led i detta. Almis dotterbolag, AB Almi Invest, och Stiftelsen Industrifonden, vars verksamheter växlas upp kraftigt av privata investerare, bidrar också till att privat kapital investeras i företag i tidiga skeden. Regeringen bedömer vidare att Almi och Stiftelsen Norrlandsfonden har fyllt en marknadskompletterande roll avseende kreditgivning till små och medelstora företag för att utveckla konkurrenskraftiga företag.

Förenkla för företagen

Lagar och myndighetsregler som understödjer tillväxt

Andelen företag som upplever lagar och regler som ett stort tillväxthinder har ökat sedan 2014, samtidigt som kostnaden till följd av nya regler ökar. Regeringen har uppmärksammat Tillväxtverkets bedömning att lagar och regler upplevs

som ett av de största problemen för att företagen ska kunna växa.

Kostnader för företagen till följd av regler

Tillväxtverkets uppföljning av företagens administrativa kostnader till följd av nya och förändrade regler visar att de ökade under 2018. Regeringens mål att de administrativa kostnaderna för företag ska vara lägre 2020 än 2012 ligger fast och kommer för att nås kräva ett arbete inom många utgiftsområden.

Förenkling genom digitalisering

Digitala tjänster bidrar positivt till förenkling för företagare. Samtidigt är digitala tjänster för tillstånd hos kommuner än så länge begränsade till ett mindre antal branscher och ett mindre antal tillståndsgivningsprocesser. Om digitalisering ska få ett systematiskt genomslag för den samlade mängden av svenska företag förutsätter det digitalisering inom fler branscher och tillståndsgivningsprocesser. Mer omfattande förenklings-effekter för företagen förutsätter också att digitalisering kompletteras av och samordnas med förenkling och en ändamålsenlig utformning av de underliggande regelverken.

Möjligheten att lämna in årsredovisningar digitalt till Bolagsverket ska bidra till regeringens mål om att minska företagets uppgiftsbörda och effektivisera myndigheters och näringslivets informationshantering. En digitaliserad hantering av årsredovisningar kan öka kvaliteten i dessa, möjliggöra återanvändning av information samt effektivisera och förenkla redovisningsprocesserna. Färre företag än beräknat har dock hittills utnyttjat denna möjlighet, vilket gör att det är oklart i vilken utsträckning företagen hittills upplever det som en förenklande åtgärd.

Handläggningstider

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att alla myndigheter som företag kommer i kontakt med ska sätta tydliga tidsgränser för sina handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, punkt 8, rskr. 2016/17:192). Regeringen uppdrog därför åt Tillväxtverket att ta fram förslag på hur myndigheterna kan arbeta för att korta handläggningstider (N2017/04845/FF).

Riksdagen har därefter återkommit och tillkännagett att regeringen bör bedriva ett fortsatt arbete för att korta handläggningstider på myndigheter där tydliga handläggningstider utgör en central del samt vidta ytterligare åtgärder för att öka takten i arbetet (bet. 2017/18:NU12, punkt

12, rskr. 2017/18:238). Regeringen uppdrog därför 2018 åt Tillväxtverket att lämna förslag om kortare handläggningstider för företag i besöksnäringen (N2018/04122/FF). Uppdraget slutredovisades i februari 2019. I uppdraget ingick att Tillväxtverket skulle redovisa exempel på områden där maxtid och tidsgräns kan få särskilt stor effekt för företagen. Myndigheten skulle också redovisa skäl både för och emot maxtider och tidsgränser. Tillväxtverket menar i sin slutredovisning att det kan finnas skäl för införande av lagstadgade maxtider för handläggning på områden med långa handläggningstider. Samtidigt pekar myndigheten på risker som kan finnas med lagstadgade och frivilliga maxtider. Maxgränser för en viss typ av handlägningsprocess kan t.ex. påverka andra processer utan maxgränser i negativ riktning, om dessa istället nedprioriteras. Vidare kan det för de ärenden där maxtiden passerats innebära att dessa nedprioriteras och att andra ärenden, där det fortfarande är möjligt att klara maxtiden, istället kan komma att prioriteras för att förbättra statistiken. Myndigheten anser att de negativa effekterna av att införa tidsgränser som generell metod för att korta handläggningstider väger över de positiva effekterna och föreslår därför andra åtgärder. Regeringen anser att denna bedömning kan antas gälla för handläggningstider generellt och inte bara inom besöksnäringen. Härutöver kan nämnas att det i förvaltningslagen (2017:900) finns en bestämmelse om att en myndighet som bedömer att avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli väsentligt försenat, ska underrätta parten om detta och då också redovisa anledningen till förseningen. Av lagen framgår också att om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får parten skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Därefter har myndigheten fyra veckor på sig att avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett sådant särskilt beslut får överklagas till domstol eller behörig förvaltningsmyndighet.

Regeringen avser fortsatt att följa upp aktuella myndigheternas arbete med att förkorta handläggningstider och utesluter inte ytterligare åtgärder. Därmed anser regeringen att riksdagens tillkännagivanden om handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192) och (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238) har slutbehandlats.

Förenkling på EU-nivå

Det är fortsatt tydligt i Tillväxtverkets mätningar av de kostnader som uppstår från lagstiftning och regler att en betydande andel av kostnaderna härrör från regelverk som beslutas på EU-nivå. Detta gör det fortsatt viktigt med målsättningar att minska kostnader för företagen som uppstår på grund av regelgivning på EU-nivå och systematiska konsekvensutredningar.

Tillväxtverket har genom sitt arbete inom OECD och på EU-nivå goda möjligheter att ta fram och genomföra förenklingsförslag som påverkar svenska företags konkurrenskraft.

Konkurrens

Konkurrensen i Sverige bedöms enligt Konkurrensverket över lag fungera väl även om det finns områden såsom bostadsmarknaden där konkurrensen kan bli bättre. Regeringen anser att bostadsmarknaden behöver reformeras så att fler människors behov kan mötas, reglerna förenklas och konkurrensen öka. Regeringen arbetar kontinuerligt med att utveckla, uppdatera och förbättra regelverken på konkurrensområdet. Arbetet med att genomföra Europaparlamentets rådets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad pågår. Arbetet är ett viktigt led i att skapa förutsättningar för en enhetlig och effektiv konkurrenstillsyn inom EU. Därutöver bereds för närvarande ändringar i regelverket till följd av betänkandet En utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (SOU 2016:49) inom Regeringskansliet. En effektiv konkurrenstillsyn över marknadsaktörernas beteenden är nödvändig för att människor ska våga bli, verka och lyckas som företagare. Att Konkurrensverket har goda möjligheter att utöva tillsyn är vidare en viktig förutsättning för effektiv konkurrens på väl fungerande marknader.

Ett nytt system baserat på lagen om valfrihets-system (LOV) ska utvecklas där fristående aktörer matchar och rustar arbetssökande för de lediga jobben.

Statsstöd

Regeringen har i arbetet med att förenkla och förtydliga statsstödsregelverket medverkat till att garantera en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna efterlevs och tillämpas enhetligt inom EU. Detta säkerställer i sin tur lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

På nationell nivå har regeringens arbete på statsstödsområdet bidragit till att de stöd som ges är mer välriktade och effektiva, bl.a. genom att EU-förordningar med gruppundantag har tillämpats i så stor utsträckning som möjligt.

Inom näringspolitikens område har stöden riktats mot målsättningarna att Sverige ska vara världsledande på innovation, att stärka svensk konkurrenskraft och att uppmuntra fler företag att exportera.

Inom miljöpolitikens område syftar statsstöden till att bidra till uppfyllandet av de nationella miljömålen och regeringens ambitioner inom klimatområdet, se vidare utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Regeringen har påbörjat ett arbete att inom EU driva att EU:s regler för statsstöd ska reformeras så att de bidrar till och inte motverkar omställningen till ett fossilfritt samhälle och genomförandet av Parisavtalet.

Auktoriserade och godkända revisorer

Regeringen bedömer att Revisorsinspektionen väl uppfyller de krav som ställs på verksamheten. Myndigheten har initierat nya effektivare arbetsformer och inriktat tillsynsverksamheten mot väsentliga riskområden. Ärendebalanserna har minskat. Antalet auktoriserade och godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har dock fortsatt att minska. Regeringen bedömer att de förändrade utbildningskrav för revisorer som införts kommer att bredda rekryteringsbasen.

3.6 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

I enlighet med 2019 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2018/19:140) gäller att regeringen aktivt ska förvalta statens tillgångar i form av aktierna i bolagen med statligt ägande så

att deras värdeutveckling och avkastning blir den bästa möjliga givet ett balanserat risktagande samt att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. För att åstadkomma detta är det bl.a. viktigt att ge bolagen förutsättningar och möjligheter att utvecklas och fortsätta konkurrera på sina marknader. Det är viktigt att staten är en aktiv, professionell ägare med fokus på långsiktigt värdeskapande.

Statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande beslutades av regeringen i december 2016, i enlighet med den förändrade ordning som presenterades i 2016 års skrivelse med redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2015/16:140). I ägarpolicyen redogör regeringen för uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrningen av bolag med statligt ägande. Av denna framgår att hållbart företagande är en integrerad del i bolagsstyrningen. För staten som ägare är det viktigt att bolag med statligt ägande arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter, goda och anständiga arbetsvillkor, en minskad klimat- och miljöpåverkan, en god affärsetik, anti-korruption, beaktar mångfalds-aspekten samt ett ansvarsfullt agerande inom skatteområdet. Bolagen ska även vara föredömen i jämställdhetsarbetet och aktivt arbeta med jämställdhetsfrågor i sin verksamhet.

Återrapportering av vissa frågor

Riksdagen har tillkännagett för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen bör se över hur uppdragen för SJ AB, Green Cargo AB och Jernhusen AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägs-transporter i högre utsträckning kan tillgodoses (bet. 2013/14:TU19). När det gäller SJ AB angav regeringen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 24 avsnitt 4.6.1) att regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av betänkandet.

Vid årsstämman i SJ AB den 24 april 2018 beslutades att bolagets uppdrag enligt bolagsordningen ändras och förtydligades enligt följande: ”Föremålet för bolagets verksamhet ska vara att, direkt eller indirekt genom dotter- eller intressebolag, bedriva persontrafik och, inom ramen för affärsmässighet, bidra till att uppfylla de transportpolitiska målen och därmed en långsiktigt hållbar transportförsörjning i hela landet,

samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.” Regeringen anser i och med detta att tillkännagivandet är slutbehandlat i den del det avser SJ AB.

3.6.1 V.S. VisitSweden AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att förvärva Svensk Turism Aktiebolags aktier i V.S. VisitSweden AB och som likvid för förvärvet erlægga noll kronor. Regeringen bemyndigas vidare att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra transaktionen.

Riksdagen godkänner att uppdraget för V.S. VisitSweden AB förtydligas i enlighet med regeringens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen beslutade i juni 1995 bl.a. att staten skulle medverka i marknadsföringen av Sverige som turistland på vissa utlandsmarknader. Verksamheten skulle drivas i bolagsform och turistnäringens företag inbjudas att bli delägare i bolaget (prop. 1994/95:177, bet. 1994/95:KrU28, rskr. 1994/95:395). V.S. VisitSweden AB (VisitSweden) som bildades 1995 marknadsför Sverige som besöksmål utomlands och spelar en viktig roll i att locka utländska målgrupper att ta del av Sveriges erbjudanden som turistland. Marknaden och förutsättningarna för bolagets verksamhet har dock förändrats och VisitSweden möter nya utmaningar i dag jämfört med tidigare. För att kunna bidra till ett strategiskt arbete med att utveckla den svenska besöksnäringen behöver VisitSweden under kommande år ställa om och effektivisera sin verksamhet. Omställningen kommer bl.a. innebära att verksamheten koncentreras mer till Sverige och att bolaget ställer om till ett mer digitalt arbetssätt. VisitSweden ägs gemensamt av staten och besöksnäringen genom Svensk Turism Aktiebolag med hälften vardera. Ägandet regleras i ett aktieägaravtal. Enligt aktieägaravtalet ska VisitSweden finansieras bl.a. genom att staten tillför medel genom aktieägartillskott. Besöksnäringen ska verka för att medfinansiering lämnas för bedrivande av de aktiviteter som ska genomföras i bolaget, med målsättning att medfinansieringen ska uppgå till minst samma belopp som de aktieägartillskott som staten tillskjuter. VisitSweden har i dag behov av medel som besöksnäringen genom Svensk

Turism Aktiebolag inte har möjlighet att tillmötesgå. EU:s statsstödsregler sätter vidare begränsningar för statens möjligheter att tillskjuta medel till ett delägt bolag såvida inte övriga aktieägare också deltar på lika villkor, eller såvida det inte är en marknadsmässig investering, vilket det enligt regeringens bedömning inte finns förutsättningar för.

Regeringen anser mot denna bakgrund att staten bör ta över hela ägandet av VisitSweden i syfte att stärka styrningen av bolaget och ge möjlighet för staten att finansiera den omställning som krävs för att bolaget även framöver ska kunna leverera den samhällsnytta som bolagets verksamhet innebär. Aktieägaravtalet reglerar inte den ena aktieägarens övertagande av den andres aktier. En överenskommelse, villkorad av riksdagens godkännande i erforderliga delar, bör därför ingås mellan aktieägarna med innebörden att staten ges möjlighet att vederlagsfritt förvärva samtliga Svensk Turism Aktiebolags aktier i VisitSweden. Regeringen bör därför bemyndigas att förvärva Svensk Turism Aktiebolags aktier i VisitSweden för noll kronor. Regeringen bör även bemyndigas att vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionen. En följd av transaktionen blir att aktieägaravtalet mellan staten och Svensk Turism Aktiebolag sägs upp.

Regeringen anförde i ovannämnda proposition 1994/95:177 att det finns anledning för staten att stå för en viss del av den internationella marknadsföringen av Sverige som turistland. Staten bör medverka i denna typ av marknadsföring eftersom staten har ett ansvar för den samlade presentationen av Sverige utomlands. Vidare anfördes att det bör ankomma på regeringen att närmare lägga fast hur statens medverkan i den övergripande marknadsföringen och informationsverksamheten utomlands i detalj bör vara organiserad samt att nå en överenskommelse med företrädare för näringen om ägandet i det föreslagna bolaget jämte dess verksamhetsinriktning.

I samband med att staten förvärvar Svensk Turism Aktiebolags aktier i VisitSweden ser regeringen skäl att förtydliga bolagets uppdrag. Bolaget bör därför ges ett förtydligt uppdrag att genom effektiva kommunikationskanaler marknadsföra Sverige som turistland hos utländska målgrupper och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Bolagets uppdrag utgör i denna del ett samhällsuppdrag. Enligt regeringens mening har staten fortsatt ett ansvar

för den samlade presentationen av Sverige utomlands. Vidare bör bolaget även framgent, på marknadsmässiga villkor och med marknadsmässig avkastning, kunna bedriva PR- och marknadsföringsåtgärder avseende enskilda destinationer i Sverige och Sverige som turistland.

För det fall staten och Svensk Turism Aktiebolag inte kan komma överens om villkoren för statens förvärv av Svensk Turism Aktiebolags aktier i VisitSweden bedömer regeringen att det saknas förutsättningar att driva bolaget vidare. I sådant fall bör man utvärdera om det uppdrag som utgör bolagets samhällsuppdrag, dvs. att marknadsföra svenska besöksmål och Sverige som turistland hos utländska målgrupper och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål, bör utföras i någon annan form.

3.6.2 Apotek Produktion & Laboratorier AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* besluta om kapitaltillskott på högst 75 000 000 kronor till Apotek Produktion & Laboratorier AB.

Skälen för regeringens förslag: Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) är ett av staten helägt bolag som bl.a. utvecklar, tillverkar och tillhandahåller extemporeläkemedel och lagerberedningar till vården och apoteksmarknadens aktörer. Extemporeläkemedel och lagerberedningar är läkemedel som inte är godkända, men som fyller en viktig funktion i hälso- och sjukvården. Sådana läkemedel kan behöva användas när ett godkänt läkemedel mot det aktuella tillståndet eller sjukdomen saknas eller när ett godkänt läkemedel haft otillräcklig effekt eller inte tolererats av patienten.

APL har ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag att utveckla, tillverka och tillhandahålla extemporeläkemedel och lagerberedningar (prop.2008/09:145, prop. 2009/10:96). De befintliga ersättningsnivåerna för tillhandahållande av extemporeläkemedel och lagerberedningar har medfört svårigheter för APL att nå full kostnadstäckning för sitt samhällsuppdrag. Mot den bakgrunden beslutade riksdagen om bemyndigande till regeringen att under 2019

besluta om sammanlagda kapitaltillskott på högst 150 miljoner kronor till APL (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24, bet. 2018/19:NU1, rskr. 2018/19:100 och prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288). Regeringen har beslutat om kapitaltillskott på totalt 150 miljoner kronor under 2019 och tillskotten har täckt en del av det underskott som är hänförligt till bolagets samhällsuppdrag. För att APL ska kunna utföra sitt samhällsuppdrag behöver dock ytterligare kapitaltillskott tillföras bolaget. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* besluta om kapitaltillskott på högst 75 000 000 kronor till Apotek Produktion & Laboratorier AB.

3.7 Politikens inriktning

Under 2018 har produktiviteten i ekonomin ökat och svenska företags konkurrenskraft på exportmarknader har stärkts. Sverige fortsätter att vara ett ledande innovationsland. Näringslivet sysselsätter 3,6 miljoner människor och 1,4 miljoner människor har ett jobb genom svensk export. Samtidigt sker det stora omvärldsförändringar som i hög grad påverkar det svenska näringslivets utveckling på kort och lång sikt. Digitaliseringens omvandlingskraft innebär stora omställningar som ständigt påverkar och utmanar näringslivets affärsmodeller. Näringslivet har, tillsammans med andra aktörer, en betydande roll för att nå de högt ställda målen för den svenska klimat- och miljöpolitiken och för de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030. Stora utmaningar kopplade till detta rör kompetensförsörjning och effektiva regelverk vilka båda har en nationell och internationell dimension.

Sverige ska använda sin position som ett ledande innovationsland för att utveckla strategiska samarbeten som långsiktigt förstärker innovations- och konkurrenskraften, förmågan att attrahera internationell spetskompetens och investeringar samt öka svenska företags kapacitet att växa med nya produkter på nya marknader. Sveriges bilaterala innovationspartnerskap med flera länder stärker och utvecklar internationella innovationssamarbeten.

Den gröna omställningen och digitaliseringen kan stärka svenska företag och öka konkurrenskraften genom samverkan, mellan såväl universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga som mellan små och stora företag. Innovationer skapar fler jobb och ett starkt samhälle.

En politik för stärkt konkurrenskraft

För att stärka den svenska konkurrenskraften behöver näringslivet vara innovativt, effektivt och baseras på en hög kunskapsnivå. Genom insatser som stärker näringslivets förnyelseförmåga och ökar ekonomins variationsrikedom, samt genom välavvägda regelverk och funktionella institutioner, kan företag utvecklas på väl fungerande marknader. Näringspolitiken är en del i genomförandet av Agenda 2030, där stärkt samstämmighet och en utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation är viktiga områden i det fortsatta arbetet. Frågor som regeringen ser som angelägna för att stärka den svenska konkurrenskraften i relation till förändringarna i omvärlden är näringslivets förutsättningar för grön omställning och digitalisering samt dess tillgång på kompetens.

Marknader som är öppna för konkurrens måste vårdas så att konkurrens på transparenta och likvärdiga villkor möjliggörs. Detta är särskilt viktigt i en värld där allt fler marknader blir digitala.

Näringslivets gröna omställning

Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Detta kräver en konkurrenskraftig och hållbar industri som kan leverera lösningar för en grön omställning och skapa jobb i hela landet. En cirkulär och biobaserad ekonomi är en nödvändighet för näringslivets gröna omställning och bidrar både till att minska negativ påverkan på klimat, miljö och människors hälsa och samtidigt stärka förutsättningarna för svenskt näringsliv på framtida globala marknader. Särskild vikt kommer att läggas vid att stödja utvecklingen av hållbara värdekedjor från råvara till insatsvara eller

slutprodukt, t.ex. utvinning och förädling av innovationskritiska metaller och mineral, ökad tillverkning och återvinning av batterier, fossilfrihet och elektromobilitet i transportsystemet samt automatiserad mobilitet.

Sverige ska vara ett föregångsland för en hållbar gruvnäring samt långsiktigt säker avfallshandling. I takt med att smart och grön teknik blir allt vanligare ökar behovet av många innovationskritiska metaller och mineral. Sverige har god potential för att utvinna dessa, vilket också utgör en viktig del i att säkerställa tillgång till hållbart producerade metaller till de tekniker som möjliggör fossilfria energilösningar och lagring av energi.

Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå dessa mål krävs omfattande samhällsförändringar. Näringslivet har tagit initiativ till branschvisa färdplaner för fossilfrihet och samverkansprogrammet ”Näringslivets klimatomställning” ska underlätta genomförandet av dessa genom prioritering och kraftsamling av gemensamma resurser.

Översyn av fastighetsskatten för byggnadstillbehör i industriell verksamhet

Dagens system, där taxeringsvärdet för fastighetsägare ökar vid investeringar i industriell utrustning som utgör byggnadstillbehör, kan minska incitament för investeringar i bl.a. ny och mer miljönyttig teknik. Regeringen avser därför att tillsätta en utredning som ska analysera och utvärdera om sådan utrustning skulle kunna undantas från fastighetsskatt. Utredningen är ett led i regeringens klimatsatsning.

Klimatanpassning av statsstödsreglerna

Regeringen avser att verka för att EU:s regler för statsstöd reformeras så att de bidrar till och inte motverkar omställningen till ett fossilfritt samhälle och genomförandet av Parisavtalet. Regeringen avser därmed att arbeta för att det framtida statsstödsregelverket utan att rubba dess grundprinciper möjliggör för medlemsstaterna att använda åtgärder som innebär offensiva satsningar på klimatområdet. Det innebär också att regeringen avser att arbeta för att klimatskadliga stöd som bidrar till klimatförändringarna ska fasas ut. Regeringen har redan i dialog med andra medlemsstater påbörjat detta arbete.

Näringslivets digitalisering

Digitaliseringen innebär en strukturomvandling av hela samhället och öppnar för stora möjligheter inte minst för näringslivets konkurrensförmåga och skapar också möjligheter för företag att verka i hela landet. Regeringen antog 2018 en nationell inriktning för artificiell intelligens (AI) med målsättningen att ”Sverige ska vara ledande i att ta tillvara möjligheterna som användning av AI kan ge, med syftet att stärka både den svenska välfärden och den svenska konkurrenskraften”.

Digitalisering och AI är en nyckel för näringslivets konkurrensförmåga. Utmaningar och möjligheter som följer av den digitala strukturomvandlingen och införandet av nya teknologier kommer att vara i fokus för samverkansprogrammet Näringslivets digitala strukturomvandling.

Digitaliseringen innebär även stora möjligheter för myndigheternas utveckling och det är viktigt att ta tillvara digitaliseringens möjligheter för att förenkla för företagare i alla delar av landet. Det ska vara enkelt och säkert för befintliga företag och för individer som vill starta nya företag att få hjälp och stöd från berörda myndigheter. Portalen verksamt.se, som drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket i samarbete med bland andra Skatteverket och Arbetsförmedlingen, används av allt fler. Verksamt.se är med sitt samlade utbud av tjänster och information ett viktigt verktyg för att förenkla för företagare och för en effektiv digital förvaltning. Regeringens långsiktiga ambition för verksamt.se är att företagare enkelt och med hjälp av en hög grad av automation ska kunna få personligt anpassad information och vägledning digitalt. Pågående utvecklingsarbete visar att det finns stora vinster i att fortsätta utveckla myndighetsövergripande samarbete och tjänster, både för företagare och deltagande aktörer.

Digitaliseringen skapar nya förutsättningar för teknikutveckling samt också bättre förutsättningar för hållbar tillväxt, minskad klimat- och miljöpåverkan och en cirkulär ekonomi. Digitaliseringen ökar även behovet av tillgång till och behandling av stora mängder data. För att underlätta för databehandling i bl.a. AI-sammanhang verkar regeringen för att tillgången på offentligt genererade data ska vara god. Upphovsrättsdirektivet (det s.k. DSM-direktivet), som nyligen slutförhandlats, möjliggör för aktörer med laglig tillgång till upphovsrättsligt skyddat material att processa materialet för text- och dataåtervinning. Digitalisering möjliggör även snabb och bred

spridning av nya produkter och tjänster, t.ex. med kulturellt och kreativt innehåll, vilket är positivt för både kreatörer och användare. Samtidigt innebär den ökade tillgängligheten ett särskilt ansvar för den enskilde användaren att förfoga över innehållet på ett sådant sätt att kreatörens, kulturskaparens eller innovatörens rättigheter upprätthålls och respekteras.

Näringslivets kompetensförsörjning

Brist på arbetskraft med rätt kompetens är ett av de mest akuta problemen på svensk arbetsmarknad. Ska Sverige kunna utveckla sin konkurrenskraft och öka välfärd och tillväxt krävs insatser inom flera politikområden. Att positionera sig inför framtiden och rusta för en kommande lågkonjunktur är en viktig del i regeringens arbete med kompetensförsörjning. Den svenska arbetsmarknaden är i förändring genom bl.a. den snabba utvecklingen av digitalisering, artificiell intelligens, gigeekonomi och livslångt lärande. För att möta framtidens förändrade behov är satsningar på utbildning, att attrahera och behålla kompetens inom landet och möjligheten till vidareutbildning och kompetensutveckling genom hela arbetslivet viktiga delar i regeringens politik för stärkt konkurrenskraft (se utg. omr. 14 avsnitten 4.6 och 4.7.6, utg. omr. 16 avsnitten 2.9 och 4.4).

Regeringen avser att bygga vidare på de strategiska samverkansprogrammen med näringslivet. Ett av programmen kommer att handla om kompetensförsörjning och livslångt lärande. Inom ramen för det avser regeringen att tillsammans med representanter från företag, näringslivets parter, akademien och civilsamhället kraftsamla för att hitta innovativa lösningar för att adressera utmaningarna för företagen vad gäller kompetensförsörjning.

Innovation och samverkan

På flera områden i samhället finns utmaningar där bred samverkan och innovationskraft behövs för att definiera möjliga lösningar, prioritera insatser och välja vägar framåt. För att förbättra möjligheterna för företag att bedriva forskning och utveckling bör nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling förstärkas. Under

föregående mandatperiod utvecklades även regeringens arbete för att möta samhällsutmaningar genom bl.a. inrättandet av det nationella innovationsrådet och de strategiska samverkansprogrammen. Innovationsrådets breda sammansättning och arbetssätt har under statsministerns ledning utvecklats till en central plattform för dialog och samverkan kring strategiska framtidsfrågor. Grunden för det nationella innovationsrådets verksamhet bör även fortsättningsvis vara rådets möten. De medel som funnits på anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för genomförande av uppdrag, utredningar m.m. med koppling till innovationsrådet har varit värdefulla för att få genomslag och förändringar. För att kunna genomföra ytterligare insatser i syfte att stärka ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart Sverige samt för att finansiera pilotprojekt inom centrala områden som främjar innovation för att möta samhällsutmaningar föreslås i denna proposition att 100 miljoner kronor per år avsätts under 2020–2022. Medlen ska ha en koppling till det nationella innovationsrådet och användas för strategiska insatser inom ramen för rådets arbete och prioriteringar.

Regeringen tar vidare arbetet med de strategiska samverkansprogrammen. Genom samverkan mellan universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga kan Sverige kraftsamla för att lösa problem och överbygga utmaningar samhället står inför. Samverkansprogrammen utökas med en internationell dimension som kopplar insatser och resultat till internationella innovationssamarbeten. Regeringens utsända innovations- och forskningsråd har en tydlig uppgift att underlätta strategiska innovationssamarbeten.

Samverkansprogrammen bygger vidare på den utmaningsdrivna ansatsen under följande fyra teman 2019–2022:

- Hälsa och life science: Svensk life science ska vara ledande och samverkansprogrammet lägger en grund för fortsatta framsteg för att hitta nya läkemedel, medicintekniska lösningar och i förlängningen skapa ekonomiskt välbefinnande, utveckla sjukvården och förbättra hälsan hos befolkningen.
- Näringslivets digitala strukturomvandling: Digitalisering kan skapa förutsättningar för hela industrin att genomgå en digital strukturomvandling för en långsiktigt hållbar konkurrenskraft.

- Näringslivets klimatomställning: Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Näringslivet står för en betydande del av utsläppen samtidigt som de är en avgörande del av lösningen.
- Kompetensförsörjning och livslångt lärande: Den digitala strukturomvandlingen, näringslivets klimatomställning och ambitionen att fortsätta vara ledande inom life science ställer stora krav på kompetens, möjligheten för omställning och livslångt lärande för att människor ska kunna uppdatera sina kunskaper, vidare- eller ombilda sig för att fortsätta verka på arbetsmarknaden och utveckla svensk konkurrenskraft.

På senare tid har stort fokus riktats mot statens roll att reglera och hantera en snabb teknikutveckling på ett sätt som gör att vi både kan dra nytta av utvecklingen av ny teknik och hantera dess risker. De frågor som väcks är ofta tvärsektorieella och utmanar därmed befintliga strukturer. Genom Kommittén för teknologisk innovation och etik i samarbete med Verket för innovationssystem kommer regeringen att fortsätta arbetet för att stärka offentlig sektors möjligheter att möta den snabba teknikutvecklingen och med bibehållen rättssäkerhet bejaka innovation inom sina ansvarsområden.

Life science har stor betydelse för Sverige som kunskapsnation. Hälsoutmaningen är global. Forskning, innovation och utveckling i samverkan mellan universitet och högskolor, myndigheter, hälso- och sjukvården inklusive omsorgen, samt näringslivet, förbättrar människors hälsa och stärker landets ekonomiska västånd. En välfungerande life science-sektor bidrar till att Sverige kan leva upp till åtaganden inom Agenda 2030. Den nationella strategi för life science som avses att presenteras under hösten 2019 ska vara vägledande i arbetet med att skapa bästa möjliga förutsättningar för hela sektorn. Bättre tillgängliggörande av digitala hälso- och vårddata utgör en förutsättning för förverkligandet av stora delar av strategin, liksom policyutveckling och etik. Forskning, innovation och utveckling måste vara naturliga delar av vårdens och omsorgens verksamheter. Inom omsorgen krävs utveckling och införande av välfärdsteknik som stärker individens integritet, skapar trygghet

och leder till nya arbetssätt. Avancerad forskningsinfrastruktur behöver göras tillgänglig för lärosäten, vård och näringsliv och kompetensbehoven mötas. Det är regeringens bedömning att en brett förankrad målsättning ska ge en tydlig inriktning för Sveriges ambition att vara en ledande life science-nation. I en hårdnande internationell konkurrens ska det fortsatt vara attraktivt att förlägga life science-verksamhet i Sverige.

Fler företag i hela landet

Regeringens näringspolitik kommer även att ha fokus på att skapa förutsättningar för fler företag i hela landet och utveckla nationella och regionala styrkor.

Regeringens mål för förenklingsarbetet står fast, arbetet mot dessa mål bidrar till stärkt svensk konkurrenskraft och att skapa fler jobb i fler företag. Regelgivning ska säkerställa att rätt åtgärd vidtas på rätt plats, ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter av hållbar utveckling behöver alla beaktas och integreras i arbetet. Proportionalitet ska beaktas i regelgivning. Regeringens och myndigheternas regelgivning ska utformas så att den inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar för företagen än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med regelgivningen ifråga, och det ska vara tydligt att nyttan som skapas genom regelgivning överstiger de kostnader och begränsningar som regelgivningen ifråga kan medföra. Regeringen ser att det finns en stor potential att förenkla för företagen på de regelområden som företagen upplever hindrar företagets tillväxt mest. Regeringen avser att ta initiativ till genomlysningar och utvärderingar under året för att identifiera möjliga förenklningar utifrån ovanstående utgångspunkter.

En avsevärd andel av den regelgivning som svenska företag upplever som hinder har sitt ursprung på EU-nivå. Regeringens målsättningar står därför fast, att på EU-nivå verka för principer som 'tänk småskaligt först', bättre konsekvensutredningar, och vikten av målsättningar för minskade regelbördor. Regeringen avser också att arbeta för en regelgivning som främjar innovation och är utformad så att den är öppen för och medger framtida samhällsutveckling och förändringar. Regeringen kommer också arbeta med implementeringen av EU-rätt i nationell rätt på

ett sätt som skyddar svenska företags konkurrenskraft.

Almi Företagspartner AB (Almi) ska bidra till tillväxt och förnyelse i näringslivet samt medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag. Almis verksamhet utgör ett komplement till den privata marknaden och verksamheten är tillgänglig i hela landet. För att Almi ska kunna verka effektivt och utveckla nya tjänster och erbjudanden riktade till företag är en långsiktig finansiering av verksamheten en förutsättning. Anslaget till Almi bör därför tillföras 110 miljoner kronor fr.o.m. 2020. Med föreslagen anslagsnivå kan Almi fortsätta utveckla verksamheten med ambitionen att ytterligare öka volym och kvalitet och därigenom bättre bidra till att stärka svensk konkurrenskraft och skapa förutsättningar för fler och växande företag i hela landet.

Turismen och därmed besöksnäringen växer i Sverige. Näringslivet finns i alla delar av landet och bidrar därför till lokal och regional utveckling. Eftersom näringslivet är personalintensivt kan den också absorbera arbetskraft när omvandling och automatisering sker i övriga näringslivet. Samtidigt aktualiserar turismfrågor om klimat och miljö i allt högre grad. Regeringen kommer i en kommande strategi beskriva hur besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet kan öka.

V.S. VisitSweden AB marknadsför Sverige som besöksmål utomlands. För att kunna fortsätta vara ett konkurrenskraftigt bolag kommer VisitSweden under kommande år att ställa om och effektivisera sin verksamhet. Förutsättningarna för bolagets verksamhet har ändrats och V.S. VisitSweden AB möter nya utmaningar i dag jämfört med tidigare. Omställningen kommer bl.a. innebära att verksamheten koncentreras mer till Stockholm och att bolaget ställer om till ett digitalt arbetssätt.

Bolaget, som i dag ägs gemensamt av staten och besöksnäringen, kommer förslagsvis att övergå till helt statligt ägande genom att staten övertar den andra ägarens aktier. För det fall staten och Svensk Turism Aktiebolag inte kan komma överens om villkoren för statens förvärv av Svensk Turism Aktiebolags aktier i V.S. VisitSweden AB avser regeringen att utvärdera om det uppdrag som utgör bolagets samhällsuppdrag, dvs. att marknadsföra svenska besöksmål och Sverige som turistland hos

utländska målgrupper och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål, bör utföras i någon annan form.

Sedan 2016 genomförs en större renoveringsinsats för att återställa Göta kanal. Detta arbete kommer att fortgå under ytterligare ett antal år. Behovet av ytterligare medel för att färdigställa återställningen och bibehålla en framtidssäkrad kanal behöver ses över. Strategin för smart industri ligger fast och regeringen avser att fortsatt verka för att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna.

Regeringens mål är att Sveriges företagare ska ha ett socialförsäkringssystem som vid varje given tidpunkt gör att egenföretagare, småföretagare och människor som kliver in och ur företagarnollen känner samma trygghet som andra. Att förenkla, förtydliga och förbättra villkoren i socialförsäkringssystemen för företagare är en prioriterad uppgift.

Som framgår av resultatredovisningen lämnade utredningen Ett tryggare företagande i ett förändrat arbetsliv sitt betänkande Företagare i de sociala trygghetssystemen (SOU 2019:41) den 13 september. Med utgångspunkt i betänkandet kommer regeringen att fortsätta arbetet för att skapa ett tryggare och mer förutsebart trygghetssystem för företagen.

Långa betalningstider är en verklighet och ett problem för många svenska företag. Det drabbar särskilt små och medelstora företag som kan ha svårt att ligga ute med pengar under lång tid. Effekterna blir att små och medelstora företags likviditet ansträngs, vilket innebär att de kan ha svårt att anses tillräckligt stabila för att få banklån, våga expandera, investera och anställa. Så mycket som 100 000 jobb skulle kunna skapas om småföretagen fick betalt snabbare (European Payment Report 2019). Viktiga jobb. Inte bara för den enskilde eller företaget utan också för samhället i stort. Regeringen kommer att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för kortare betalningstider.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	236 148		2 568
2019	Anslag	239 552 ¹		239 330
2020	Förslag	253 190		
2021	Beräknat	256 857 ²		
2022	Beräknat	260 478 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 253 190 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 253 190 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	239 552	239 552	239 552
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	13 638	17 305	20 926
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	253 190	256 857	260 478

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 253 190 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 256 857 000 kronor respektive 260 478 000 kronor.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	2 882 041		33 214
2019	Anslag	3 000 255 ¹		2 965 678
2020	Förslag	2 953 255		
2021	Beräknat	2 953 255		
2022	Beräknat	2 978 255		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) för riksmätplatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 600 000 000 kronor 2021–2024.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 600 000 000 kronor 2021–2024.

Tabell 3.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023–2024
Ingående åtaganden	2 278 430	2 408 627	2 500 000			
Nya åtaganden	1 287 938	2 191 373	1 650 000			
Infriade åtaganden	-1 157 741	-2 100 000	-1 550 000	-1 860 000	-650 000	-90 000
Utestående åtaganden	2 408 627	2 500 000	2 600 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 500 000	2 500 000	2 600 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 247 000 000 kronor 2020. Vidare beräknas anslaget minska med 247 000 000 kronor 2021 och 222 000 000 kronor 2022.

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	3 060 255	3 060 255	3 060 255
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-107 000	-107 000	-82 000
Varav BP20	-247 000	-247 000	-222 000
Varav			
Effektivisering av näringslivspolitik	-247 000	-247 000	-222 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 953 255	2 953 255	2 978 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 953 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 2 953 255 000 kronor respektive 2 978 255 000 kronor.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

2018	Utfall	740 629	Anslags- sparande
2019	Anslag	747 421 ¹	Utgifts- prognos
2020	Förslag	759 268	
2021	Beräknat	770 695 ²	
2022	Beräknat	782 069 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 759 268 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 759 268 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industri-forskningsinstituterna inom och under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstrukturerings-utgifter för RISE-instituterna.

Regeringens överväganden

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	747 421	747 421	747 421
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	11 847	23 274	34 648
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	759 268	770 695	782 069

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 759 268 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 770 695 000 kronor respektive 782 069 000 kronor.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	271 330		-327
2019	Anslag	280 635 ¹	284 681
2020	Förslag	284 375	
2021	Beräknat	265 481 ²	
2022	Beräknat	269 415 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 261 527 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 261 527 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Regeringens överväganden

Den svenska förvaltningen och kontrollen av EU-stöd bör effektiviseras. Kostnaden per stöd-krona, dvs. myndigheternas kostnader per utbetalade EU-stöd-krona, ska minska genom effektivare arbetssätt och en minskad administration. Tillväxtverkets kostnad för förvaltning och kontroll av EU-stöd föreslås därför minska med 5 000 000 kronor från och med 2020.

Regeringen föreslår vidare att anslaget ökas med 6 000 000 kronor 2020 och med 4 000 000 kronor per år fr.o.m. 2021 för Tillväxtverkets arbete inom ramen för landsbygdspolitiken.

Anslaget föreslås ökas med 5 000 000 kronor per år fr.o.m. 2020 för att finansiera Tillväxtverkets arbete kopplat till de nya kraven på kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	274 635	274 635	274 635
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	4 805	9 030	13 234
Beslut	4 935	-18 184	-18 454
Varav BP20 ³	6 000	4 000	4 000
Varav ³			
Krav på tillhandahållande av kontanttjänster	5 000	5 000	5 000
Effektivisera förvaltning och kontroll av EU-stöd	-5 000	-5 000	-5 000
Nya uppgifter kopplade till landsbygdspropositionen	6 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	284 375	265 481	269 415

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 284 375 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 265 481 000 kronor respektive 269 415 000 kronor.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2018	Utfall	866 459	Anslags-sparande	207 834
2019	Anslag	799 022 ¹	Utgifts-prognos	728 391
2020	Förslag	793 022		
2021	Beräknat	684 022		
2022	Beräknat	428 022		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Tabell 3.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden	493 160	922 552	535 000			
Nya åtaganden	940 527	321 680	936 000			
Infriade åtaganden	-511 135	-709 232	-535 000	-441 080	-223 950	-270 970
Utestående åtaganden	922 552	535 000	936 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 285 750	700 000	936 000			

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 936 000 000 kronor 2021–2023.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 936 000 000 kronor 2021–2023.

Regeringens överväganden

För att finansiera insatser för ökad konkurrens- och innovationskraft med koppling till det nationella innovationsrådet ökas anslaget med 100 000 000 kronor per år 2020–2022. Vidare ökas anslaget med 55 000 000 kronor 2021 och 85 000 000 kronor 2022 avseende ett testcenter för elektromobilitet. Därutöver minskas anslaget med 25 000 000 kronor per år 2020 och 2021 och med 50 000 000 kronor per år fr.o.m. 2022.

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	909 022	909 022	909 022
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-116 000	-225 000	-481 000
Varav BP20	75 000	130 000	135 000
Varav			
Nationella innovationsrådet	100 000	100 000	100 000
Effektivisering av näringslivspolitik	-25 000	-25 000	-50 000
Elektrifiering av fordonsparken		55 000	85 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	793 022	684 022	428 022

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 793 022 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 684 022 000 kronor respektive 428 022 000 kronor.

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

2018	Utfall	59 753	Anslags- sparande	1 092
2019	Anslag	61 994 ¹	Utgifts- prognos	62 359
2020	Förslag	62 567		
2021	Beräknat	63 544 ²		
2022	Beräknat	64 522 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 62 567 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 62 568 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	61 994	61 994	61 994
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	573	1 550	2 528
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	62 567	63 544	64 522

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 62 567 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 63 544 000 kronor respektive 64 522 000 kronor.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

2018	Utfall	114 613	Anslags- sparande	
2019	Anslag	124 613 ¹	Utgifts- prognos	124 613
2020	Förslag	104 613		
2021	Beräknat	104 613		
2022	Beräknat	104 613		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Tabell 3.34 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	114 613	114 613	114 613
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-10 000	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	104 613	104 613	104 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 104 613 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 104 613 000 kronor respektive 104 613 000 kronor.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

2018	Utfall	229 779	Anslags- sparande	9 120
2019	Anslag	241 772 ¹	Utgifts- prognos	240 043
2020	Förslag	239 665		
2021	Beräknat	205 972 ²		
2022	Beräknat	217 335 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 202 824 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 210 796 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.36 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Acku- mulerat resultat
Utfall 2018	20 836	0	0	20 836	0
Prognos 2019	15 300	0	0	15 300	0
Budget 2020	15 075	0	0	15 075	0

Tabell 3.37 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	21 825	21 859	-34	1 433
(varav tjänsteexport)	(4 590)	(4 298)	(292)	(350)
Prognos 2019	22 672	22 701	-29	1404
(varav tjänsteexport)	(8 053)	(8 004)	(49)	(399)
Budget 2020	25 200	25 200	0	1404
(varav tjänsteexport)	(11 500)	(11 500)	(0)	(399)

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 6 100 000 kronor 2020 och 8 000 000 kronor 2021.

Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	241 772	241 772	241 772
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 984	7 798	11 608
Beslut	-6 091	-43 598	-36 045
Varav BP20 ³	-6 100	-8 000	
Varav ³			
Minskat förvaltningsanslag	-6 100	-8 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	239 665	205 972	217 335

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 239 665 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 205 972 000 kronor respektive 217 335 000 kronor.

3.8.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

2018	Utfall	5 923	Anslags- sparande
2019	Anslag	5 923 ¹	Utgifts- prognos 5 923
2020	Förslag	5 923	
2021	Beräknat	5 923	
2022	Beräknat	5 923	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2021 och 2022.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2021 och 2022.

Tabell 3.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Ingående åtaganden	4 169	4 862	5 000		
Nya åtaganden	3 878	3 138	3 700		
Infriade åtaganden	-3 185	-3 000	- 3 700	- 3 000	- 2 000
Utestående åtaganden	4 862	5 000	5 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	5 000	5 000	5 000		

Regeringens överväganden

Tabell 3.41 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	5 923	5 923	5 923
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 923	5 923	5 923

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor respektive 5 923 000 kronor.

3.8.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2018	14 031	-147	
2019	Anslag 14 000 ¹		13 693
2020	Förslag	14 000	
2021	Beräknat	14 000	
2022	Beräknat	14 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar

och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljö-säkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	14 000	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor respektive 14 000 000 kronor.

3.8.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

2018	Utfall	45 892	Anslags- sparande	7 393
2019	Anslag	52 285 ¹	Utgifts- prognos	51 500
2020	Förslag	47 285		
2021	Beräknat	47 285		
2022	Beräknat	47 285		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande.

Regeringens överväganden

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	53 285	53 285	53 285
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-6 000	-6 000	-6 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	47 285	47 285	47 285

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 47 285 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 47 285 000 kronor respektive 47 285 000 kronor.

3.8.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

2018	Utfall	8 327	Anslags- sparande	
2019	Anslag	8 327 ¹	Utgifts- prognos	8 327
2020	Förslag	8 327		
2021	Beräknat	8 327		
2022	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) grundläggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.47 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor respektive 8 327 000 kronor.

3.8.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2018	Utfall	143 389		4 272
2019	Anslag	152 999 ¹	Utgifts- prognos	155 458
2020	Förslag	155 431		
2021	Beräknat	157 707 ²		
2022	Beräknat	159 960 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 155 431 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 155 431 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.49 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	152 999	152 999	152 999
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 432	4 708	6 961
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	155 431	157 707	159 960

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 155 431 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 157 707 000 kronor respektive 159 960 000 kronor.

3.8.14 Konkurrensforskning

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2018	Utfall	13 846		-59
2019	Anslag	12 804 ¹	Utgifts- prognos	12 598
2020	Förslag	10 804		
2021	Beräknat	10 804		
2022	Beräknat	10 804		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2021–2023.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2021–2023.

Tabell 3.51 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden		8 846	10 846			
Nya åtaganden	8 846	9 000	10 154			
Infriade åtaganden		-7 000	-9 000	-9 154	-1 423	-1 423
Utestående åtaganden	8 846	10 846	12 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	12 000	13 000	12 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 3 000 000 kronor per år fr.o.m. 2020.

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	13 804	13 804	13 804
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-3 000	-3 000	-3 000
Varav BP20	-3 000	-3 000	-3 000
Varav			
Effektivisering av näringslivspolitik	-3 000	-3 000	-3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 804	10 804	10 804

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 10 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 10 804 000 kronor respektive 10 804 000 kronor.

3.8.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal**Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal**

Tusental kronor

	Utfall	153 210	Anslags- sparande
2018			
2019	Anslag	158 210 ¹	Utgifts- prognos
			158 210
2020	Förslag	159 910	
2021	Beräknat	19 910	
2022	Beräknat	19 910	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden**Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal**

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	158 210	158 210	158 210
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 700	-138 300	-138 300
Varav BP20		-140 000	-80 000
Varav			
Korrigerigering till följd av övergångsbudget		-140 000	-80 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	159 910	19 910	19 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.55 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	158 210	158 210	158 210
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 700	-138 300	-138 300
Varav BP20		-140 000	-80 000
Varav			
Korrigerig till följd av övergångsbudget		-140 000	-80 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	159 910	19 910	19 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 159 910 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2020. För 2021 och 2022 räknas anslaget till 19 910 000 kronor respektive 19 910 000 kronor.

3.8.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.56 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2018	Utfall	14 952		8 248
2019	Anslag	23 200 ¹	Utgifts-prognos	22 933
2020	Förslag	24 850		
2021	Beräknat	24 850		
2022	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

Tabell 3.57 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	23 200	23 200	23 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 650	1 650	1 650
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 850	24 850	24 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 850 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 24 850 000 kronor respektive 24 850 000 kronor.

3.8.17 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tabell 3.58 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2018	Utfall	400 000		2 000
2019	Anslag	151 000 ¹	Utgifts-prognos	151 000
2020	Förslag	76 000		
2021	Beräknat	1 000		
2022	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktieföretag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet.

Regeringens överväganden

För att Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) ska kunna utföra sitt av riksdagen särskilt

beslutade samhällsuppdrag som innebär ett ansvar att utveckla och tillhandahålla ett medicinskt ändamålsenligt och kvalitetssäkrat sortiment av extemporeläkemedel och lagerberedningar behöver ett kapitaltillskott om högst 75 000 000 kronor tillföras bolaget. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 75 000 000 kronor 2020. Finansiering föreslås ske genom att anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskas med motsvarande belopp (se utg.omr. 9 avsnitt 3.6.7).

Tabell 3.59 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	61 000	61 000	61 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	15 000	-60 000	-60 000
Varav BP20	75 000		
Varav			
Finansiering kapitaltillskott APL	75 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	76 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 76 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive 1 000 000 kronor.

3.8.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.60 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2018	Utfall	18 042	Anslags-sparande	-262
2019	Anslag	16 780 ¹	Utgifts-prognos	16 310
2020	Förslag	17 780		
2021	Beräknat	17 780		
2022	Beräknat	17 780		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Regeringens överväganden

Tabell 3.61 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor respektive 17 780 000 kronor.

3.8.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.62 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2018	Utfall	16 224	Anslags-sparande	-24
2019	Anslag	24 300 ¹	Utgifts-prognos	30 211
2020	Förslag	18 000		
2021	Beräknat	18 000		
2022	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Tabell 3.63 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.

3.8.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.64 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2018	Utfall	309 472	Anslags-sparande	
2019	Anslag	279 472 ¹	Utgifts-prognos	279 472
2020	Förslag	269 472		
2021	Beräknat	269 472		
2022	Beräknat	269 472		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB, för marknads-kompletterande finansiering och företags-rådgivning.

Regeringens överväganden

Den anslagsförstärkning som Almi Företagspartner AB haft 2019 bör fortsätta. Regeringen föreslår därför att anslaget tillförs 110 000 000 kronor 2020 för att Almi Företagspartner AB ska kunna utföra sitt av riksdagen beslutade samhällsuppdrag.

Tabell 3.65 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	269 472	269 472	269 472
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP20	110 000	110 000	110 000
Varav			
Tillskott för drift ALMI	110 000	110 000	110 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	269 472	269 472	269 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 269 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2020. För 2021 och

2022 beräknas anslaget till 269 472 000 kronor respektive 269 472 000 kronor.

3.8.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 3.66 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

År	Utfall	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
2018	Utfall	318 905			-1 813
2019	Anslag	314 584 ¹			313 347
2020	Förslag	336 770			
2021	Beräknat	342 015 ²			
2022	Beräknat	347 248 ³			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 336 783 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 336 783 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomst- titel (som inte får dispo- neras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumu- lerat resultat
Utfall 2018	314 807	0	311 129	3 678	-14 663
Prognos 2019	323 599	0	317 000	6 599	-8 064
Budget 2020	316 000	0	325 000	9 000	-17 064

Tabell 3.68 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdrags- verksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	43 657	53 124	-9 467	-8 445
(varav tjänsteexport)	(33 821)	(38 177)	(-4 356)	4 786
Prognos 2019	35 659	31 646	4 013	-4 432,00
(varav tjänsteexport)	(27 491)	(24 213)	(3 278)	6 323
Budget 2020	30 500	28 000	2 500	-1 932,00
(varav tjänsteexport)	(22 000)	(20 000)	(2 000)	7 323

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 1 000 000 kronor 2020. Minskningen är en justering till följd av att namnverksamheten flyttats från Patent- och registreringsverket till Skatteverket.

Tabell 3.69 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	320 584	320 584	320 584
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	17 226	22 474	27 723
Beslut	-1 040	-1 043	-1 059
Varav BP20 ³	-1 000	-1 000	-1 000
Varav ³			
Justering till följd av övergångsbudget namnverksamheten	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	336 770	342 015	347 248

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 336 770 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 Patent- och registreringsverket för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 342 015 000 kronor respektive 347 248 000 kronor.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras huvudsakligen genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529).

Tabell 3.70 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomst- titel (som inte får dispo- neras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumu- lerat resultat
Utfall 2018	276 830	403 916	449 873	-45 958	-19 057
Prognos 2019	307 109	419 200	421 300	-2 100	-21 157
Budget 2020	310 109	430 600	414 000	16 600	-4 557

Tabell 3.71 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdrags- verksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	76 878	73 613	3 265	75 765
(varav tjänsteexport)	(2 737)	(2 618)	(119)	(45)
Prognos 2019	92 700	75 200	17 500	93 265
(varav tjänsteexport)	(3 200)	(3 000)	(200)	(245)
Budget 2020	89 700	90 000	-300	92 965
(varav tjänsteexport)	(3 200)	(3 200)	(0)	(245)

3.9.2 Patentombudsämnden

Patentombudsämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 3.72 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomst- titel (som inte får dispo- neras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumu- lerat resultat
Utfall 2018		1 006	692	315	1 139
Prognos 2019		1 109	1 350	-241	898
Budget 2020		1 098	1 240	-142	756

3.9.3 Revisorsinspektionen

Revisorsinspektionen finansieras genom avgifter. För 2018 uppgick de totala avgiftsintäkterna till 37 846 000 kronor. Myndighetens kostnader uppgick till 41 043 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 26 852 000 kronor. Vid utgången av 2018 hade Revisorsinspektionen ett positivt myndighetskapital om 8 365 000 kronor.

Tabell 3.73 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomst- titel (som inte får dispo- neras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumu- lerat resultat
Utfall 2018	25	37 846	41 043	-3 197	8 365
Prognos 2019	25	39 000	41 700	-2 700	5 665
Budget 2020	25	37 900	41 343	-3 443	2 222

4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- export- och investeringsfrämjande
- handelspolitik och EU:s inre marknad.

Verksamheten syftar till att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att bland annat främja exporten och utländska investeringar i Sverige.

Det sker också genom att arbeta för att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

Alla statsråd har ett ansvar för att bidra till export- och investeringsfrämjande inom sitt saksområde men utrikeshandelsministern är huvudansvarig för området.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
<i>Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande</i>						
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	24	36	36	36	37	27
2:2 Kommerskollegium	89	90	90	92	93	95
2:3 Exportfrämjande verksamhet	370	434	429	367	340	336
2:4 Investeringsfrämjande	68	87	86	73	73	73
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20	21	20	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning				50	100	100
Summa Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	602	699	692	669	694	682

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målen för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO)
- ökade handelsutbyten mellan Sverige och världen
- ökade utländska investeringar i Sverige (se även avsnitt 2.4).

Målen presenterades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Regeringen vill främja en fri och rättvis världshandel. Regeringen arbetar för progressiva internationella handelsavtal och för att avveckla handelshinder samtidigt som Sverige står upp för jämställdhet, arbetstagar, miljö, människors hälsa och djurvälstånd. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

4.4 Resultatredovisning

Indikatorer och bedömningsgrunder som används för att följa upp måluppfyllelsen bygger

framför allt på statistik och rapporter från myndigheter och andra organisationer. Dessa resultat avser nästan uteslutande företag. I de fall där resultaten avser individer sker redovisning uppdelat på kön när sådana data finns att tillgå.

4.4.1 Exportfrämjande

Sveriges exportstrategi

Exportstrategin lanserades i september 2015 för att stärka svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader och för att öka antalet exporterande företag. Efter finanskrisen 2008–2009 var exportens återhämtning svag. Detta kunde i sin tur kopplas till den dämpade tillväxten i Europa, som utgör vår största marknad. I exportstrategin framhålls betydelsen av att ställa om och i högre grad nå ut till tillväxtmarknaderna i framförallt Asien. Målen i strategin är att:

- öka exporten, både i absoluta tal och som andel av BNP
- öka Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister
- öka andelen exporterande företag
- öka deltagandet av svenska företag i den globala ekonomin.

En ökad export möjliggör ökad import och leder till ökade handelsutbyten med omvärlden. Målen i exportstrategin står därför i samklang med målen för hela politikområdet.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga att exportera. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd, Business Sweden.

Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med preciseringarna i riktlinjebeslutet från regeringen: grundläggande exportservice, småföretagsprogram och riktat exportfrämjande.

Inom det riktade exportfrämjandet ingår bl.a. delegationsresor, seminarier och andra affärsnära insatser för främjandet av svenska företags affärsmöjligheter inom t.ex. system- och projektexport och internationell upphandling med särskilt fokus på nya tillväxtmarknader och FN-systemet.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Exportfrämjande är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Svenska ambassader och generalkonsulat bedriver sin främjandeverksamhet i enlighet med en främjandeplan. Planen utarbetas i samarbete med andra främjandeaktörer inom Team Sweden och omfattar både export- och investeringsfrämjande samt kulturfrämjande och Sverigeinformation.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Sveriges exportstrategi

För att kunna göra systematiska uppföljningar av målen för exportstrategin har indikatorer utarbetats. Utgångspunkten är statistik som kan mäta prestationer inom varje målformulering. De primära målindikatorerna är:

- Sveriges totala export samt som andel av BNP
- värdet av ingående utländska investerings-tillgångar till/i Sverige
- antalet gästnätter för utländska besökare
- antalet inresande internationella studenter
- andelen och antalet exporterande företag
- de små och medelstora företagens exportutveckling

- antalet företag som har haft export och/eller import under det gångna kalenderåret.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Det statliga uppdraget till Business Sweden är indelat i tre verksamhetsområden:

- Grundläggande exportservice
- Småföretagsprogrammet
- Riktat exportfrämjande.

Resultatindikatorer området Grundläggande exportservice är:

- antal besvarade förfrågningar
- antal besök på hemsidan, samt analys av besöksstatistiken
- antal och lokalisering av utlandskontor inklusive förändringar under året
- antal handelshinder som anmälts till Kommerskollegium.

För området Småföretagsprogrammet är indikatorerna:

- antal och lokalisering av regionala exportrådgivare inklusive förändringar under året
- antal företag som deltagit i Småföretagsprogrammets olika delar
- uppgift på aggregerad nivå om vilka nya marknader som företagen har valt att försöka utveckla exporten till som en följd av insatsen
- företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de kommer att göra exportaffärer till följd av insatsen
- företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de gjort exportaffärer helt eller delvis till följd av insatsen.

För området Riktat exportfrämjande är indikatorerna:

- antal genomförda insatser per marknadsområde
- antal deltagande företag fördelat på storlek
- företagens egen bedömning efter genomförd insats av om den bidragit till nya eller förstärkta affärskontakter

- företagens egen bedömning av om insatsen kommer att leda till nya exportaffärer
- företagens egen bedömning efter genomförd insats av om den helt eller delvis bidragit till nya exportaffärer
- antal insatser som genomförts genom upphandlingar med finansiering av internationella finansieringsinstitutioner. I redovisningen ska sektor, typ av företag (konsult/leverantör) och storlek anges
- antal svenska företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas och procentuell förändring jämfört med föregående år.

Därutöver ska Business Sweden bl.a. redovisa och analysera företagens övergripande uppfattning om Business Sweden och dess tjänster i ett nöjdhetsindex eller på motsvarande sätt.

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

De indikatorer som används för att redovisa resultaten för främjandet av projektexport och internationell upphandling är:

- antal små och medelstora företag som deltog i en insats och deras andel av det totala antalet deltagande företag
- andel av de deltagande företagen som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden
- andel av de deltagande företagen som inte skulle ha bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum
- andel av de deltagande företagen som ansåg att insatsen var värdefull
- andel av de deltagande företagen som fick affärskontakt med potentiell kund.

Resultat

Sveriges exportstrategi

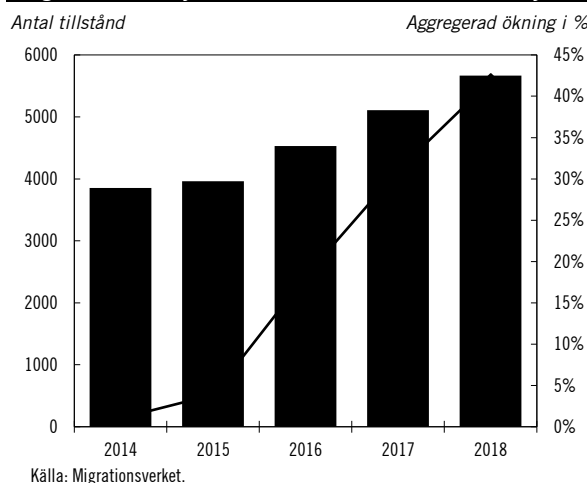
En ökad export möjliggör ökad import och därmed ett ökat handelsutbyte med omvärlden. Frihandel i WTO och EU möjliggör export, import och investeringsflöden. Politikområdets mål överensstämmer med exportstrategins.

Utfallet för exportstrategins primära målindikatorer utvecklades positivt under 2018. Varuexporten ökade med 10 procent i löpande priser och tjänsteexporten med 1,9 procent.

Sedan 2014 har ökningen varit 28 respektive 23 procent. Även exportvärdet som andel av BNP utvecklades positivt under det senaste året med en ökning med 0,8 procentenheter. Under perioden från 2014 har ökningen varit 1,8 procentenheter.

De utländska direktinvesteringstillgångarna ligger på ungefär samma nivå som 2017 med en minskning på knappt en procent. Sedan exportstrategin lanserades i september 2015 har de utländska direktinvesteringstillgångarna ökat med 9 procent. Antalet gästnätter av utländska besökare ökade med 7 procent under 2018, men sedan exportstrategin lanserades är ökningen 4 procent. Det saknas statistik för antalet inresta internationella studenter och därför används istället antalet gäststuderande och doktorander som beviljats uppehållstillstånd för studier. Tillsammans ökade de två kategorierna med drygt 200 tillstånd jämfört med föregående år. Under perioden med exportstrategin har antalet beviljade uppehållstillstånd för dessa kategorier av studier ökat med nästan 1 200 tillstånd. Under 2018 beviljades 11 procent fler arbetstillstånd av Migrationsverket för högkvalificerade yrken och arbeten jämfört med 2017. Sedan exportstrategin lanserades är den aggregerade ökningen hela 43 procent för dessa typer av yrken och arbeten.

Diagram 4.1 Beviljade arbetstillstånd för kvalificerade yrken

Antalet exporterande företag med minst en anställd ökade med 0,7 procent under 2018. Andelen exporterande företag med minst en anställd har minskat marginellt både under det senaste året (-0,5%) och sedan exportstrategin lanserades (-0,3%).

Exportstrategin innehåller 22 insatser inom export- och investeringsfrämjande, turismfrämjande, talangattraktion och Sverigefrämjande. Genom den exportoffensiv som lanserades i

vårändringsbudgeten 2015 (prop. 2014/15:99) möjliggjordes finansiering av insatserna.

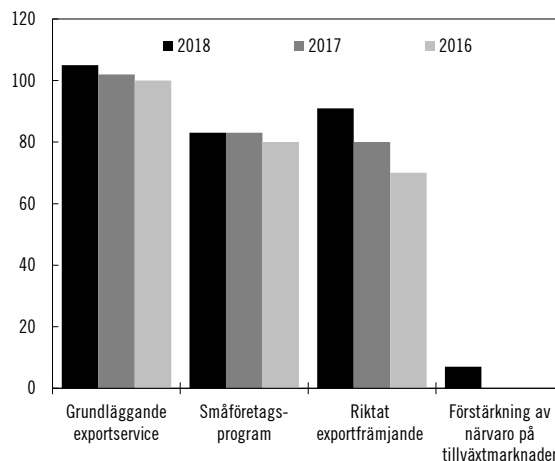
En av insatserna som varit möjlig tack vare exportoffensiven är Swedfunds s.k. projekt-accelerator som finansieras med medel från det statliga exportfrämjandet. Detta stöd till projektförberedande och projektunderstödjande insatser är ett viktigt verktyg i arbetet med att genomföra Agenda 2030 genom att bidra till att fler hållbara projekt utvecklas och genomförs i utvecklingsländer. Den bidrar också till ökat handelsutbyte. Behovet är kopplat till att det i dag utvecklas för få hållbara projekt samt att offentliga projektägare i låg- och medelinkomstländer ibland saknar kompetens eller drivkraft att beakta hållbarhetsaspekter i upphandlingen. Genom den finansiering Swedfund bidrar med kan extern expertis engageras för att stötta den lokala projektägaren. Därigenom bidrar projekt-acceleratorn till att länder inte utvecklar och bygger in sig i kostsamma lösningar och beroenden som inte är hållbara på sikt. Samtidigt skapas affärsmöjligheter för företag som erbjuder hållbara och långsiktigt lönsamma lösningar. Tolv projekt har initierats och befinner sig i olika faser av engagemang och aktivitet. Projekten föregås i regel av omfattande förankring och förberedelse och själva insatsen som Swedfund finansierar löper i regel mellan sex och tolv månader. Under 2018 avslutades ett projekt som rör kollektivtrafiksystemet i Elfenbenskustens största stad, Abidjan. En väl fungerande kollektivtrafik är viktig för miljön och klimatet och stimulerar ekonomisk utveckling.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Diagram 4.2 visar hur det statliga uppdraget för exportfrämjande fördelar sig på olika verksamhetsområden enligt riktlinjebeslutet för de tre senaste åren.

Diagram 4.2 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet

Miljoner kronor

Källa: Egna beräkningar.

Inom Grundläggande exportservice har antalet direkta förfrågningar ökat liksom antalet kunder som söker svar på sina frågor via organisationens webbplats. Ett utvecklingsarbete pågår i syfte att effektivisera och automatisera processerna inom området så att företagen digitalt kan få svar på fler återkommande frågeställningar och därmed möjliggöra att Business Swedens exportrådgivare kan erbjuda utvecklat personligt stöd kring andra frågeställningar.

Sammanlagt rapporterade Business Sweden 58 handelshinder till Kommerskollegium under året.

Tabell 4.2 Grundläggande exportservice

	2018	2017	2016
Besvarade förfrågningar	7 300	6 800	8 600
Besök på hemsidan "Expandera internationellt"	343 000	293 000	310 000
Antal anmälda handelshinder	58	88	15

Källa: Business Sweden.

I Småföretagsprogrammet ingår regionala exportrådgivningen i hela Sverige. Tjänsten är avgiftsfri och avsedd att stödja små och medelstora företag i arbetet med att ta fram en exportplan för sin internationalisering. Under 2018 valdes 471 företag ut och coachades i ca 40 timmar vardera av 25 regionala exportrådgivare. De företag som inte möter kriterierna som ställs för att vägledas av en regional exportrådgivare hänvisas till *Online Steps to Export* på Business Swedens webbplats. 93 företag tog del av *Online Steps to Export* under 2018. Programmen Affärschans och Connect ersattes under våren 2018 av Global Business Development Program, vilket genomförde 66

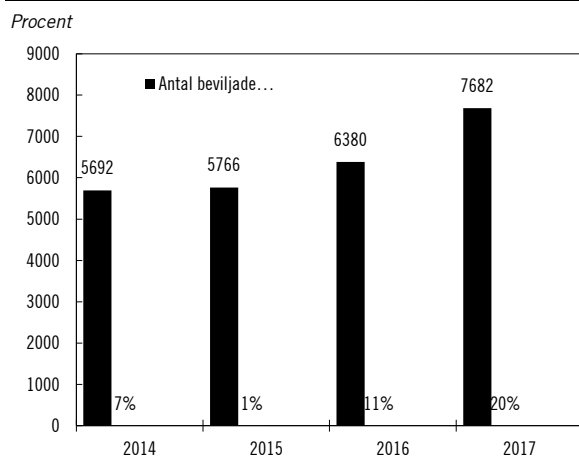
projekt med 57 unika företag. Antalet Affärschansprojekt minskade därmed till 129 (251) och likaså minskade antal unika företag till 95 jämfört med 190 föregående år.

Tabell 4.3 Småföretagsprogrammet

	2018	2017	2016
Slutförda coachingprocesser	471	607	537
AffärsChans-projekt	129	251	262
Connect-projekt	428	345	327
Global Business Development-projekt	66	n/a	n/a

Källa: Business Sweden.

Business Sweden har under 2018 inom Småföretagsprogrammet genomfört en jämförelsestudie mellan företag som har använt deras tjänster och andra företag under perioden 2011–2016 (diagram 4.3). Jämfört med en kontrollgrupp har företag inom småföretagsprogrammet högre tillväxttakt och överlevnadsgrad. Omsättningsnivåerna är nio procent högre, antalet anställda är tio procent högre, överlevnadsgraden är åtta procent högre och exportomsättningen 18 procent högre än i kontrollgruppen.

Diagram 4.3 Jämförelsestudie Småföretagsprogrammet

Källa: Business Sweden.

Av de företag som har deltagit i någon av de statligt finansierade aktiviteter som Business Sweden erbjudit inom Riktat exportfrämjande under 2018 har 33 procent svarat att deras deltagande lett till nya affärer och 59 procent att de tror att aktiviteten kommer att leda till affärer i ett senare skede. 70 procent av företagen bedömer att deltagande i Business Swedens satsning har bidragit till att de har etablerat nya eller förstärkta affärskontakter.

Tabell 4.4 Riktat exportfrämjande

Procent

	2018	2017	2016
Deltagande har lett till nya affärer	33	41	40
Deltagande kommer att leda till nya affärer	59	75	71
Etablerat nya eller förstärkta affärskontakter	70	56	48

Källa: Business Sweden.

Nöjd-kund-index för Business Sweden på aggregerad nivå var 87 (77).

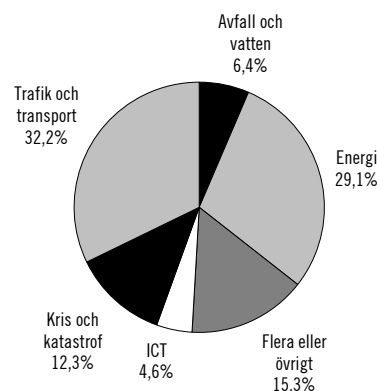
Tabell 4.5 NKI exportfrämjande, aggregerad nivå

	2018	2017	2016
Nöjd-Kund-Index, aggregerad nivå	87	77	76

Källa: Business Sweden.

Främjande av projektexport och internationell upphandling

Bidragen till affärsnära insatser för främjandet av svenska företags affärsmöjligheter inom projektexport och internationell upphandling med fokus på tillväxtmarknader och FN-systemet uppgick under 2018 till 10 miljoner kronor fördelat på 28 insatser (se diagram 4.4). Sammanlagt har 204 företag deltagit i insatserna, varav 38 procent betecknas som små och medelstora företag.

Diagram 4.4 Projektexportfrämjande – fördelning per sektor

Källa: Egna beräkningar.

Antalet svenska företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas har fortsatt att öka under 2018. Vid senaste mätningen 2018 fanns 721 företag registrerade (654). FN-systemets upphandling av svenska produkter och tjänster minskade dock avsevärt från 2016 till 2017 (data för 2018 är ej tillgängliga) från 32 till 22 miljoner USD.

Tabell 4.6 visar det aggregerade resultatet av 22 insatser (motsvarande 7,4 miljoner kronor) där återredovisning inkommit och där insatsen inkluderade deltagande företag. Verksamheten har bidragit till att 31 procent av de deltagande företagen för första gången bedrivit affärsutveckling

på marknaden. 80 procent uppger att de har fått direktkontakt med kund och 24 procent uppger att insatsen bidragit till affär direkt i anslutning till insats. 98 procent anser att insatsen varit värdefull.

Tabell 4.6 Projektexportfrämjande – aggregerat resultat

Procent

Resultatindikator	2018	2017	2016	2015	2014
Andel små och medelstora företag	38	51	56	46	50
Andel företag som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden	31	29	39	42	41
Andel företag som inte skulle bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum	11	25	42	34	35
Andel företag som ansåg att insatsen var värdefull	98	92	99	94	89
Andel företag som fick kontakt med potentiell kund	71	80	76	84	84
Andel företag som angav att insatsen bidragit till affär direkt i anslutning till insats	24	20	15	18	26

Källa: Business Sweden.

Hållbart företagande

Arbetet med hållbart företagande sker med utgångspunkt i skrivelsen om hållbart företagande (skr. 2015/16:69) och Sveriges nationella handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter (UD2015/03494/IH). Hållbart företagande omfattar enligt regeringens definition mänskliga rättigheter, anständiga arbetsvillkor, hänsyn till miljö och klimat samt antikorrup­tion. Till detta kommer också jämställdhet, barnrätts­perspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning. Regeringen har presenterat en uppföljnings­rapport till handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter (UD2017/21086/FH) i vilken den konstaterar att flertalet av de cirka femtio utlovade åtgärderna är genomförda, inklusive en grundläggande studie, s.k. ”Base Line Study”.

Från och med 2015 finansieras verksamheten vid CSR-centret vid ambassaden i Peking via utgiftsområdet. CSR-centret syftar till att öka kunskapen om hållbart företagande och underlätta för svenska företag att göra affärer på ett hållbart sätt.

Inom ramen för exportstrategin har Business Sweden fått ytterligare resurser för att utveckla sitt arbete inom området. Ett informationspaket kring hållbart företagande har utarbetats för distribution till deltagande företag i samband med främjanderesor utomlands.

Analys och slutsatser*Sveriges exportstrategi*

Internationaliseringen av svenska företag är av­görande för Sveriges tillväxt. Exportstrategin består av 22 insatser för att möta de utmaningar som den svenska exporten står inför:

- svensk export måste i högre utsträckning nå tillväxtmarknaderna
- fler små och medelstora företag måste våga och vilja exportera
- svenska varor, tjänster och system måste nå ännu högre upp i förädlingskedjan
- Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister måste öka
- den globala handeln måste hållas öppen.

Efter fyra år med exportstrategin har alla målin­dikatorer utom en utvecklats positivt. Såväl varu-

som tjänsteexporten ökar, särskilt till tillväxt­marknaderna. Förutom en i grunden konkurrens­kraftig exportsektor har den svaga utvecklingen av kronan varit gynnsam för målindikatorernas utveckling. Sedan 2015, då exportstrategin lanse­rades, har Sveriges andel av global varuexport slutat att minska och har istället stabiliserats med en något positiv trend.

Flertalet av de 22 insatserna visar på goda resul­tat. Dessa möjliggjordes av att regeringen tillförde totalt 795 miljoner kronor för åren 2015–2019. Den svenska närvaron av relevanta aktörer har ökat på viktiga tillväxtmarknader; exportråd­givningen har utvidgats till att omfatta samtliga län; den digitala informationen via verksamt.se/utland har utvecklats; utbudet av kvalificerad export­råd­givning genom Business Sweden har ökat; en målmedveten satsning på stora globala affärer, High Potential Opportunities (HPO) har bidragit till upphandlingar till ett sammanlagt värde på 4 300 miljoner kronor; investerings­främjandet har stärkts; arbetet med Sverige­bilden i utlandet har kunnat stärkas genom Svenska institutet och myndighetens program för inkom­mande besökare har utvidgats; marknadsföringen av Sverige genom bl.a. Visit Sweden har också kunnat öka. Dessutom har flera av insatserna resulterat i olika kartläggningar, bl.a. av handelshinder, vilket bidrar till att öka förståelsen för de utmaningar som finns för utrikeshandeln.

Samarbetet inom Team Sweden med represen­tanter från Regeringskansliet, statliga myndig­heter, organisationer, statligt ägda bolag och näringslivet har förstärkt strukturen och sam­ordningen inom uppdraget att stödja närings­livets export och internationalisering.

Insatserna inom exportstrategin är av varie­rande karaktär och omfattning. Ansvaret för genomförandet är fördelat på många olika myn­digheter och andra aktörer. De mer detaljerade beskrivningarna av de olika insatserna återfinns därför under olika avsnitt i propositionen. Resultaten är inte heller automatiskt jämförbara.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Inom ramen för Sveriges exportstrategi har sam­arbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer utvecklats och fördjupats, vilket gagnar de svenska företagen. Bland annat har samverkan förbättrats genom inrättandet av

Team Sweden-konceptet, regionala exportcentrum, och en gemensam ingång för information om export och import på verksamt.se.

Genom exportoffensiven har Business Sweden fått utökade uppdrag för regional exportrådgivning, de största affärerna och närvaron på tillväxtmarknader. Business Swedens regionala exportrådgivare kan därför täcka alla delar av landet och utgör en del i regeringens satsning på regionala exportcentrum i varje län. Som ett resultat av samverkan med Almi Företagspartner, Tillväxtverket och andra aktörer i regionala exportcentrum har Business Sweden kunnat fokusera på de små och medelstora företag som har störst exportpotential medan andra kan ges mer förberedande stöd av andra aktörer. Mindre exportmogna företag som behöver annat stöd inför exportsatsningar har hänvisats till Almi, Tillväxtverket eller digitala tjänster. Denna arbetsfördelning och samverkan är ett resultat av exportstrategins satsning på regionala exportcentrum i alla län. Riksrevisionen har granskat inrättandet av regionala exportcentrum (RiR 2019:3) och i sin skrivelse (skr. 2018/19:135) behandlar regeringen de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har redovisat i sin rapport.

Kundundersökningarna och den kontrafaktiska studien visar att Business Swedens stöd till små och medelstora företag är uppskattat och indikerar att det bidrar till ökad export i de deltagande företagen.

Vidare identifierar och projektleder Business Sweden inom exportstrategins satsningar på stora och strategiska affärer respektive innovativa och tidigt internationaliserade företag s.k. Born Globals. De förra förutsätter ett nära samarbete inom Team Sweden och resultaten från Business Sweden visar att satsningen på stora och strategiska affärer har bidragit till kontrakt i miljardklassen.

Resultatindikatorerna visar att företagen i högre grad värdesätter Business Swedens tjänster och att det finns ett samband mellan deltagande och nya konkreta affärsmöjligheter på exportmarknaderna. Den samlade bedömningen är att verksamheten har främjat svenska företags export och bredare internationalisering.

Främjande av projektexport och internationell upphandling

Insatserna för att främja projektexport och internationell upphandling bedöms ha bidragit

till målet om ökad exportförmåga. Resultaten enligt Business Sweden, de företag som deltagit och andra inblandade aktörer visar att fler företag tagit steget till de allt viktigare tillväxtmarknaderna, liksom att så skett i ett tidigare skeende än om insatserna inte skulle ha ägt rum. Andelen små- och medelstora företag som deltagit i insatserna har minskat något men är fortfarande hög. Minskningen kan förklaras genom att insatserna gjorts mer affärsnära och knutits närmare till den särskilda satsningen på större affärer, där små och medelstora företag främst får roll som underleverantörer. Sammantaget har verksamheten bidragit till att stärka förutsättningarna för att den svenska exporten ska öka till tillväxtmarknader. De företag som deltog i insatserna ansåg att dessa var värdefulla, vilket tyder på att verksamheten motsvarade företagets förväntningar.

Satsningen att stärka affärsfrämjandet gentemot FN-systemets upphandling bedöms av Business Sweden ha bidragit till en markant ökning av antalet svenska företag, inte minst små och medelstora, som är aktiva på FN-marknaden samt en större affär under 2018. Trots framsteg är Sveriges andel av FN-systemets upphandling låg och möjligheterna för svenska företag med hållbara lösningar är fortsatt stora.

4.4.2 Investeringsfrämjande

Den investeringsfrämjande verksamheten syftar till att attrahera och underlätta utländska investeringar i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet. Business Sweden ansvarar för det statligt finansierade investeringsfrämjandet. Business Sweden ska i investeringsfrämjandet nära samverka med berörda nationella, regionala och lokala aktörer.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatindikatorerna för investeringsfrämjandet är:

- besöksstatistik på webbplatsen för investeringsfrämjande
- samverkan mellan aktörerna i det svenska investeringsfrämjande systemet

- förhållanden och åtgärder som påverkar förutsättningarna för utländska investeringar i Sverige
- genomförda informationsinsatser inklusive framtagning av rapporter, faktablad och annan information, när relevant, i olika språkversioner
- utvecklingen av utländska investeringar globalt och i Sverige
- antalet pågående investeringsprocesser
- antalet högkvalitativa utländska investeringar, till vilka Business Sweden på ett betydande sätt medverkat, redovisade per typ av investering, bransch och ursprungsland.

Resultat

Under 2018 arbetade Business Sweden med cirka 1 100 (1 050) öppna investeringsprocesser där det fanns potentiella investeringar varav 498 (530) var nya investeringsprocesser. Enligt organisationens bedömningsmall var 44 (29) av dessa av hög kvalitet. Kundnöjdheten inom investeringsfrämjandet låg på 88 (89) av 100 (se tabell 4.7).

Tabell 4.7 Riktat investeringsfrämjande

	2018	2017	2016
Totalt antal investeringar	72	55	65
Investeringar av hög kvalitet	44	29	25
Antal öppna investeringsprocesser	1 100	1 050	1 100
Antal nya investeringsprocesser	498	530	500
Investernöjdhet	88	89	89
Totalt antal investeringar		55	65

Källa: Business Sweden.

Av de 72 investeringar som genomfördes under 2018 var 49 etableringar, 17 strategiska affärs-samarbeten och 6 kapitalinvesteringar. Den största sektorn var Life Science följt av Information and Communication Technology (ICT) och material. Vad gäller antal investeringar per ursprungsland skedde under 2018 flest investeringar från Japan (11) följt av USA (7) och Sydkorea (7).

För att öka kännedomen om och intresset för Sverige som investeringsland har Business Sweden producerat informationsmaterial, deltagit i mässor och förmedlat information via digitala kanaler. Webbplatsen för investeringsfrämjande har under 2018 haft 92 500 (62 500) besök varav

70 procent från utlandet. Flest sidvisningar skedde från Storbritannien, USA och Japan.

Uppdraget att attrahera utländska investeringar förutsätter ett nära samarbete med regionala investeringsfrämjande organisationer samt utlandsmyndigheterna. Samverkan mellan Business Sweden och regionerna har skett i en majoritet av investeringsprocesserna.

Tabell 4.8 Investeringsfrämjande

	2018	2017	2016
Investeringsbeslut	72	55	65
varav etableringar	49	34	36
varav affärssamarbeten	17	9	13
varav kapitalinvesteringar	6	7	11
varav övriga investeringar	-	5	5
Nöjd-Kund-Index	88	89	89

Källa: Business Sweden.

Analys och slutsatser

Omvärldens intresse för att investera i Sverige är stort men har potential att öka ytterligare. Detta har även konstaterats i utredningen ”Effektivt investeringsfrämjande för hela Sverige” (SOU 2019:21). Sverige har ett gott varumärke och är starkt associerat med innovationskraft, transparens, kompetent arbetskraft välfungerande välfärd, hållbarhet, infrastruktur och stabilitet. Detta är viktiga parametrar för utländska investerare, särskilt när den geopolitiska osäkerheten ökar i omvärlden. Sverige rankas fortsatt högt i många centrala globala index och jämförelser av konkurrens- och innovationskraft.

Under 2018 har Business Swedens arbete med investeringsfrämjande fortsatt att utvecklas. Antalet högkvalitativa investeringar har ökat markant. Sverige presterar dock sämre än flertalet jämförbara länder sett till antalet investeringar under den senaste tioårsperioden, regeringen bedömer därför att det finns förbättringspotential för att uppfylla målet att öka utländska investeringar i Sverige.

Den statliga offentliga utredningen ”Ett effektivt offentligt främjande av utländska investeringar” (SOU 2019:21) redovisade, både i utredningen och i sitt delbetänkande ”Bättre kommunikation för fler investeringar” (SOU 2018:56), slutsatser kring hur ökade satsningar på bl.a. kommunikation och marknadsföring kan öka Sveriges attraktionskraft som destination för

utländska investeringar. I utredningen lämnas också förslag rörande talangattraktion, regionernas främjarkapacitet, eftervård av gjorda investeringar och hanteringen av investeringshinder.

4.4.3 Exportfinansiering

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Exportkreditnämnden

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- garantivolym: garantier respektive utfästelser
- antal affärer
- antal kunder: dels totalt, dels antalet nya respektive små och medelstora företag (SME)
- finansiellt resultat.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- det mervärde som AB Svensk Exportkredit (SEK) tillför genom att tillhandahålla exportkrediter
- kundfinansieringar (fördelat på direkt-utlåning till exportföretag och export-krediter till köpare av svenska varor och tjänster)
- rörelseresultat och årets resultat, CIR-systemet: nya krediter, utestående krediter och utestående offerter samt resultat i CIR-systemet.

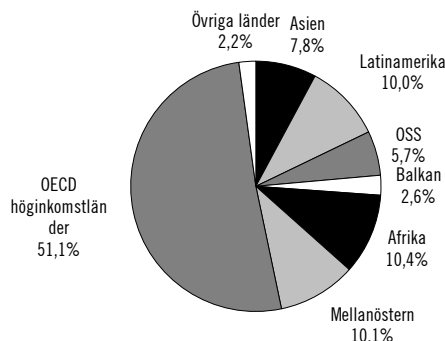
Resultat

Exportkreditnämnden

Efterfrågan på Exportkreditnämndens (EKN) garantigivning är stor. De flesta garanterade affärerna avser export till tillväxtmarknader. Världen fortsätter att efterfråga investeringar i branscher där svenska företag är konkurrenskraftiga. Det är fortsatt telekom som står för större delen av utestående offerter och garantier. Två amerikanska telekomoperatörers köp av svensk utrustning är de två enskilt största affärerna till privata köpare som EKN någonsin

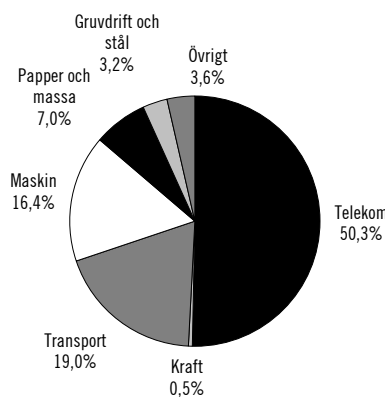
har garanterat. Under 2018 genomfördes 2 082 affärer i 129 länder (2017: 2 093 affärer i 133 länder).

Diagram 4.5 Nya garantier fördelade på världsmarknader

Källa: Exportkreditnämnden.

Diagram 4.6 Nya garantier fördelade på bransch

Källa: Exportkreditnämnden.

Garantigivningen till små och medelstora företag ökade med 29 procent under 2018. Exporten ökar stort i de små och medelstora företagen. Av de 102 nya kunder som genomförde affärer med hjälp av EKN-garantier förra året var 92 små eller medelstora företag.

Hållbarhetsgranskning är en integrerad del i affärsbedömningen för EKN. Myndigheten bedömer om det finns risk för negativ påverkan på människor och miljö i den verksamhet där den exporterade varan eller tjänsten ska användas. Hållbarhetsarbetet är under ständig utveckling.

EKN:s resultat för 2018 uppgick till 1 004 miljoner kronor och är därmed lägre än föregående år då det uppgick till 1 418 miljoner kronor. Det svagare resultatet förklaras främst av lägre garantiintäkter.

Tabell 4.9 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet

Miljoner kronor

	2018	2017	2016	2015	2014
Nya offerter	71 890	96 023	52 031	81 105	54 243
Nya garantier	56 816	39 914	43 610	90 056	26 695
Premieintäkter	1 384	2 121	1 534	1 516	1 476
Kostnader skador	1 738	1 410	1 529	476	537
Resultat	1 004	1 418	-1 057	194	1 824

Källa: Exportkreditnämnden.

Tabell 4.10 Översikt SME-kunder i Exportkreditnämndens verksamhet

Miljoner kronor

	2018	2017	2016	2015
Utestående antal SME-kunder	286	259	271	263
Antal nya SME-kunder	92	62	79	83

Källa: Exportkreditnämnden.

Tabell 4.11 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet

Miljoner kronor

	2018	2017	2016	2015
Offerter	94 769	92 443	63 672	72 984
Garantier	193 295	181 485	201 502	214 134
Risikreserveringar (förväntad förlust)	9 031	10 085	11 623	9 833
Myndighetskapital	23 863	22 860	21 434	22 737

Källa: Exportkreditnämnden.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Under 2018 lämnade Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) nya kundfinansieringar om ca 57 miljarder kronor, varav ca 18 miljarder kronor utgjorde direktutlåning till exportföretag och ca 39 miljarder kronor utgjorde exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster.

Tabell 4.12 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit

Miljoner kronor

	2018	2017	2016
Nyutlåning	57 015	89 305	54 856
varav till svenska exportörer	18 014	21 643	18 107
varav till exportörernas kunder	39 001	67 662	36 749
Rörelseresultat	852	1 005	1 002
Årets resultat	1 789	767	780

Källa: AB Svensk Exportkredit.

Volymerna för nya exportkrediter visar på en fortsatt god efterfrågan också för de statsstödda exportkrediterna, (Commercial Interest Reference Rate, CIRR), främst inom telekomsektorn.

CIRR-systemet gav 2018 ett överskott på ca 18 miljoner kronor (jämfört med ett överskott på 125 miljoner kronor 2017). Eftersom exportören erbjuds möjlighet att låsa räntenivån under offertperioden är systemet med statsstödda exportkrediter beroende av utvecklingen på världsmarknaden. Kostnaderna i systemet har under året ökat på grund av genomförandet av nya EU-direktiv.

Tabell 4.13 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter

Miljoner kronor

	2018	2017	2016
Nya CIRR-krediter	4 916	36 909	10 804
Utestående CIRR-krediter	69 922	49 124	49 802
Överskott/underskott i CIRR-systemet	18	125	235

Källa: AB Svensk Exportkredit.

Analys och slutsatser*Exportkreditnämnden*

Efterfrågan på EKN:s garantier fortsätter att vara hög och ligger 2018 på betydligt högre nivåer än före finanskrisen. Betydelsen av finansieringslösningar har snarast ökat som en följd av skärpt global konkurrens i särskilt infrastrukturupphandlingar. Eftersom marknaderna i dessa fall ofta är osäkra med instabilt politiskt läge kan EKN:s tjänster vara avgörande i sådana typer av affärer.

Små och medelstora företag kan försäkra sin kundfordran hos EKN och använda den som säkerhet för banklån. Den stora ökningen av antalet affärer med små och medelstora företag bottnar i exportstrategins satsning på regional närvaro och en uppsökande verksamhet. Allt fler av de små och medelstora företagen utnyttjar exportmöjligheterna på tillväxtmarknader, främst i Asien.

EKN samverkar aktivt med andra myndigheter och organisationer som arbetar med exportaffärer. Inom ramen för Team Sweden erbjuder EKN finansieringslösningar för små och medelstora företag tillsammans med Almi och för de större företagen tillsammans med SEK. Dessutom har 2018 nya produkter tagits fram i samarbete med Europeiska investeringsfonden. Det svenska exportkreditsystemet medverkar till att svenska varor och tjänster når ut i världen och spelar en roll för den globala utvecklingen.

EKN har kontinuerlig dialog, utbildning och erfarenhetsutbyte med företag och banker om hur hållbarhetsrisker i exportaffärer hanteras och vilka krav de ställer. I utvecklingsländer med begränsade finansieringsmöjligheter bidrar EKN:s garantier till finansiella resurser som stärker landets utvecklingsmöjligheter. Genom att bidra till exempelvis infrastruktur och kollektivtrafik, bidrar EKN även till att förbättra kvinnors möjligheter.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

SEK medverkar genom sina finansieringslösningar till att viktiga affärer kan genomföras till förmån för svensk exportnäring. I arbetet med att bredda kundbasen arbetar SEK med att nå även medelstora företag. Det utökade samarbetet med Almi och EKN inom ramen för Team Sweden har bidragit till att SEK kunnat nå ut till fler potentiella kunder genom gemensamma erbjudanden och kundaktiviteter. Efterfrågan på CIR-krediter varierar mellan åren men utgör en stor del av SEK:s utestående krediter.

Den låneram som ger SEK rätt till upplåning i Riksgälden säkerställer en kostnadseffektiv finansiering i CIR-systemet där såväl kreditvolymen som offertvolymen och acceptvolymen är stora.

4.4.4 EU:s inre marknad

EU:s inre marknad med fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital har funnits i 25 år och är en stor tillgång för Sverige då den har lett till fler jobb, företag och ökad tillväxt.

För att säkerställa att svenska intressen tillgodoses vid utvecklandet av framtidens inre marknad har regeringen fortsatt arbetet med s.k. EU-sakråd med det civila samhällets organisationer. Det innebär att regeringen tidigt identifierar, planerar och informerar om hur processer ser ut. Detta är också viktigt för att bredda och fördjupa regeringens kunskap i olika sakfrågor.

Mot bakgrund av att Sverige är ett av de mest digitaliserade länderna i världen har regeringen även tagit initiativ till en samarbetsgrupp, D9, med nio länder inom EU i syfte att driva det digitala utvecklingsarbetet framåt. D9 möjliggör bl.a. en plattform för dialog med näringslivet.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet om en effektiv inre marknad uppnås enligt regeringens bedömning när:

- varor och tjänster inte hindras i onödan av gränshinder, nationella särregler eller EU-lagstiftning
- nya, innovativa och digitala affärsmodeller inte diskrimineras i förhållande till traditionell affärsverksamhet
- de transparenskrav och procedurer för förebyggande av nya hinder som inre marknadsregelverket föreskriver är uppfyllda
- de myndigheter och nationella funktioner (som kontaktpunkterna för varor respektive tjänster och Solvit) som är tänkta att stödja företag och konsumenter fungerar som planerat enligt inre marknadsregelverket
- Europeiska kommissionen fullgör sin uppgift att bevaka att alla medlemsstater inom EU genomför och tillämpar inre marknadsregelverket på ett korrekt sätt.

Den slutliga indikatorn på om den inre marknaden har effektiviserats är om flödet av varor och tjänster mellan länder inom den inre marknaden ökar. För svenskt vidkommande är flödet av varor och tjänster mellan Sverige och andra länder på den inre marknaden den viktigaste indikatorn.

Regeringen arbetar för att åstadkomma resultat inom politikområdet EU:s inre marknad framför allt genom att bidra till att lagstiftning, regler och riktlinjer på EU-nivå uppfyller ovan nämnda kriterier. Den slutliga effekten av regeringens insatser kan dock dröja många år.

Resultat

Arbetet på inre marknadsområdet har under 2018 koncentrerats till rådsförhandlingar och förhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet beträffande de åtgärder som omfattas av de två strategierna för Den digitala inre marknaden och Inre marknadsstrategin för varor och tjänster.

Sverige har i rådet och i kontakter med kommissionen och andra medlemsstater verkat för att prioritet ska läggas på att:

- förbättra efterlevnaden av inre marknadsregelverket t.ex. genom nya rättsakter som

- syftar till att få varu- och tjänstemarknaderna att fungera bättre
- säkerställa att inre marknadsregelverket anpassas till den digitala utvecklingen och utvecklingen av nya affärsmodeller
 - den inre marknaden öppnas i förhållande till omvärlden, inte minst den digitala inre marknaden.

En viktig del i arbetet med att undvika införandet av handelshindrande nationella regler är att svenska regler antas i enlighet med tillämpliga anmälningsprocedurer för införandet av nya nationella regler.

Enligt den procedur som finns i direktiv (EU) 2015/1535 måste nationella regler för varor samt IT-tjänster i vissa fall anmälas till kommissionen innan de får antas av en medlemsstat. Under 2018 anmäldes totalt 54 svenska föreskrifter inom ramen för denna procedur, varav 16 föranledde reaktioner från kommissionen. Med stöd av Kommerskollegium arbetar regeringen även för att bevaka att andra medlemsstater inte antar

nationella regler som kan motverka svenska intressen. Under 2018 överlämnade Sverige sex formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter inom ramen för proceduren. I ett fall ledde det till att förslaget helt drogs tillbaka.

En liknande anmälningsprocedur finns på tjänsteområdet i direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet). Regeringen verkar aktivt för att samtliga nationella krav som omfattas av direktivet och som påverkar tjänster inom EU anmäls i enlighet med proceduren och uppfyller principerna om nödvändighet och proportionalitet. Under 2018 gjorde Sverige 16 anmälningar enligt proceduren i tjänstedirektivet.

Informationssystemet för den inre marknaden (IMI) är ett elektroniskt verktyg som syftar till att underlätta administrativt samarbete inom olika områden mellan EU länders förvaltningar. IMI är ett effektivt och användarvänligt system som är under ständig utveckling. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI och totalt 62 svenska myndigheter finns registrerade som användare. Kommerskollegium verkar för löpande utveckling och förbättring av systemet.

Tabell 4.14 Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU och EU:s inre marknad (EU samt Norge, Island och Liechtenstein)

Miljarder kronor

	2014	2015	2016	2017	2018	2017–2018 Förändring i %	Andel i %
Tjänster export EU28	272	320	319	335	338	1	53
Tjänster import EU28	312	337	347	400	412	3	67
Varor export EU28	758	785	800	867	957	10	62
Varor import EU28	779	826	875	953	1060	11	72
Tjänster export IM	348	404	410	427	430	1	67
Tjänster import IM	350	375	386	443	453	2	73
Varor export IM	895	926	942	1018	1128	11	73
Varor import IM	870	925	976	1060	1188	12	81

Källa: Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar. Helåret 2018.

Analys och slutsatser

Under 2018 har arbetet särskilt koncentrerats till förhandlingar inom ramen för EU:s inre marknadsstrategi för varor och tjänster samt arbete med EU:s digitala inre marknadsstrategi. Arbetet har under 2018 fokuserats till:

- förhandlingar om direktivet om proportionalitetstest. En överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet träffades i mars 2018
- förhandlingar av ett nytt Varupaket med syfte att säkerställa ett bättre och säkrare varuflöde, särskilt mot bakgrund av den ökande e-handeln från tredje land
- förhandlingar om förordningen om fria dataflöden
- förhandlingar om EU:s förordning om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (s.k. plattformar)
- arbetet med att genomföra EU-förordning om att undanröja oberättigad geografisk blockering i svensk rätt.

Utöver det påverkansarbete som har skett under 2018 i det ordinarie rådsarbetet och i löpande kontakter med kommissionen bedömer regeringen att följande insatser har haft särskild påverkan på kommissionen och andra medlemsstater:

- det svenska initiativet D9, ett samarbete mellan nio digitalt ledande EU-medlemsstater som initierats av den svenska regeringen för att driva den digitala agendan inom EU
- bättre förankrade svenska ståndpunkter har åstadkommit genom det ökade antalet EU-sakråd med civilsamhället och andra samhällsaktörer som bjudits in till dialoger om flera av lagförslagen på inre marknadsområdet där de kunnat lämna synpunkter och förslag om nya lagförslag.

2018 blev ett starkt år för svensk utrikeshandel och när det gäller flödet av varor och tjänster mellan Sverige och andra länder på den inre marknaden fortsätter den positiva utvecklingen. Som framgår av tabell 4.14 ökade både den svenska exporten och importen av både varor och tjänster mellan 2017 och 2018.

4.4.5 Internationell handelspolitik

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringen genomför fortlöpande analys för att identifiera svenska handelspolitiska intressen. Ett flertal myndigheter ger stöd i detta arbete, särskilt Kommerskollegium.

Svenska handelspolitiska intressen drivs i första hand genom EU-samarbetet men också bilateralt, multilateralt i Världshandelsorganisationen, samt genom utvecklingsinsatser. Sverige, med sin långa tradition som frihandelsnation, har en viktig roll i en värld som blir allt mer protektionistisk. Handelspolitiken handlar ofta om långa och omfattande processer med många inblandade aktörer vilket gör det svårt att avgöra vad som är resultatet av svenska insatser. I ett längre perspektiv (10–15 år) kan det dock noteras att flera tidigare svenska prioriteringar i dag utgör EU:s gemensamma handelspolitik.

Bedömningsgrunden för redovisning av resultat bygger på om följande kriterier har uppfyllts:

- att förhandlingar av handelsavtal avslutas, samt att avtalen antas och genomförs
- att svenska prioriteringar och ekonomiska intressen har tillgodosetts
- att EU:s handelspolitik utformas utifrån det svenska intresset av öppenhet, bidrar till en rättvis och hållbar utveckling samt mål inom andra politikområden, t.ex. social och miljömässig hållbarhet.

Resultat

Målet för arbetet med EU:s gemensamma handelspolitik är att bidra till hållbar tillväxt och sysselsättning i såväl Sverige och EU som globalt. Vidare ska den bidra till en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling.

Som ett led att nå dessa mål verkar regeringen för öppen och rättvis global handel. Detta görs genom att utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar.

Regeringen har under år 2018 främjat en fri och rättvis världshandel, arbetat för progressiva internationella handelsavtal och för att avveckla handelshinder. Samtidigt har regeringen verkat

för att stärka skyddet av miljön, arbetstagares intressen, jämställdhet, människors hälsa och djurvälstånd i linje med miljömålen, mål för folkhälsa och svensk arbetsmarknadspolitik. Sverige är ett av de mest pådrivande länderna vad gäller integrering och genomförande av hållbarhetsfrågor, inklusive ett jämställdhetsperspektiv, i EU:s handelsavtal och har bl.a. verkat för att handelsavtalen ska bidra till att främja Parisavtalets genomförande samt till att förbättra utformning och användning av hållbarhetsanalyser (Sustainability Impact Assessments). Regeringen har även bidragit till att arbetet med jämställdhetsanalys och statistik, både i Sverige och internationellt, har tagit fart. Utan en korrekt bild av de verkliga förhållandena går det inte att formulera lämpliga lösningar.

Sverige verkar för fri och rättvis handel inte bara genom handelspolitiken utan också genom det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet Aid for Trade.

Det multilaterala regelverket

I tider av protektionism är det av yttersta vikt att världens länder följer internationellt antagna reglerna för handel. Sverige värnar det multilaterala handelssystemet och att handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO) återspeglar utvecklingen i omvärlden. År 2018 har mycket av arbetet inom WTO ägnats åt modernisering och reformering av organisationen. Detta mot bakgrund av att medlemsländerna vid WTO:s senaste ministermöte i Buenos Aires (2017) inte kunde komma överens om substantiella reformer eller enas om en gemensam ministerdeklaration.

Sverige bidrog konstruktivt i den polariserade frågan om särskilt och differentierad behandling inom WTO genom att finansiera en studie för att ta fram förslag på vägar framåt.

Bilaterala och regionala avtal

EU:s frihandelsavtal med Japan undertecknades vid ett toppmöte i juli 2018 och ratificerades av såväl Japan som EU i december för att sedan träda i kraft i februari 2019. Förhandlingarna om ett frihandelsavtal med det sydamerikanska handelsblocket Mercosur pågår men har inte kunnat slutföras. I förhandlingarna om ett uppdaterat frihandelsavtal med Mexiko nåddes en principöverenskommelse i april 2018. Nya förhandlingar inleddes om frihandelsavtal med Nya Zeeland och Australien.

EU:s autonoma handelsregelverk

Sverige har fortsatt arbetat för att EU:s autonoma handelsregelverk ska möjliggöra en öppen marknad. Sverige har agerat fortsatt kritiskt till Europeiska kommissionens uppdaterade förslag till förordning om möjlighet för EU-länder att begränsa sina marknader för offentlig upphandling från icke-europeiska företag. Sverige fortsätter arbetet för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsinstrument. På grund av den turbulenta handelspolitiska utvecklingen i världen har EU under 2018 autonomt vidtagit vissa åtgärder, bland annat som reaktion på USA:s skyddstullar mot stål och aluminium. Regeringen har verkat för att EU i sitt agerande ska respektera gällande WTO-rättsliga regelverk.

Analys och slutsatser

I en tid av global handelspolitisk oro har EU visat sig handlingskraftig och varit en konstruktiv aktör på det handelspolitiska området. Det framgångsrika arbetet med ingående av frihandelsavtal är ett tydligt exempel. Regeringen har under 2018, tillsammans med likasinnade länder, arbetat för att EU ska utgöra denna positiva kraft i det globala handelssystemet.

EU:s handelspolitik bedöms kunna ha betydande positiva effekter för ekonomisk utveckling, tillväxt och sysselsättning i EU och i Sverige. Ökad tonvikt läggs på hållbarhetsrelaterade frågor i handelspolitiken där regeringen verkar för ökad samstämmighet mellan miljö-, social och ekonomisk hållbarhet inte minst för att uppnå de globala målen i Agenda 2030.

4.4.6 Myndigheter och andra aktörer

Resultat

Kommerskollegium

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik.

Inom den yttre handelspolitiken arbetar Kommerskollegium nära Regeringskansliet och bistår bl.a. genom att analysera EU:s pågående frihandelsförhandlingar samt utvecklingen av EU:s gemensamma handelspolitik. Analysarbetet av Storbritanniens utträde ur EU (brexit) har tagit mycket resurser i anspråk under 2018. När det

gäller frihandelsavtal har analyser fokuserat på tillämpningen av ingångna avtal med Japan och Kanada (Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA). Många analyser har också genomförts kopplat till Världshandelsorganisationen – WTO.

Myndigheten har även publicerat ett antal rapporter och förslag i antingen informations- eller påverkanssyfte.

När det gäller arbetet med den inre marknaden har myndigheten under 2018 särskilt bidragit genom stöd och analyser kopplat till de förslag Europeiska kommissionen presenterat i Strategin för den Digitala Inre marknaden samt Inre marknadsstrategin för varor och tjänster. Tre inre marknadsfrågor som myndigheten prioriterat särskilt har varit tjänsterörlighet, digitala frågor samt efterlevnad av EU-regelverket, vilket även bedöms ligga i linje med regeringens önskemål.

I egenskap av kontaktpunkt för varor ska myndigheten svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige och informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Under 2018 tog kontaktpunkten emot 70 förfrågningar, en ökning jämfört med föregående år. Förfrågningar kommer framförallt från utländska företag som vill verka på den svenska marknaden. Kontaktpunkten för tjänster syftar till att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att bedriva eller köpa tjänsteverksamhet i ett EU-land. Myndigheten samordnar flera myndigheters arbete i kontaktpunkten och ansvarar för en servicefunktion. Servicefunktionen har 2018 besvarat 34 förfrågningar jämfört med 60 föregående år. I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar Kommerskollegium med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Under 2018 hanterade centret 186 ärenden, ungefär lika många som året innan. Återigen avsåg merparten av dessa ärenden hinder för personers fria rörlighet.

Kommerskollegium har under 2018 fortsatt driva Trade Academy, en utbildning som riktar sig till tjänstemän som arbetar med handel och handelspolitik i låg- och medelinkomstländer. Under våren 2018 avslutades den andra omgången med 28 personer från tio länder och under hösten inleddes den tredje omgången med 24 deltagare från åtta länder.

Myndighetens arbete med frågor kopplade till internationella sanktioner har legat på en hög nivå

sedan EU beslutade att införa sanktioner riktade mot Ryssland. Under 2018 hanterades 114 sanktionsärenden vilket utgör en viss minskning jämfört med föregående år. Antalet ärenden om import- och exportlicenser för industrivaror var fortsatt stort men något mindre än tidigare. Myndigheten hanterade 4 972 licensärenden under 2018.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Den 25 januari 2018 fattade regeringen beslut om att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) som tidigare hade kontor i Stockholm och Borås skulle samlokaliseras i Borås. Omlokaliseringen berörde 34 befattningar. En tredjedel av myndighetens medarbetare är, efter i stort helt genomförd omlokalisering, nya.

Swedacs arbete med samordning av 19 myndigheters marknadskontroll har bidragit till myndigheternas arbete med kontroll av att produkter uppfyller regler om exempelvis säkerhet, hälsa eller miljö. Swedac har även en viktig uppgift att bistå regeringen med expertstöd och underlag i EU-arbetet. Under 2018 har myndigheten exempelvis tillhandahållit sådant stöd kopplat till varupaketet med bland annat förslaget om nya EU-regler om marknadskontroll som har förhandlats under året. Swedac har även arbetat med ett särskilt uppdrag kopplat till Exportstrategin om hur svensk export kan främjas genom ackreditering och standardisering. Rapporten Starkare Sverige med öppna system lämnades över till regeringen den 17 april 2018. Swedac har följt utvecklingen vad gäller brexit under året. Information har publicerats på Swedacs webbplats om möjliga konsekvenser av brexit.

Standardiseringen

En ökad digitalisering, en snabb teknikutveckling och risken för en ökad fragmentering av den globala handeln har lett till ett förnyat fokus på standarder, både på europeisk och på internationell nivå. Sverige har fortsatt att arbeta för en standardisering som inte verkar innovationshämmande och inte leder till negativa säkerhets-, miljö- eller hälsoeffekter.

Svenska standardiseringsorganisationer har under 2018 innehaft uppdrag på poster inom ledning och styrorgan för både europeisk och internationell standardisering. Det svenska deltagandet i de tekniska kommittéer som utarbetar standarder har också fortsatt att ligga på en hög nivå. Sverige har därmed kunnat behålla sin ställ-

ning som standardutvecklare i ett läge där konkurrensen om att leda internationell standardisering ökar.

Regeringen antog i juli 2018 en strategi för standardisering. Det är ett viktigt steg givet standardiseringens stora betydelse för svensk utrikeshandel och konkurrenskraft.

Regeringen fattade under 2015, inom ramen för Exportstrategin, beslut om en satsning på internationell standardisering. Under 2018 tilldelades Sveriges Standardiseringsförbund 3 miljoner kronor för att finansiera sekretariat för tekniska kommittéer på strategiskt viktiga standardiseringsområden.

Analys och slutsatser

Kommerskollegium

En av myndighetens huvuduppgifter är att bistå regeringen med expertstöd och på så sätt bidrar Kommerskollegium i förlängningen till hur målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande uppnås. På samma sätt bidrar myndigheten även till måluppfyllelsen inom andra områden såsom politiken för global utveckling och Agenda 2030. Kommerskollegiums kapacitetshöjande insatser bidrar i sig självt också till en hållbar utveckling i låg- och medelinkomstländer.

Genom att allt fler författningsstyrda funktioner för en väl fungerande inre marknad samlas hos Kommerskollegium blir myndighetens roll som svensk inre marknadsmyndighet alltmer tydlig. Det är regeringens bedömning att myndigheten genom att fortsätta utföra dessa uppgifter på ett resurseffektivt sätt bidrar till en effektivare inre marknad. Även det kunskapsutbyte som möjliggörs, dels mellan funktionerna i sig men även mellan funktionerna och myndighetens övriga analysverksamhet, bedöms främja det samlade arbetet för en effektivare inre marknad.

Regeringens samlade bedömning är att Kommerskollegium på ett effektivt sätt bidrar till att skapa bättre förutsättningar för regeringen att driva en politik som främjar god måluppfyllelse inom området.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Regeringens bedömning är att Swedac under 2018 har kunnat genomföra sin huvudsakliga verksamhet på ett effektivt sätt och i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll

samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och gynnar internationell handel. Regeringens bedömning är att Swedacs verksamhet på olika sätt bidrar till att säkerställa kvalitet och säkerhet för varor och tjänster och därmed även till att uppnå mål inom en rad andra politikområden.

till att uppnå mål inom en rad andra politikområden.

Standardiseringen

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation, konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling. Gemensamma standarder medför att företag inte behöver anpassa kravnivåer eller specifikationer för samma produkt på olika marknader. Handelshindren blir därmed färre och det blir enklare för företag att etablera sig såväl på den inre marknaden som på världsmarknaden. Det skapar förutsättningar för innovation och internationalisering. Svenska innovationer har under lång tid banat väg för det som vi i dag kallar globala standarder.

Antagandet av regeringens strategi för standardisering svarar mot behovet av att ytterligare lyfta fram betydelsen av ett aktivt svenskt standardiseringsarbete, där samverkan och samarbete står i centrum.

Bidraget till den svenska standardiseringen har fortsatt att främja svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Regeringens bedömning är att standardiseringsorganen använder medlen på ett konstruktivt och ändamålsenligt sätt. Det statliga stödet inom ramen för Exportstrategin har varit ändamålsenligt och haft en positiv inverkan på standardiseringens arbete.

4.5 Politikens inriktning

Exportfrämjande

Exporten spelar en avgörande roll för jobben och tillväxten i den svenska ekonomin. Denna utveckling hotas i dag av ökande protektionism som tar sig formen av t.ex. ståltullar i USA och brexit. Storbritannien och USA utgör två av Sveriges största och viktigaste exportmarknader. En upptrappning av handelskonflikterna riskerar att drabba Sverige särskilt hårt.

Prioriteringar behöver göras för att maximera nyttan av exportfrämjandet. Fokus läggs därför på att stötta små och medelstora företags export samt på marknader med hög BNP, hög förväntad tillväxt eller höga trösklar för att ta sig in på marknaden.

För att ta sig an de utmaningar som den svenska utrikeshandeln står inför har regeringen tagit fram en utvecklad exportstrategi.

En utvecklad export- och investeringsstrategi för hållbarhet och jobb i hela landet

Främjandet av export och näringslivets internationalisering har sedan 2015 väglett av Sveriges exportstrategi. I denna ingår 22 nya insatser som alla har genomförts med hjälp av en finansiering om nära 800 miljoner kronor mellan åren 2015–2019. Inom ramen för Team Sweden har regeringen fört en löpande dialog med näringsliv, myndigheter, regioner och fackföreningsrörelsen om exportstrategin och dess genomförande.

Regeringen avser fortsätta det påbörjade arbetet med exportstrategin, men också utveckla den. Hänsyn behöver tas till förändringar som skett i omvärlden sedan 2015. Världshandeln ställs inför nya utmaningar i form av protektionism, handelstullar och en vändning bort från EU-samarbetet även på stora traditionella svenska exportmarknader som USA och Storbritannien. Samtidigt har världens länder antagit Agenda 2030 samt Addis Ababa Action Agenda för utvecklingsfinansiering och det internationella klimatarbetet har gjort framsteg i Parisavtalet. Näringslivets medverkan är avgörande för att genomföra de globala målen för hållbar utveckling och lyckas med klimatomställningen, och svenska företag ligger långt framme med produkter och tjänster som främjar denna omställning. En öppen handel och ett offentligt stöd för svenska företags export och internationalisering är därför fortsatt viktigt även för att uppnå dessa mål. Globaliseringens fördelar ska komma hela landet till del. Insatserna ska därför genomföras med målet att hela landet ska dra nytta av dem. Exportstrategin utvecklas med fokus på hållbar utveckling samt tillväxt och nya arbetstillfällen i hela landet.

Projektexport

Genom främjande av systemexport, som oftast omfattar affärer för ett helt kluster av svenska leverantörer och konsulter, kan fler jobb säkras och skapas i hela landet.

Teknisk kompetens, utbildningar och svenskt systemkunnande är högt efterfrågade för att göra investeringar i infrastruktur i utvecklingsländer hållbara och effektiva.

Svenska företags möjlighet till att bidra till genomförandet av den globala agendan för hållbar utveckling främjas även genom framgångsrik marknadsbearbetning inom FN-systemet och de multilaterala utvecklingsbankerna.

Kapaciteten att ta emot inkommande besök till Sverige av utländska ministrar och företagsdelegationer stärks. Dessa besök har en minst lika hög potential att främja svenska affärsintressen som utgående delegationer. Genom besöken kan Sverige som ledande innovationsland, med hållbara innovativa lösningar och investeringsmöjligheter i hela landet visas upp. Samverkan mellan nationellt och regionalt främjandearbete stärks.

Investeringsfrämjande

Få insatser har så direkt effekt i form av ökad sysselsättning som utländska investeringar. Utlandsägda bolag är dessutom överrepresenterade i exporten, och studier visar att de fortsätter växa i Sverige efter den initiala investeringen. Sverige har unika förutsättningar att attrahera investeringar som ligger högt i värdekedjorna, kräver tillförlitlig tillgång till energi med låg miljöpåverkan eller utvecklar nya hållbara material. Svenska län och regioner arbetar aktivt med att uppmåna till utländska investeringar.

Trots att utländska direktinvesteringar har stor betydelse för Sveriges ekonomi och konkurrenskraft finns det också risker när utländska aktörer förvärvar verksamheter som hanterar kritisk infrastruktur och säkerhetskänsliga uppgifter och teknologier. Med hänsyn till den EU-förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen som trädde i kraft våren 2019, har regeringen därför gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. lämna förslag på hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda

områden kan utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 2 november 2021.

Exportfinansiering

Ett väl fungerande och marknadskompletterande exportkreditsystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel. Garantigivningen ska bidra till hållbara investeringar och minskad klimatpåverkan. För att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov ska Exportkreditnämnden satsa på att nå ut till fler små och medelstora företag. Till sammans med Almi och SEK har EKN tagit initiativ för att utveckla finansieringsmöjligheter för små och medelstora exportföretag, ett viktigt arbete som ska fortsätta.

Systemet med statsstödda exportkrediter som hanteras av SEK är centralt för möjligheten att kunna erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar.

Hållbart företagande

Hållbart företagande är en självklar hörnsten i ett modernt och konkurrenskraftigt näringsliv. Hållbarhet är också en bärande del i många svenska företags affärsmodeller och omfattar bl.a. mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö- och klimathänsyn, liksom jämställdhet, barnrättsperspektiv, mångfald liksom affärsetik, anti-korruption och beskattning. Genom att agera ansvarsfullt, minimera risken för negativ påverkan men också ta tillvara nya affärsmodeller och hållbara lösningar skapas bättre förutsättningar för tillväxt och jobbskapande. Företagen har också en central roll i genomförandet av Agenda 2030.

Omställningen till ett hållbart samhälle innebär många möjligheter för företag. Företagen har också det huvudsakliga ansvaret för att driva verksamheten på ett hållbart sätt. Det finns dock utmaningar, i synnerhet på utmanande marknader utomlands, t.ex. genom brister i arbets- och miljövillkor och korruption. Regeringens ansvar är därför inte bara att ställa krav, utan också att stödja företagen, bl.a. genom att driva frågan om vikten av miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar upphandling internationellt, exempelvis gentemot de multilaterala utvecklingsbankerna och FN.

Regeringen kommer att presentera en svensk plattform för internationellt hållbart företagande.

Internationell handelspolitik

Det handelspolitiska arbetet kommer färgas av de pågående handelskonflikterna där USA och Kina är nyckelaktörer. Regeringen ska genom internationellt samarbete arbeta för att motverka handelskonflikter och för att vidareutveckla förutsättningarna för att bedriva internationell handel. Regeringen kommer att lägga stor vikt vid arbetet i Världshandelsorganisationen, WTO, och i EU:s frihandelsavtalsförhandlingar med andra länder, såsom Australien, Nya Zeeland, Chile och Indonesien. Regeringen kommer att arbeta för ambitiösa frihandelsavtal. Som bland annat framhålls i regeringens färdplan för fri och rättvis handel är en öppen världshandel ett centralt verktyg för hållbar ekonomisk tillväxt och fattigdomsminskning. Regeringen driver att EU ska stå för en öppen och regelbaserad handel med omvärlden. I linje med detta fortsätter regeringen att motverka EU:s användande av handelspolitiska skyddsåtgärder och förslag om att minska tillträdet till EU:s marknad för offentlig upphandling. Inom ramen för förhandlingar om Storbritanniens utträde ur EU verkar regeringen för att handeln mellan EU27 och Storbritannien ska kunna fortsätta så friktionsfritt som möjligt. I ett första stadium prioriteras utträdesavtalet som huvudsakligen berör den inre marknaden, tullfrågor och WTO-åtaganden. I ett andra skede förutses ett ökat fokus på förhandlingarna om ett nytt handelsavtal mellan EU och Storbritannien. Det är angeläget att handelspolitiken bidrar till att växthusgasutsläppen minskar såväl nationellt som internationellt, inte minst genom att främja spridning av utsläppsminskande teknik och tjänster för att nå utsläppsmålen i Parisavtalet och hållbarhetsmålen. Regeringens avser i detta hänseende verka för att alla handelshinder och tullar på klimatvänliga varor och tjänster samt miljöteknik ska avskaffas. EU:s handelspolitik bör samspela med klimatpolitiken för att minska globala utsläpp. Regeringen uppmanar därför EU-kommissionen att utföra analys i det avseendet, inklusive av möjligheten att inkorporera Parisavtalet som en väsentlig klausul i handelsavtal inklusive frihandelsavtal med tredje part.

Regeringen kommer att fortsätta att arbeta med en feministisk handelspolitik, till exempel genom att verka för jämställda handelsavtal.

EU:s inre marknad

EU:s inre marknad fortsätter att öka i betydelse för såväl utrikeshandel och direktinvesteringar liksom för företag och fler sysselsatta. Regeringens utgångspunkt är att den inre marknaden förblir högprioriterat under nästkommande kommission och femårsperiod, 2019–2024. Regeringens arbete för att bättre integrera fördjupa och effektivisera EU:s inre marknad kommer att ha sin utgångspunkt i genomförandet av Strategin för en Digital Inre Marknad (DSM) och Inre marknadsstrategi för varor och tjänster (SMS). Fokus kommer att läggas på att följa genomförandet av dessa strategier och att utvärdera och analysera resultatet inför diskussioner om eventuella nya åtgärder som bör vidtas. Regeringens avser arbeta för en jämställd inre marknad och efterfråga jämställdhetsanalyser vid nya lagstiftningsförslag och för att integrera jämställdhetsperspektivet för att på så sätt bidra till att den inre marknaden kan fortsätta att konkurrera globalt.

Regeringen kommer även att fortsätta arbetet inom samarbetsgruppen D9, där nio länder inom EU samarbetar i syfte att driva den digitala utvecklingen framåt under 2020.

Myndigheter och övriga aktörer

Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) bidrar till regeringens arbete om handelspolitik och EU:s inre marknad. Myndigheterna innehar flera olika funktioner som bidrar till att upprätthålla och utveckla EU:s inre marknad och den internationella handeln i enlighet med den politiska inriktningen.

Sveriges Standardiseringsförbund är en samverkansorganisation för de tre svenska standardiseringsorganisationerna ITS, SEK Svensk Elstandard och SIS. Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation och konkurrenskraft och därmed även för regeringens mål om internationell handel och EU:s inre marknad. Regeringen avser föra en aktiv standardiseringspolitik och genomföra de svenska strategiska prioriteringar ur ett nationellt, europeiskt och internationellt perspektiv som pekats ut i regeringens strategi för standardisering. Standarder blir allt viktigare, framför allt för att få bort hinder för företag på globala marknader. Då flertalet standarder utgår från män

avser regeringen att arbeta för att jämställdhetsintegrera internationell standardisering.

Insatser inom andra utgiftsområden

Handelspolitiken kan bidra till att uppnå flera av de globala målen. Regeringen kommer under 2020 att fortsatt arbeta för att säkerställa att EU:s frihandelsavtal värnar miljö och klimat, hälsa, arbetstagares rättigheter och djurvälstånd samt fortsätta arbetet med att följa upp stärkt implementering av hållbarhetskapitel i avtalen. Insatser för att främja jämställdhet i handelsrelaterade frågor i EU, OECD och WTO fortsätter. Sverige är en stor givare av handelsrelaterat stöd, Aid for Trade, och bidrar även genom expertkunskap via Kommerskollegium.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	23 663	1 658	
2019	Anslag	35 771 ¹		36 101
2020	Förslag	36 055		
2021	Beräknat	36 588 ²		
2022	Beräknat	26 595 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 055 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 834 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 4.16 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: ackreditering m.m. samt internationellt utvecklingsarbete**

Tusental kronor

Uppdrags-verksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	134 490	134 917	-427	-7 295
(varav tjänsteexport)	(25 743)	(29 118)	(-3 375)	
Prognos 2019	115 490	108 470	7 020	-275
(varav tjänsteexport)	(1 900)	(2 000)	(-100)	
Budget 2020	115 000	111 000	4 000	3 725
(varav tjänsteexport)	(900)	(900)	(0)	

Swedacs uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida och EU. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 4.17 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Metrologi

Tusental kronor

Metrologi	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	14 970	11 743	3 227	10 589
Prognos 2019	14 285	13 000	1 285	11 874
Budget 2020	14 000	15 000	-1 000	10 874

Regeringens överväganden**Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet**

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	35 771	35 771	35 771
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	795	1 336	1 873
Beslut	-511	-519	-11 049
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	36 055	36 588	26 595

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

Anslaget ökar med 10 000 000 kronor 2020 och 2021 för att finansiera kostnader i samband med att hela myndighetens verksamhet lokaliseras till Borås.

Anslaget minskar med 500 000 kronor fr.o.m. 2019 när tillskottet för att finansiera ackreditering av certifieringsorgan enligt EU:s dataskyddsförordning upphör.

Regeringen föreslår att 36 055 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 36 588 000 kronor respektive 26 595 000 kronor.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.19 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2018		89 342		715
2019	Anslag	90 384 ¹	Utgifts- prognos	90 049
2020	Förslag	91 809		
2021	Beräknat	93 174 ²		
2022	Beräknat	94 529 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 91 809 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 91 809 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.20 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	91 084	91 084	91 084
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 425	2 800	4 166
Beslut	-700	-710	-721
Varav BP20 ³	-700	-700	-700
Varav ³			
EU:s geoblockeringsförordning	-700	-700	-700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	91 809	93 174	94 529

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskar med 700 000 kronor fr.o.m. 2020 för att finansiera kostnader för Konsumentverket för nya uppgifter till följd av lagen om EU:s geoblockeringsförordning. Anslaget 2:1 *Konsumentverket* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik ökas med motsvarande belopp. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras under anslaget.

Regeringen föreslår att 91 809 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 93 174 000 kronor respektive 94 529 000 kronor.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.21 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2018		369 588		12 802
2019	Anslag	433 889 ¹	Utgifts- prognos	428 889
2020	Förslag	366 867		
2021	Beräknat	339 867		
2022	Beräknat	336 367		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder.

Regeringens överväganden

Tabell 4.22 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	389 389	389 389	389 389
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-34 000	-61 000	-64 500
Varav BP20	146 000	146 000	146 000
Varav			
Exportfrämjande	-14 000	-14 000	-14 000
Exportstrategi	160 000	160 000	160 000
Överföring till/från andra anslag	11 478	11 478	11 478
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	366 867	339 867	336 367

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Anslaget ökas med 160 000 000 kronor 2020 och beräknas öka med 160 000 000 kronor 2021 respektive 160 000 000 kronor 2022 för att finansiera en utvecklad export- och investeringsstrategi för hållbarhet och jobb i hela landet.

Anslaget minskar med 14 000 000 kronor fr.o.m. 2020 då medel överförs till anslaget 4:1 *Regeringskansliet* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse för att finansiera ökad svensk närvaro på prioriterade tillväxtmarknader.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

Anslaget minskar med sammanlagt 188 522 000 kronor fr.o.m. 2020 med anledning av att tidigare satsningar inom den s.k. exportoffensiven upphör.

För att möjliggöra det svenska deltagandet på Expo 2020 beräknas 30 000 000 kronor under anslaget för 2020. För 2019 var beloppet till samma ändamål 10 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 366 867 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 339 867 000 kronor respektive 336 367 000 kronor.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.23 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2018	Utfall	67 772		
2019	Anslag	86 772 ¹	Utgifts- prognos	85 772
2020	Förslag	72 772		
2021	Beräknat	72 772		
2022	Beräknat	72 772		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Regeringens överväganden

Tabell 4.24 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	72 772	72 772	72 772
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	5 000	5 000	5 000
Varav BP20	15 000	15 000	15 000
Varav			
Exportstrategi	15 000	15 000	15 000
Överföring till/från andra anslag	-5 000	-5 000	-5 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	72 772	72 772	72 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökar med 15 000 000 kronor 2020 och beräknas öka med 15 000 000 kronor 2021 respektive 15 000 000 kronor 2022 för att finansiera en utvecklad export- och investeringsstrategi för hållbarhet och jobb i hela landet.

Regeringen föreslår att 72 772 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 72 772 000 kronor respektive 72 772 000 kronor.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.25 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	19 806		711
2019	Anslag	20 517 ¹	Utgifts-prognos	20 316
2020	Förslag	20 517		
2021	Beräknat	20 517		
2022	Beräknat	20 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Tabell 4.26 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	20 517	20 517	20 517

Förändring till följd av:

Beslut

Överföring till/från andra anslag

Övrigt

Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517
--------------------------------	---------------	---------------	---------------

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.27 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	31 336		
2019	Anslag	31 336 ¹	Utgifts-prognos	31 336
2020	Förslag	31 336		
2021	Beräknat	31 336		
2022	Beräknat	31 336		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Regeringens överväganden

Tabell 4.28 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	31 336	31 336	31 336

Förändring till följd av:

Beslut

Överföring till/från andra anslag

Övrigt

Förslag/beräknat anslag	31 336	31 336	31 336
--------------------------------	---------------	---------------	---------------

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 31 336 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 31 336 000 kronor respektive 31 336 000 kronor.

4.6.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 4.29 Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifter-prognos	10 000
2018	Utfall			
2019	Anslag	¹		
2020	Förslag	50 000		
2021	Beräknat	100 000		
2022	Beräknat	100 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det så kallade CIR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Regeringens överväganden

Tabell 4.30 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	30 000	30 000	30 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	20 000	70 000	70 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 000	100 000	100 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

4.6.8 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som

motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2019 till 260 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 2,8 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.31 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdrags-verksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	1 412 779	409 215	1 003 564	23 863 163
Prognos 2019	1 724 234	993 519	730 715	24 593 878
Budget 2020	1 565 746	864 139	701 607	25 295 485

Kreditgaranti för exportkreditkrediter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet en avgörande betydelse för företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Riskavtäckning är centralt för exportföretagen för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar även i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. Bedömningen är att en oförändrad nivå för ramen för exportkreditgarantier är av stor vikt.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 kronor.

Kreditgarantier för investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För de svenska exportföretagen är det centralt med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2020 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

4.6.9 Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, är centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Då fler stora affärer har kommit in i systemet har behovet av en låneram ökat. En låneram på 125 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som i nuläget finns i CIRR-systemet för att säkerställa SEK:s upplåning på kapitalmarknaden i CIRR-systemet och därmed kunna erbjuda företagen långfristiga lån.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2020 besluta att Aktiebolaget Svensk

Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.

4.6.10 Bemyndigande om att förvärva aktier

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om förvärv av aktier i Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX) till ett belopp om högst 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen fäster stor vikt vid att Iran fortsatt håller fast vid den kärntekniska överenskommelsen Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA). Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX) är en viktig del av EU:s gemensamma ansträngningar för detta syfte. INSTEX, som är upprättat i form av ett aktiebolag med säte i Frankrike, bedriver verksamhet för att underlätta betalningar i samband med legitim handel mellan Europa och Iran. Iran är en viktig handelspartner för Sverige i regionen. Regeringen anser därför att Sverige bör förvärva aktier i INSTEX till ett belopp om högst 3 000 000 kronor.

En förutsättning för aktieförvärvet är att staten ingår ett aktieägaravtal med övriga aktieägare i INSTEX. Aktieägaravtalet reglerar bl.a. former för beslutsfattande, procedurer kring inbetalning av aktiekapital samt anslutning av nya aktieägare. Den slutliga utformningen av avtalet är fortfarande under förhandling. Skulle det bli aktuellt att ingå aktieägaravtalet avser regeringen att återkomma till riksdagen. Om avtalet ingås kan det komma att leda till att begäran riktas till Sverige om ytterligare kapitaltillskott i ett senare skede. För deltagande i sådana kapitaltillskott avser regeringen att återkomma till riksdagen med begäran om nödvändiga bemyndiganden.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att förvärva aktier i INSTEX till ett belopp om högst 3 000 000 kronor.